

PS 12/___

Rådmannens forslag

Økonomiplan 2013-2016

Årsbudsjett 2013

Innhold

Innhold	1
1. Forord	2
2. Sammendrag og hovedtrekk	4
3. Forutsetninger og beregninger.....	6
3.1 Befolkningsendringer	6
3.2 Prisforutsetninger.....	7
3.3 Utvalgte nøkkeltall.....	8
3.4 Føringer fra perspektivmelding 2013-2022.....	12
3.5 Statsbudsjett 2013.....	13
4. Generelle utgifter og inntekter	15
5. Tjenesteområder drift	20
5.1 Personalressurser	20
5.2 Sentraladministrasjonen	22
5.3 Oppvekst- og kulturavdelingen	24
5.3.1 Grunnskole	25
5.3.2 Barnehage.....	29
5.3.3 OK-øvrig.....	31
5.4 Helse- og omsorgsavdelingen.....	36
5.4.1. Pleie og omsorg	36
5.4.2. HO-øvrig	39
5.5 Eiendom.....	41
5.6 Teknisk avdeling	45
5.7 Kommunens fellesområde	50
6. Investeringsplan 2013-2016	56
6.1 Låneopptak.....	67
Vedlegg 1 – Uprioriterte investeringer.....	68
Vedlegg 2 – Avtaler/tilskudd 2013	74
Vedlegg 3 - Prisliste	77
Vedlegg 4 – Overføringer til ikke-kommunale barnehager.....	85
Vedlegg 5 – Fondsoversikter	86
Vedlegg 6 – Økonomiske oversikter.....	87

1. Forord

Rådmannen legger med dette fram budsjett og økonomiplan for 2013 – 2016.

Internasjonal økonomi preges fortsatt av svært mørke skyer. I vårt nærområde, spesielt i Sør-Europa, er veksten i økonomien flere steder negativ. Dette fører til fortsatt usikkerhet, samt store problemer med håndtering av statsgjelden for de fleste land innen EU. Norsk økonomi går fortsatt bra, men vi ser klare tegn på at også Norge preges av de økonomiske problemer som resten av verden opplever; blant annet meget høy lånegjeld i kommuner og husholdninger. Kommunesektoren generelt opplever en utflating av rammetilskudd fra Staten og også lavere utbytte fra kraftsektoren. Samtidig må kommunene håndtere økte pensjonskostnader, noe som gir stramme driftsbudsjett samt krav til nøkternhet i investeringene.

Bodø kommune er selvsagt preget av dette helhetsbildet, og det å planlegge for en reell nedgang i kommunenes budsjetter synes nødvendig for framtiden. Også i år har det vært en krevende øvelse å få budsjettet i balanse, og forslaget til budsjett er meget stramt. Det økonomiske handlingsrommet er utnyttet fullt ut, og det er etter rådmannens syn derfor ikke rom for å ta inn nye tiltak uten at dette skjer på bekostning av andre deler av tjenesteområdene.

Budsjett og økonomiplan bygger på de forutsetninger som bystyret vedtok i sak 12/93, Perspektivmeldingen, de føringer og bevilgninger som kom gjennom statsbudsjettet, anbefalinger gitt fra KS, samt våre egne analyser av Bodø kommunes økonomiske tilstand. Det har for kommende økonomiperiode vært vanskelig å oppfylle alle krav som er vedtatt i Perspektivmeldingen.

Bodø kommune har lenge vært en kommune i god vekst. Antall innbyggere vokser med cirka 500 per år, og vi runder nokså sikkert 50.000 innbyggere i løpet av økonomiplanperioden. I budsjettet har rådmannen ønsket å ivareta de utfordringer og muligheter som Bodø har framover, blant annet:

- utvikling av by og omland
- fylkeshovedstad
- motor i utvikling av Bodø-/ Saltenregionen
- sted for nasjonale og regionale kultur- og idrettsarrangement.
- vertskommune for Universitetet i Nordland
- vertskommune for FOH, og øvrige enheter i Forsvaret; ikke minst flybasen
- vertskommune for nasjonale og regionale institusjoner
- trafikk- og transportknutepunkt vei, luft, sjø og jernbane

De kommende årene vil rådmannen peke på noen store utfordringer som vil prege utviklingen av Bodø framover. Disse vil både prege bysamfunnet fysisk de kommende årene, men de vil også prege Bodø kommune gjennom prioriteringer og budsjetter framover.

- Fortsatt urovekkende vekst i kostnadene til pleie og omsorgssektoren. Denne veksten må møtes med konstruktive tiltak for mer effektiv tjenesteproduksjon; der nye arbeidsformer og velferdsteknologi er deler av løsningen for å opprettholde et godt tjenestetilbud.
- Kostnadene ved samhandlingsreformen må bringes ned på et nivå i henhold til statlige overføringer.
- Kostnadene relatert til pensjon og premieavvik.
- Vedtaket om nedleggelse av Bodø flystasjon. Vedtaket vil medføre meget store endringer for Bodø som «forsvarshovedstad» fremover.
  - På den ene siden vil vi på sikt miste netto 3-500 arbeidsplasser knyttet til flystasjonen
  - På den andre siden vil vi få tilført nye arbeidsplasser til forsvaret; blant annet gjennom flytting av Generalinspektøren i Luftforsvaret
- Det vil skapes nye muligheter for byutvikling gjennom frigjøring av arealer som i dag er i bruk til Bodø hovedflystasjon.

- Ny flyplass. Tilstanden på dagens rullebane gjør det nødvendig på relativt kort sikt å bygge ny rullebane. Bystyret har vedtatt realisering av dette gjennom det sørlige alternativet. Ny flystripe vil gi store muligheter for byutvikling; og etablering av nye bydeler.
- Bypakke Bodø. Denne vil gi vesentlig bedre trafikk- og transportmuligheter etter vei, samtidig som gang og sykkelveier og kollektivtrafikk oppgraderes vesentlig. Konkrete tiltak, blant annet med tunellbygging starter opp i 2013.
- Stormen kulturkvartal. Dette vil gi byen en ny storstue som vil gi et vesentlig løft for kultur og bylivet.
- Sølvsuper helse- og velferdssenter. Dette gir Bodø en topp moderne institusjon tilpasset samhandlingsreformen, og med moderne pleie og omsorg i forhold til ny teknologi.
- Opprusting Bodø Havn. Bygging av ny hurtigrute kai, opprusting av kai-promenade, ny småbåthavn, realisering av Lille Hjartøy og Kvalvikodden m.m. vil gi stor utvikling i havna.
- Bygging av ny brannstasjon. Dagens brannstasjon er i svært dårlig forfatning. Bygging av ny brannstasjon på Albertmyra er derfor framskyndet i forhold til tidligere planer.
- Frigjøring av arealer på Rønvikjordene. Gjennom meklingsresultat er deler av Rønvikjordene frigitt for utbygging mot kompenserte tiltak i nydyrkingsfond. Dette er en balansert løsning som tjener både det aktive landbruket og byutviklingen.

En rekke andre utbygginger vil også prege bybildet i årene framover. Her vil Bodø kommune bistå som tilrettelegger, herunder nevnes:

- Utbyggingen av Nordlandssykehuset
- Fortsatt utbygging av Universitetet i Nordland (UIN)
- En rekke private utbygginger (hoteller, kjøpesentra, kontorbygg m.m.)

Bodø kommune har hatt stor vekst i tjenestetilbudet over mange år. Dette betyr at vi på mange områder har god kvalitet og kapasitet (eks. full barnehagedekning), mens vi på andre områder ønsker å styrke tjenestetilbudet og investere i infrastruktur.

Det foreliggende budsjettet innebærer løft og styrking på vesentlige områder til beste for kommunens innbyggere. Konkret nevnes:

- Samhandlingsreformen; Bodø bygger opp tjenestene via blant annet Sølvsuper helse- og velferdssenter (men også midlertidig fram til ferdigstilling)
- Bedring i forholdene for personer med rus og psykiatri, via bygging av ny boenhet
- Fortsatt innsats for å sikre best og lengt bo og levetid i egne/ tilpassete hjem.
- Økning i tiltaksbudsjettet for sosialtjenestene/ NAV, samt styrking av barnevernet
- Fortsatt fokus på kvalitet i skole og barnehage
- Stor kultur- og biblioteksatsing; blant annet via utbygging av Stormen kulturkvartal
- Fortsatt stor innsats mot idrett og friluftsliv
- Utbygging av hovedvannledning på Nordsia
- Økt innsats på vedlikehold av veier og bygninger
- Satsing på omdømmebygging

For å klare disse prioriteringer må det fortsatt sees kritisk på driften. I dette ligger fortsatte tilpasninger av tjenestetilbudet, og en viss reduksjon av noen tjenestetilbud.

I tillegg er det i gang prosesser for å sikre at kommunen selv driver sin virksomhet så godt og effektivt som mulig. Det skal være kvalitet over de tjenester som leveres fra Bodø kommune. Dette betyr blant annet gode tjenester, levert til riktig tid. Brukerfokus er løftet, og skal fortsatt gis enda større fokus. Dette betyr også at kommunen må etterspørre og sikre medarbeidere med høy kompetanse. Vi må ta i bruk moderne teknologi.

Arbeidet med å vurdere hensiktsmessig og effektiv organisering av kommunen er gjennomført i 2012. De vedtatte innsparingstiltakene med blant annet kutt i administrasjonen er planlagt, og langt på vei iverksatt. Arbeidet med å realisere nytt rådhus er kommet godt i gang. Mulighetsstudie er gjennomført og bystyret har vedtatt alternativ for utvidelse. Målet er å realisere planene så tidlig som mulig for å sikre en effektiv og god administrasjon, der ansatte har moderne og gode arbeidsforhold.

Rådmannens forslag ligger innenfor de rammer som kan anbefales. Det omfatter både de kortsiktige tilpasninger som må gjøres som følge av status i kommuneøkonomien generelt, samt i Bodø spesielt. Men, det er også lagt inn tiltak som sikrer at Bodø kan fortsatt ha en ønsket positiv utvikling. I dette ligger driftstiltak og investeringer som sikrer kommunens innbyggere de viktigste tilbud og tjenester de etterspør i perioden 2013-2016.

2. Sammendrag og hovedtrekk

Tabellen under viser omfanget av rådmannens forslag til økonomiplan for 2013 - 2016. Samlet ressursramme er på vel 3,6 mrd kr første år, med utvikling og fordeling på de enkelte tjenesteområdene slik:

Brutto driftsutgifter	2013	2014	2015	2016
Sentraladministrasjonen	183 959	180 149	181 693	181 093
Grunnskole	644 286	643 300	646 655	646 655
Barnehage	381 195	377 195	375 195	375 195
OK-øvrige	242 601	251 955	255 773	255 729
Pleie og omsorg	703 021	715 511	722 511	740 511
HO-øvrige	399 122	398 531	413 531	413 531
Eiendom	73 632	73 833	74 994	75 994
Teknisk avdeling	372 486	380 986	385 536	389 132
Rammeområde 8	589 407	590 005	584 200	631 076
Sum	3 589 708	3 611 465	3 640 088	3 708 916

Tabell 2.1. Brutto driftsutgifter per avdeling. Tall i 1000 kr.

Regjeringens statsbudsjett for 2013 tilfører Bodø kommune 126 mill kr sammenliknet med 2012. Dette er så vidt nok til å dekke opp for forventet lønnsøkning (84 mill), prisvekst på varer og tjenester (10 mill) og økning i pensjonskostnader (33 mill). Neste års rammetildeling kompenserer altså kommunen verken for befolkningsøkning eller utvikling i demografi. I forrige økonomiplan var det vedtatt en rammeøkning i 2013 for tjenesteområdene i størrelsesorden 20 mill kr. I perspektivmeldingen 2013-2022 var rammene ytterligere økt med 15,7 mill kr. Utover dette har Rådmannen sett det nødvendig å tilføre cirka 25 mill kr til ulike tiltak for å adressere hoveddelen av de utfordringer som har gjort seg gjeldene gjennom 2012. Den største delen av disse midlene er tilført HO-området, for å dekke opp for effekter av blant annet Samhandlingsreformen. Med disse faktorene å ta hensyn til, i tillegg til lavere inntekter av kvotekraft og aksjeutbytte, har gapet mellom inntekt og utgift (såkalt salderingsbehov) vært særdeles utfordrende å utligne for kommende økonomiperiode.

Det har dessverre vært nødvendig å bruke mye av fondsavsetninger fra tidligere år for å få budsjettet for 2013 brakt i balanse. Deler av pensjonspremie (33 mill) er i år også finansiert ved bruk av

kommunens premiefond hos Bodø kommunale pensjonskasse. Fondet er i løpet av 2012 kraftig redusert, fra cirka 100 mill til 46 mill. Etter foreslåtte anvendelse vil det være redusert til 13 mill kr.

Videre er det foreslått brukt rentefond på 3 mill kr. Fondet er etablert i 2011 hvor ekstraordinær avkastning fra kommunens finans ble satt av og skulle bygges opp videre som buffer for forventet renteøkning i fremtiden.

Utover dette har det også vært påkrevd å ta i bruk utsettelse av avdrag i størrelsesorden 38 mill kr for å bringe budsjettet i balanse. Dette bør være en mekanisme som det sitter langt inne å benytte seg av, spesielt i en situasjon hvor rentenivået er ekstremt lavt og Norge økonomisk går på høygir. Også i 2014 har det vært nødvendig å planlegge med en avdragsutsettelse på cirka 15 mill kr for å bringe budsjett i balanse. Rådmannen foreslår derfor å gjøre en analyse og utredning tidlig i 2013 med framleggelse av konklusjoner og anbefalinger i forbindelse med Perspektivmeldingen for 2014 – 2023.

Ettersom man må kunne forvente et tøffere økonomisk klima i årene fremover, er det avgjørende å få satt fart på arbeidet med å synliggjøre hvordan driftsnivå i kommunen kan senkes. Dette vil således bidra til at kommunens økonomiske handlefrihet på sikt styrkes. Dette forsterkes av driftsmessige effekter av vedtakene knyttet til store prosjektinvesteringer som Stormen kulturkvartal og Bypakke Bodø. Utredningen om muliggjøringen av et nytt rådhuskvartal, vil kunne fungere som en katalysator på en slik prosess som vil ha fokus på driftsinnsparinger og effektivisering av kommunens organisasjon.

Hovedtrekk i tjenestenes budsjettforslag

Sentraladministrasjonen vil ved inngangen til 2013 ha redusert 9 av totalt 20 årsverk i henhold til effektiviseringsvedtak besluttet ved utgangen av 2011. Det er videre lagt en detaljert plan for hvordan øvrig nedtrekk av årsverk skal kunne realiseres gjennom omorganiseringer, prosessendringer og IKT investeringer i kommende økonomiperiode. Rådmannen søker naturlig nok å gjennomføre stillingsnedtrekket så fort som mulig og minimum 80 % av programmet bør være realisert innen utgangen av 2014.

For 2013 er det nyetablerte Samfunnskontoret styrket med 3 årsverk. Rådmannen mener dette er nødvendig for å imøtekomme de utviklingsutfordringer som ligger i å definere byens rolle innenfor spesielt områdene luftfart og framtidig olje og gassutvinning i nord. Utover dette er Eiendomskontoret tilført 1 mill kr for å kunne følge opp vedtaket om organisering av vaktmestertjenester.

Etter beslutning om framtidig struktur innen barnehageområdet høsten 2013 forventer Rådmannen å kunne møte de innsparingskrav som har vært pålagt tjenesten for de kommende år. Fokus vil således kunne rettes mot Barnevernet. Utover de midler som vil bli gjort søknadsmessig tilgjengelig gjennom Fylkesmannen, legger Rådmannen opp til en styrking av budsjettet med opptil 4 årsverk for å overholde de krav til tjenesten vi er pålagt gjennom lover og regler, spesielt med hensyn til fristbrudd. Sektoren begynner også i 2013 opptrappingen mot innflytting i nytt kulturhus ved å styrke bibliotekstjenesten samt øke overføringer til Bodø Kulturhus KF. Øvrige satsingsområder er fortsatt oppbygging av Helseøstertjenesten samt videreutvikling av familiesentrene.

Helse- og omsorgsavdelingen har gjennom 2012 fått erfare at Samhandlingsreformen har vært akkurat like krevende som forventet. For 2013 er avdelingen styrket med 10 mill kr for å supplere medfinansiering av spesialisthelsetjenesten, ressurskrevende brukere og sosialhjelp. Utsettelsen av innflytting i Sølvsuper helse- og velferdssenter vil stille store krav til de ansatte innen avdelingen ettersom effektene av reformen i 2013 vil forsterkes. Sektoren planlegger å møte disse utfordringene ved ytterligere å forsterke og videreutvikle aktivitetsnivået tilknyttet forebygging, rehabilitering og generelt folkehelsearbeid. På sikt vil dette redusere arbeidsintensivt pleie og omsorgsarbeid, samt også være med på å dempe de nærmest umettelige behov for helse og omsorgstjenester som synes å eksistere i dagens samfunn.

Innenfor teknisk avdeling foreslås det til tross for betydelig utbygging av store vann- og avløpsanlegg senere år, ikke å øke gebyrer tilknyttet dette i 2013. Sektoren strever fortsatt med å få på plass finansiering av vegvedlikehold og kommunalt gatelys på de nivåer en anser er riktig forvaltning av kommunens verdier. Det vil videre være svært utfordrende å kunne sørge for å levere nødvendig plan og utredningsmessige oppgaver tilknyttet byutvikling i det tempo som ønskes, gitt nåværende rammer.

Investeringer

Kommunen vil i kommende økonomiperiode øke brutto gjeldsgrad fra 101,5 % til 120 % av årlige driftsinntekter. Dette er langt over Statens anbefaling på 50 %. Ettersom kommunen er midt inne i utførelsen av store, komplekse prosjekter som Stormen kulturkvartal og Bypakke Bodø, bør det utvises forsiktighet med tanke på nye store investeringer til utfallet av disse prosjektene foreligger. Rådmannens forslag innebærer at investeringsaktiviteten er lagt på et minimumsnivå for perioden. Utover dette anbefales det å gå igjennom politiske vedtak knyttet til prosjekter som ikke er igangsatt, med siktemål å vurdere mulig prosjektutsettelse i tid.

3. Forutsetninger og beregninger

3.1 Befolkningsendringer

Den 1. januar 2012 bodde det 48 422 innbyggere i Bodø kommune. Dette er en befolkningsvekst på 575 innbyggere fra året før. Kvartalstallene fra Statistisk sentralbyrå viser at folketallet i Bodø kommune har økt til 48 732 per 1. juli 2012, en økning på 310 innbyggere første halvår. Av dette er fødselsoverskuddet på cirka 130 personer og nettoflyttingen på cirka 180 personer. Årene 2013-2016 er prognosetall utarbeidet høsten 2012. I denne prognosen er det lagt inn forventinger om fortsatt høye fødselstall, økende levealder og en nettoflytting på 250 personer per år. Kommunens egen prognose treffer SSB sin MMMM prognose fra juni 2012 veldig bra, denne prognosen til SSB benyttes ofte som en referansesjekk.

Bodø	F 2012	P 2013	P 2014	P 2015	P 2016
0-5 år	3 756	3 821	3 820	3 787	3 754
6-15 år	6 017	6 026	6 022	6 107	6 213
16-66 år	33 297	33 371	33 701	33 957	34 249
67-79 år	4 003	4 045	4 265	4 463	4 642
80-89 år	1 397	1 436	1 445	1 474	1 484
90 år +	262	264	259	277	286
Sum	48 732	48 963	49 512	50 065	50 628

Tabell 3.1. F 2012 er per 1.7.12. P 2013-2016 er hentet fra egen prognose per september 2012. Kilde: Kompas

Til tross for vedtak i Stortinget om flytting av Bodø hovedflystasjon, viser foreløpige tall en positiv utvikling for kommunen. Det er likevel noe tidlig å anta konsekvensene av dette vedtaket.

En forklaring til nedgangen i antall 0-5 åringer i 2015 og 2016 er at ungene fra de 2 store fødselskullene i 2008 (672) og 2009 (680) fyller 6 år og går over til skoleelever. Dette medfører derfor en økning i antall skoleelever, siden fødselskullene i 1999 (607) og 2000 (593) var en del lavere.

Andelen eldre vil fortsatt være stigende i kommunen, noe som betyr fortsatt økende behov for sykehjemsplasser, bokollektiv og hjemmetjeneste.

3.2 Prisforutsetninger

I presentasjonen av kommuneopplegget i kommuneproposisjonen/statsbudsjettet fokuseres det på reelle endringer i kommunesektorens inntekter. Dette innebærer at man i statsbudsjettet prisjusterer kommunesektorens inntekter for anslått lønnsvekst og anslått prisvekst på varer/tjenester før man legger til realveksten.

Deflatoren for kommunesektoren utarbeides i Finansdepartementet (FIN) i forbindelse med statsbudsjettet. Deflator består av en delindeks for lønnsvekst og en delindeks for kjøp av varer og tjenester. Lønnsvekst teller knapt 2/3 av deflatoren. Andelen har vært stabil over tid.

	2012	2013
Lønn	4,00 %	4,00 %
Varer	1,60 %	1,90 %
Deflator	3,25 %	3,30 %

Tabell 3.2. Prisregulering.

Følgende kostnadselementer er ikke dekket av deflatoren:

- Rentekostnader.
- Pensjonskostnader er dekket i budsjettdeflatoren den grad de øker i takt med lønnsveksten. Dersom pensjonskostnadene øker mer (eller mindre) enn lønnsveksten, fanges ikke dette opp av budsjettdeflatoren.
- Demografikostnader.

Disse kostnadselementene må dekkes innenfor allerede disponible rammer, eventuelt finansieres av vekst i frie inntekter.

Rådmannen har lagt inn følgende prisjustering:

Artene 10202/10222/10350/10503/10505/10506	4,0 %
Artene 11000:12799	1,9 %
Artene 12900:12999	0,0 %
Artene 13000:14799	3,3 %
Artene 16000:17899	3,3 %
Artene 17900:17999	0,0 %
Artene 18000:18999	3,3 %

Følgende unntak er gjort:

Ansvar 1291, 3018, 3050, 3051, 4075-76, 4082-83, 6801, 8000:8999	Ikke prisjustert
Ansvar 6560, funksjon 190	Ikke prisjustert

Ansvar 6900:6920 (VA)	Ikke prisjustert
Art 16010 på barnehager + 4 skoler	Ikke prisjustert
Art 16020, ansvar 3498	Ikke prisjustert
Art 17000, ansvar 3011, 3499	Ikke prisjustert
Art 17020, ansvar 3010, 3417, 3479, 3578	Ikke prisjustert
Art 17300, ansvar 2110, 3000, 3310, 3455	Ikke prisjustert

BKP	12,72 %
KLP	19,77 %
STP	11,31 %

Kommunen har i 2012 benyttet seg av eget premiefond i Bodø kommunale pensjonskasse til dekning av deler av pensjonskostnader i 2012. På grunn av store utfordringer i forbindelse med saldering av budsjettforslaget for 2013 ser Rådmannen seg nødt til å foreslå ytterligere bruk av premiefondet. Dette vil medføre at cirka 33 mill kr av premiefondet benyttes og fondet vil da være redusert fra i underkant av 100 mill kr i 2011 til cirka 13 mill kr i utgangen av 2013. En prioritet til neste år vil derfor være å finne finansiering av hele pensjonskostnaden innenfor kommunens egne budsjettammer.

Norges Banks rentebane per oktober 2012 legges til grunn for beregning av renter i økonomiplanen. Satsene brukes til blant annet i beregningen av renteutgifter i investeringsplanen for 2013-2016, renteinntekter, statlige kompensasjonsordninger m fl. Det må presiseres at rentebanen er beheftet med usikkerhet og endringer kan medføre store avvik for de reelle renteutgiftene.

	2012	2013	2014	2015	2016
Perspektiv 13-22	3,25 %	2,90 %	3,50 %	4,25 %	4,75 %
Norges Bank		2,63 %	3,18 %	3,55 %	4,00 %

Tabell 3.3. Rentebane økonomiplan 2013-16.

3.3 Utvalgte nøkkeltall

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter

	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Bodø i 1000 kr	58 498	69 576	114 086	78 865	37 657	25 787
Bodø i % (1)	2,0 %	2,3 %	3,5 %	2,4 %	1,2 %	0,8 %
Bodø i % korrigeret for inv.mva.(2)				0,2 %	0,0 %	-0,1 %

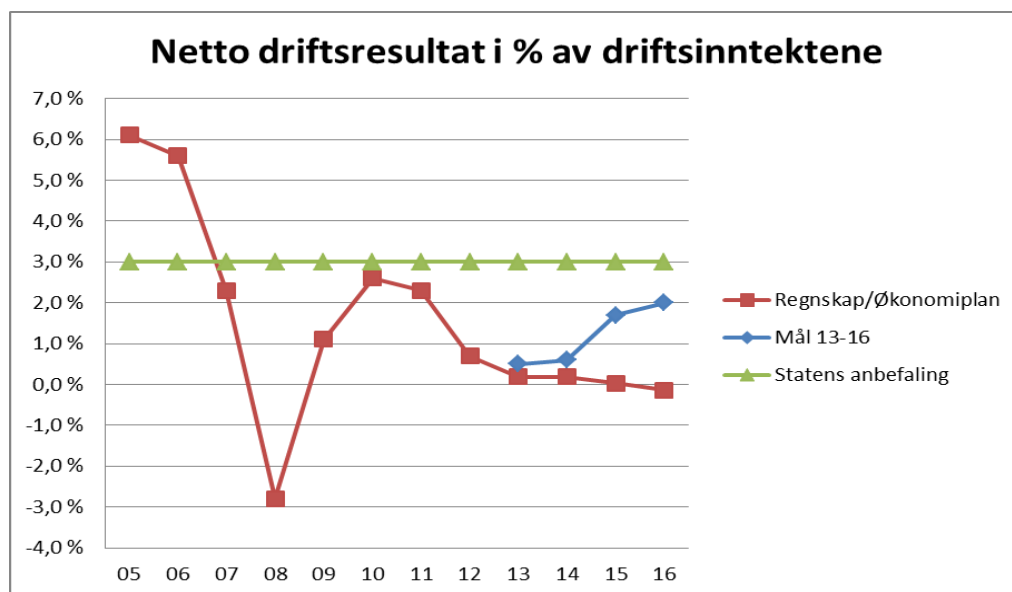
Tabell 3.4. Netto driftsresultat.

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekt er en av de viktigste indikatorer på kommunens økonomisk sunnhet og bæreevne. Den viser hvor mye kommunen har til disposisjon som for eksempel til fondsavsetning (sparing), egenbidrag til finansiering av investeringer med flere. Staten anbefaler et netto driftsresultat på 3 %. Netto driftsresultat beregnes på grunnlag av alle driftsinntekter som kommer inn i løpet av et driftsår, inkludert momskompensasjon.

Fra og med 2014 endres regelverket hva gjelder bokføring av momskompensasjon for investeringer. Endringer går ut på at all kompensasjon knyttet til investeringer skal bokføres direkte i investeringsregnskapet. I praksis betyr det at kommunens driftsinntekter fra og med 2014 blir lavere som følge av denne endringen (forutsatt alle andre forhold holdes uendret). Dette påvirker direkte

kommunenes netto driftsresultat (2). For Bodø betyr dette at planlagt netto driftsresultat på 2,4 % i 2014 blir til 0,2 % i samme år. Endringen gir et mer korrekt bilde i forhold til kommunens driftsresultat, det vil si midler som kan fritt disponeres. Kommunen må således fortsette å jobbe med det mål å oppnå 3 % reelt netto driftsresultat. For kommende periode vurderes det ikke lenger mulig å oppnå målsetting om 3 % av nettodriftsresultat i 2018, uten svært store endringer av drift og tjenesteyting. Dette problemet forsterkes av kommunen egne utfordringer fra årets budsjettssaldering, da man først må få drift innenfor tilgjengelige ramme og deretter bygge opp nettodriftsresultat.

I diagrammet under er det en grafisk fremstilling av overnevnte utfordring.

Graf 1. 2005-2011 er regnskap, 2012-2016 er budsjett.

Rådmannen har nå lagt fram et budsjettforslag som indikerer en meget stram økonomi de neste 4 årene. Det foreslås at det foretas en total gjennomgang av kommunens økonomi under første del av 2013 i linje med vedtak i forrige Perspektivmelding. Det anbefales videre at konklusjoner og mulige alternative løsninger legges fram som en del av Perspektivmeldingen for 2014 - 2023. Målet vil være å synliggjøre for politisk ledelse hvordan et positivt driftsresultat i henhold til Statens anbefaling kan realiseres, og hvilke grep dette vil kreve. Arbeidet vil også kunne fungere som en forberedelse og planlegging for kommunen med tanke på å møte dårligere økonomiske tider for nasjonen Norge.

	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Gjeldsutvikling i 1000 kr	2 999 692	3 112 800	3 329 127	3 693 520	3 896 432	4 000 577
Gjeldsgrad i %	101,5 %	103,1 %	103,2 %	113,9 %	119,4 %	120,5 %
Brutto investering %	11,5 %	21,3 %	20,3 %	21,4 %	9,6 %	7,5 %

Tabell 3.5. Gjeldsgrad og brutto investeringsutgifter.

Gjeldsgraden viser samlet gjeld i forhold til brutto driftsinntekter. I økonomiplanperioden øker gjeldsgraden fra 101,5 % i 2011 til cirka 120 % i 2016. Dette skyldes den store investeringsaktiviteten kommunen har lagt opp til, med blant annet nytt kulturhus, ny skole, ny brannstasjon, ishall m.m. Bruttoinvestering % viser bruttoinvesteringsutgifter i % av brutto driftsinntekter, og viser hvor høy investeringsaktiviteten er i forhold til kommunens driftsnivå. Statlig anbefaling er på 15 %. Bodø

ligger over anbefalt nivå både i 2013 og 2014. Ettersom kommunen er midt i prosjektutførelsen av store, komplekse prosjekter som Stormen kulturkvartal og Bodø Bypakke, bør det utvises forsiktighet ved ytterligere investeringer inntil resultatet av disse utbyggingen foreligger.

Statens anbefaling i forhold til total langsiktig gjeld er en gjeldsgrad på maks 50 %. I 2016 vil altså Bodø kommune være oppe på et nivå rundt 120 %. Korrigert for selvkostområdene vann og avløp vil gjeldsgrad være 73 %. Ytterligere korrigert for også startlån vil graden være nede i 55 %. Man skal imidlertid være klar over at kommunen bærer 25 % risiko knyttet til tap på startlånporteføljen (mulig økt til 50 % i framtiden). Disse lånene tildeles unge og vanskeligstilte. Man må altså kunne påregne tap i framtiden på denne porteføljen dersom renten skulle stige kraftig. Utover dette kompenseres kommunene for rente tilknyttet skole –, helse – og kirkebygg.

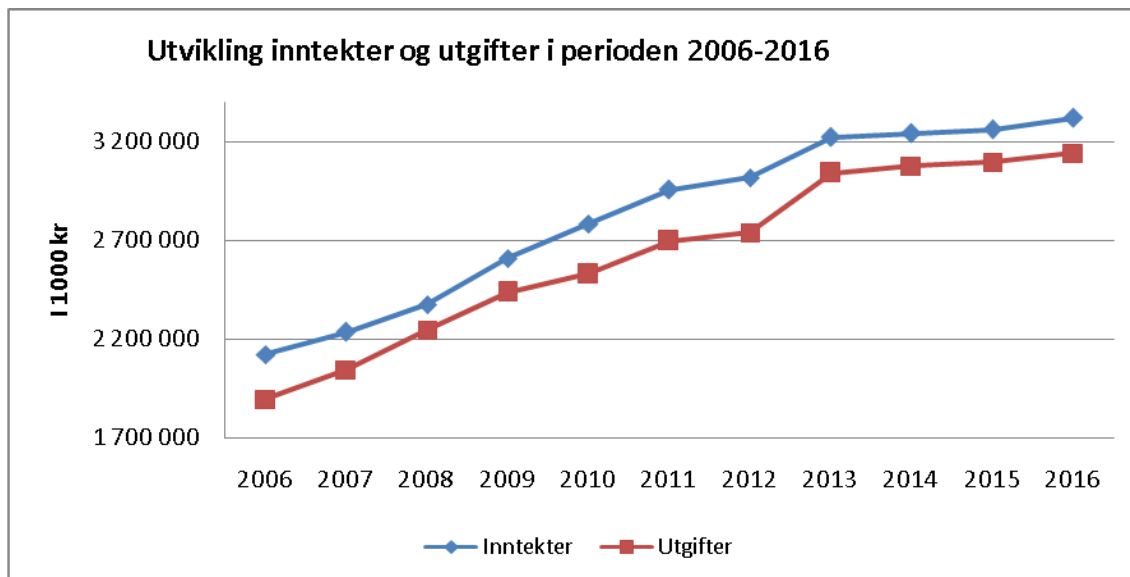
Uavhengig av gjeldsgrad vil Bodø kommune måtte betale 104 mill kr mer i avdrag og renter i 2016, enn hva tilfellet er i 2013 i gjeldende økonomiplan.

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Låneopptak								
	VA	86 500	66 700	74 750	59 500	101 300	103 700	79 000
	Startlån	30 000	50 000	50 000	100 000	100 000	100 000	100 000
	Øvrig	258 115	151 734	163 873	236 152	361 315	232 174	176 584
	Sum	374 615	268 434	288 623	395 652	562 615	435 874	355 584
Avdrag								
	Drift	169 670	185 143	173 981	155 137	166 182	197 255	211 826
	Inv (startlån)	42 789	17 838	20 207	27 707	32 040	35 707	39 613
	Sum	212 459	202 981	194 188	182 844	198 222	232 962	251 439

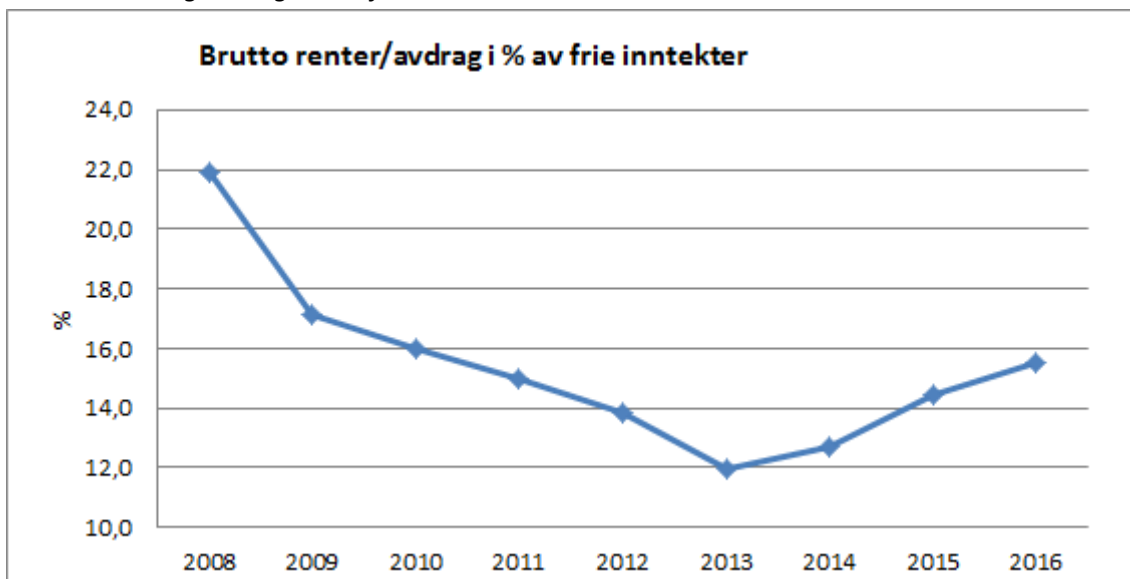
Tabell 3.6. Låneopptak/avdrag 2000-2016.

Utvikling av inntekter og utgifter

I tabellen under viser grafen en positiv økning i differansen mellom inntekter og utgifter for 2012 og 2013 som i praksis betyr økt handlefrihet. Dette skyldes dessverre ikke bedring av kommunens økonomiske bæreevne, men kortsiktige tiltak som er lagt inn i budsjett 2013. Her nevnes blant annet avdragsutsettelse, bruk av premiefond, bruk av rentefond mfl. Driftstilpasninger som er foretatt tidligere år er spist opp av nye utfordringer og det må ytterligere tiltak til for å øke handlefriheten for kommunen. Rådmannen foreslår ingen ytterligere innsparing fra 2013, men ønsker å gjøre en analyse og utredning tidlig i 2013 med siktemål om å kunne påpeke mulige reduksjoner av tjenesteområdenes rammer for å bedre økonomisk handlefrihet. En viktig forutsetning for at ovennevnte planer skal lykkes, er å få kontroll over kommunens faktiske overforbruk mot budsjett, først og fremst merforbruket innen Helse- og omsorgsavdelingen.

Graf 2. Utvikling brutto driftsutgifter og inntekter 2006-2016.

Brutto renter og avdrag i % av frie inntekter

Graf 3. Brutto renter og avdrag i % av frie inntekter.

Grafen viser hvor mye av frie inntekter som er bundet opp til dekning av rente og avdrag. Anbefalt nivå er 15 %. Grafen viser at kommunen ligger på maksimum på en tid da renten er historisk lav. En renteøkning som vil komme før eller senere vil innebære at rentekostnadene spiser mye større andel av frie inntekter enn hva tilfelle i kommende økonomiplan er. Kommunen har ikke bufferfond som kan dempe slike hendelser og alle fremtidige økte rente- og avdragskostnadene må finansieres på bekostning av tjenesteproduksjon. Rådmannen har inngått en del fastrenteavtaler for å redusere renterisiko (cirka 75 % av låneporteføljen er på faste renteavtale), men dette betyr også redusert mulighet til ytterligere tilpasning av rente og avdrag. Kommunen har ingen mulighet til å foreta tilpasning av lån som er på fastrenteavtale uten ekstrakostnader.

3.4 Føringer fra perspektivmelding 2013-2022

Vedtatt perspektivmelding har gitt føringer for økonomiplanprosessen. Konkret ble det vedtatt følgende i bystyrets møte i juni 2012 (sitat):

1. Økonomiske målsetninger

- *Bedre driftssituasjonen i 2012 – iverksette tiltak allerede i år som har positiv virkning for kommende år.*
- *Gjennomføre og evaluere allerede vedtatte innsparingstiltak i perioden 2012-2014*
- *Dersom ny aktivitet skal innarbeides må annen aktivitet tas ut dersom det ikke foreligger egen finansiering.*
- *Omfordele midler i økonomiplanen ved å styrke budsjettammen for sektorer som har forventet vekst samt redusere budsjettammen for sektorer som har forventet nedgang.*
- *Opprettholde målet om lavere gjeldsgrad, noe som hovedregel innebærer å redusere det årlige låneopptaket til 135 mill kr per år i perioden 2015-2022 til øvrige investeringer eks. startlån og vann/avløp.*
- *Satse enda mer på kompetanseutvikling og teknologi for å sikre kvalitet på tjenestene.*
- *Etterstrebe god dokumentasjon og rapportering av tjenestedata slik at kommunen sikrer maksimale inntekter og overføringer/refusjoner.*
- *Premieavvik og ekstraordinær avkastning utover budsjettet skal settes av til fond for å sikre langsiktig handlefrihet.*
- *Det skal ikke igangsettes prosjekter eller driftstiltak med midlertidig finansiering dersom dette kan føre til varige driftskostnader.*

2. Langsiktige føringer for kommende økonomiplaner

- *Utfordringer knyttet til rekruttering og stabilisering av personell krever fokus på kompetanseutvikling og optimal sammensetning av kompetanse i kommunens tjenesteyting samt fortsatt høy prioritering av arbeidet med å redusere sykefraværet*
- *Realkapitalen skal opprettholdes ved at det prioriteres verdibevarende vedlikehold av bygningen og veier. Kommunens eiendomsmasse skal til enhver tid vurderes i forhold til kapasitet, hensiktsmessighet, funksjonalitet og lokalisering for å sikre god tjenesteyting.*
- *For alle nye investeringsprosjekter skal det foreligge prosjektbeskrivelse med driftskonsekvenser av nytt prosjekt, samt konsekvenser for andre prosjekter for øvrig.*
- *For investeringsprosjekter innenfor IKT skal det foreligge prosjektbeskrivelse, driftskonsekvenser, effekter av innført prosjekt samt hvor effektene kan tas ut. Hvis formål med investeringen er av en annen karakter (heving av kvalitet) skal dette opplyses*
- *Avhending av ubrukt bygningsmasse skal gjennomføres, og salgsinntekter skal som hovedregel inngå som egenkapital og bidra til redusert låneopptak.*
- *Kommunen må ta høyde for nødvendig omprioritering mellom sektorer som følge av befolkningsutvikling og alderssammensetning*
- *Det skal vurderes mer rasjonell skole- og barnehagestruktur blant annet ved hjelp av mer fleksible skolegrenser og samordning av enheter.*
- *Boligbygging og kapasitet i grunnskolen skal samordnes*
- *Effektivisering medfører reduksjon av bemanningskostnader og vurdering av bemanningsnormer og fordelingsmodeller. Dette omfatter variabel lønn/innleie, vakanser, endringsoppsigelser og omstilling. Endringer skal drøftes med ansattes organisasjoner.*
- *Kommunen skal jevnlig vurdere om tjenestene er hensiktsmessig organisert ut fra brukerperspektiv og effektivitet.*

3. *Realøkningen som ble lagt inn til grunnskolen i budsjett 2012 basert på daværende elevtallsprognoser, skal videreføres i økonomiplanen. De nye elevtallsprognosene medfører at rammene for området må økes slik at ønsket kvalitets økning blir videreført.*
4. *Rådmannen legger frem en sak der man gjennomgår og avklarer hvilke oppgaver som skal defineres som kjerneoppgaver i kommunens tjenesteproduksjon. Oppgaver som ikke blir definert som kjerneoppgaver vurderes i forhold til om det er kostnadseffektivt å kjøpe disse tjenestene istedenfor at man produserer dette i egen regi.*
5. *Når rus/psykiatri-enheten på Stormyra er ferdigstilt skal dette komme som et supplement til de tilbud vi har i dag innenfor rus. Det er ikke aktuelt å avvikle de tilbud vi i dag har i J49 og Natthjemmet.*
6. *Ved nybygg og utskifting av kommunale barnehager skal de nye plassene/erstatning realiseres i privat regi.*

I Rådmannen forslag til økonomiplan for 2013-2016 har det ikke vært mulig å oppfylle disse føringene fullt ut i forhold til mål for nøkkeltall (nettodriftsresultat) og lånegjeld. Det er derfor foreslått å utarbeide en økonomisk analyse tidlig i 2013 for å synliggjøre reduksjoner av tjenesteområdenes rammer for å oppfylle føringene. Det foreslås at resultatet av en slik utredning legges fram i forbindelse med Perspektivmeldingen for 2014-2023.

3.5 Statsbudsjett 2013

Realveksten i kommunesektoren for 2013 er anslått til 6,8 mrd, tilsvarende 1,8 % hvorav frie inntekter utgjør 5 mrd, en realvekst på 1,7 %. Veksten er regnet fra anslått inntektsnivå i 2012 i RNB 2012.

Veksten i frie inntekter på nasjonalt nivå må ses i sammenheng med økte utgifter for kommunesektoren knyttet til befolkningsutviklingen. Beregninger utført av Teknisk beregningsutvalg (TBU) indikerer at kommunesektoren kan få merutgifter i 2013 på om lag 3,3 mrd kr på grunn av den demografiske utviklingen. Dette er utgifter som må dekkes av sektorens samlede inntekter. Merutgifter på grunn av befolkningsutviklingen som må dekkes av frie inntekter er anslått til knapt 3 mrd kr.

I 2013 forventes kommunesektorens pensjonskostnader å øke med om lag 1,4 milliarder kroner utover det som kompenseres gjennom deflatoren. De økte kostnadene må dekkes av de frie inntektene. Høy lønnsvekst og lavt rentenivå har over tid bidratt til økte pensjonskostnader i kommunesektoren.

Særskilte satsninger

I tillegg til det som de frie inntektene legger til rette for av vekst i tjenestene, er det lagt inn midler til særskilte satsinger innenfor kommuneopplegget:

Tilskudd til kommunene for etablering av dagtilbud til mennesker med demens

Regjeringen opprettet i 2012 et øremerket stimuleringsstilskudd til kommunene for etablering av dagtilbud til mennesker med demens. Det foreslås å øke tilskuddet med 100 mill kroner i 2013. Nødvendig opptrapping av årsverk knyttet til dagaktivitetsplassene er dekket innenfor veksten i frie inntekter, og er innenfor måltallet om 12 000 årsverk innen 2015 i Omsorgsplan 2015.

Investeringstilskudd til kommunene til heldøgns omsorgsplasser

Regjeringen vil gi investeringstilskudd til bygging og fornying av 12 000 heldøgns omsorgsplasser

innen utgangen av 2015. De maksimale tilskuddssatsene heves dermed for omsorgsboliger til kr 840 000 og for sykehjemsplasser til kr 1 120 000.

Endring i finansiering - Innlemming av tilskudd til kommunalt rusarbeid i rammetilskuddet

Ved Stortingets behandling av St. prp. nr. 67 (2006–2007) Kommuneproposisjonen 2008 ble det besluttet at tilskudd til kommunalt rusarbeid skulle innlemmes i kommunenes inntektssystem fra 2011, senere forlenget til ut 2012. Regjeringen foreslår å innlemme 333 mill kr av dagens tilskudd til kommunalt rusarbeid i rammetilskuddet til kommunene fra 2013.

Samhandlingsreformen

Midlene som er bevilget i 2012 ligger innenfor rammetilskuddet til kommunene og er prisjustert i 2013. Den særskilte kompensasjonen på 305 mill kr til kommuner som "tapte" på reformen, er prisjustert i 2013. Fordelingen mellom kommunene er den samme som i 2012. Det er varslet at kompensasjonen skal ligge fast i tre år.

Det øremerkede tilskuddet til etablering og drift av øyeblikkelig hjelp-tilbud som kom i 2012 trappes videre opp og økes til 270 mill kr i 2013. Finansieringen av tilbudet skjer ved halvparten fra det øremerkede tilskuddet, den andre halvparten er midler fra regionalt helseforetak etter en samarbeidsavtale mellom kommune og helseforetaket. Utbyggingen av tilbudet, med tilsvarende opptrapping av tilskudd, er planlagt over fireårsperioden 2012-2015. Kommunenes utgifter til etablering og drift av fullt utbygd tilbud er anslått til vel 1 mrd 2012-kr. I 2016 blir tilbudet en plikt for kommunene, samtidig som pengene innlemmes i rammetilskuddet.

Etter hvert som øyeblikkelig hjelp-tilbudet trappes opp, innebærer det en avlastning av kommunenes medfinansiering av spesialisthelsetjenesten. For at kommunene ikke skal dobbeltfinansieres, trekkes det i 2013 ut 83 mill kr av rammetilskuddet.

Ressurskrevende tjenester

Kompensasjonsgraden videreføres på 80 %. Innslagspunktet prisjusteres til 975 000 kr. Budsjetterte utgifter øker med 500 mill kr til 5,85 mrd kr på grunn av forventet vekst i antall brukere og vekst i utgifter per bruker.

Valgfag i ungdomsskolen

Valgfag på 8. trinn ble innført høsten 2012. Kunnskapsdepartementet foreslår å innføre valgfag på 9. trinn fra høsten 2013. Rammetilskuddet økes med om lag 66 mill kroner (halvårsvirkning for høsten 2013) for å kompensere for kommunenes merutgifter. For Bodø er dette beregnet til 1,4 mill kr.

Tilskudd til økt lærertetthet i ungdomsskolen – fireårig forsøk

Regjeringen foreslår å bevilge 157 mill kr i 2013 til etablering av en fireårig tilskuddsordning som et forsøk med styrket lærertetthet i ungdomsskolen fra skoleåret 2013–2014.

Innføring av kulturskoletilbud i skole/SFO

Regjeringen foreslår at det innføres én uketime frivillig og gratis kulturskoletilbud i skole eller SFO-tiden på barnetrinnet (1.-4. trinn) fra høsten 2013. Kommunenes merutgifter for høsten 2013 er beregnet til om lag 72 mill kr. Dette kompenseres ved en økning i rammetilskuddet. For Bodø er dette beregnet til 0,6 mill kr.

Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg

For 2013 foreslår regjeringen en investeringsramme på 1 mrd kr med en budsjetteffekt på 20 mill kr. Ordningen forvaltes av Husbanken.

Maksimal foreldrebetaling i barnehage

Kunnskapsdepartementet foreslår videreført maksimalgrensen for foreldrebetaling på samme nominelle nivå som i 2012. Det foreslås å øke rammetilskuddet med om lag 273 mill kr i 2013 knyttet til dette formålet. For Bodø er dette beregnet til 2,2 mill kr.

Opptrapping av minimumstilskuddet til ikke-kommunale barnehager

Kunnskapsdepartementet foreslår å øke minimumstilskuddet til ikke kommunale barnehager fra 92 til 94 % av det de kommunale barnehagene i gjennomsnitt får i offentlig finansiering fra 1. august 2013. Det er foreslått å bevilge 58 mill kr over rammetilskuddet til formålet i 2013 (halvårsvirkning). For Bodø er dette beregnet til 2,1 mill kr.

Kommunalt barnevern

Regjeringen foreslår å styrke det kommunale barnevernet med ytterligere 205 mill kr i 2013. Kommunene skal kunne søke om midler til stillinger, kompetansetiltak og etablering av interkommunale samarbeid. Kommunen må søke Fylkesmannen i Nordland for å få tilgang på disse midlene.

4. Generelle utgifter og inntekter

	R 2011	B 2012	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016
1 Skatt på inntekt og formue	1 001 743	1 051 480	1 130 623	1 170 760	1 211 619	1 248 574
2 Ordinært rammetilskudd	973 662	1 039 388	1 089 651	1 094 836	1 100 697	1 107 633
3 Skatt på eiendom	93 251	94 100	95 600	96 600	97 600	98 600
4 Andre direkte eller indirekte skatter	321	0	0	0	0	0
5 Andre generelle statstilskudd	68 761	63 141	67 224	67 224	67 224	67 224
Sum frie disponible inntekter	2 137 738	2 248 109	2 383 098	2 429 420	2 477 140	2 522 031
6 Renteinntekter og utbytte	104 835	87 979	70 949	77 600	84 807	92 954
7 Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	120 430	128 574	122 432	133 677	150 843	169 354
8 Avdrag på lån	185 143	173 981	155 137	166 182	197 255	211 826
Netto finansinnt./utg.	-200 734	-214 576	-206 620	-222 259	-263 291	-288 226
9 Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0	0	0
10 Til ubundne avsetninger	66 013	0	0	0	0	0
11 Til bundne avsetninger	18 295	4 656	10 240	7 438	3 789	1 275
12 Bruk av tidligere regnks.m. mindreforbruk	16 809	0	0	0	0	0
13 Bruk av ubundne avsetninger	15 804	0	3 000	0	0	0
14 Bruk av bundne avsetninger	12 346	1 308	1 299	1 299	2 849	5 945
Netto avsetninger	-39 350	-3 348	-5 941	-6 139	-940	4 670
15 Overført til investeringsbudsjettet	19 148	66 228	108 145	72 726	36 717	30 457
Til fordeling drift	1 878 507	1 963 957	2 062 392	2 128 296	2 176 192	2 208 018
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	1 878 507	1 963 957	2 062 392	2 128 296	2 176 192	2 208 018
Mer/mindreforbruk	0	0	0	0	0	0

Tabell 4.1. Budsjettskjema 1 A drift viser kommunens samlede driftsinntekter og utgifter som er uavhengig av tjenesteproduksjonen i henhold til regnskapsforskriften. Tall i 1000 kr.

Kommunens frie inntekter består i all hovedsak av skatteinntekter og rammetilskudd. Disse inntekter kan kommune disponere fritt uten føring fra staten. Det overordnede formål med inntektssystemet er å gi kommunene like forutsetninger for å kunne gi et likeverdig tjenestetilbud til sine innbyggere. Ved fordeling av rammetilskuddet tas det hensyn til strukturelle likheter i kommunens kostnader (utgiftsutjevning) og ulikheter i skatteinntektene (inntektsutjevning). Inntektssystemet inneholder i tillegg tilskudd som er begrunnet ut fra regionalpolitiske målsetninger. Det gis også skjønnstilskudd til kommunene etter søknad, for å korrigere for forhold som ikke ivaretas godt nok i inntektssystemet for øvrig.

1. Skatteinntekter

Skatt på inntekt og formue	P 2012	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016
Nasjonalt skatteanslag	119 220 000	125 700 000	130 728 000	135 957 120	140 851 576
Endring		5,4 %	4,0 %	4,0 %	3,6 %
Lokalt skatteanslag	1 071 000	1 130 623	1 170 760	1 211 619	1 248 574
Endring		5,6 %	3,6 %	3,5 %	3,0 %

Tabell 4.2. Skatteberegning 2013-16. Tall i 1000 kr.

I de senere årene har Bodø hatt en god skattevekst og befolkningsveksten har ligget på rundt 1,2 %. I perioden 2008 til 2011 har skatt per innbygger i prosent av landsgjennomsnittet økt fra 88,6 % til 92,0 %. I inneværende år (per september) ligger Bodø på 93,6 % av landsgjennomsnittet.

Rådmannen forutsetter at skatteinntekter per innbygger i Bodø i 2013 blir på tilnærmet samme nivå som i 2012, det vil si 92,5 % av landsgjennomsnittet. Som følge av dette blir nominell skattevekst i 2013 på 5,6 % i Bodø. Skatteveksten for landet er anslått til 5,4 %.

Det er forutsatt en skattevekst i Bodø på 3,6 % i 2014, 3,5 % i 2015 og 3,0 % i 2016. Skatt per innbygger antas å ligge på samme nivå med 91,6-92,8 % i hele perioden. Befolkningsveksten i Bodø antas å være 1,1 % per år i perioden 2013-2016. Befolkningsveksten for landet antas å være 1,3 % per år i perioden 2013-2016.

Rådmannen vil presisere at det er usikkerhet knyttet til skatteanslaget. Konjunktursituasjon, befolkningsvekst, arbeidsmarkedet og størrelser på skattøren er faktorer som har betydning for kommunens skatteinntekter.

2. Rammetilskudd

Det samlede rammetilskuddet til kommunene består av innbyggertilskudd, utgiftsutjevning, distriktstilskudd Sør-Norge, Nord-Norge og Namdalstilskudd, småkommunetilskudd, skjønnstilskudd, inndelingstilskudd, hovedstatstilskudd og veksttilskudd. I 2013 er samlet rammetilskudd til kommunene på kr 101,5 milliarder.

Omfordelingen som følge av utgifts- og inntektsutjevning gjøres i innbyggertilskuddet. Inntektsutjevningen for kommunene omfatter inntekts- og formuesskatt fra personlige skatteyttere og naturressursskatt fra kraftforetak. Kommuner med skatteinntekter under landsgjennomsnittet blir kompensert for 60 % av differansen mellom egen skatteinngang og landsgjennomsnittet. Kommuner med skatteinngang over landsgjennomsnittet blir trukket for 60 % av differansen mellom egen skatteinngang og landsgjennomsnittet. Kommuner med skatteinntekter under 90 % av landsgjennomsnittet blir i tillegg kompensert for 35 % av differansen mellom egen skatteinntekt og 90 % av landsgjennomsnittet. Finansieringen av tilleggskompensasjonen skjer ved at hver kommune blir trukket med et likt beløp per innbygger.

Skatteutjevningen for hver kommune blir beregnet fortløpende 10 ganger i året etter hvert som skatteinngangen er kjent, og trekk eller tillegg i skatteutjevningen blir avregnet mot kommunens utbetaling av rammetilskudd. Endelig fordeling av rammetilskuddet til kommunene vil ikke være kjent før i februar 2014, når endelige skattetall for 2013 er kjent.

Netto rammetilskudd for Bodø med utgiftsutjevning, overgangsordninger, tilskudd og fratrukket inntektsutjevningen anslås å bli kr 1 089,6 mill kr i 2013. Tabellen under viser hvordan dette framkommer i perioden:

Rammetilskudd	B 2012	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016
Innbyggertilskudd (likt beløp per innb)	1 004 787	1 061 690	1 060 627	1 063 408	1 062 396
Utgiftsutjevning	-130 288	-136 484	-134 286	-134 690	-131 895
INGAR (fra 2009)	-3 342	-2 998	-3 000	-3 000	-3 000
Utenfor overgangsord (inkl oppgavediff)	14 609	0	0	0	0
Nord-Norge-tilskudd	71 771	75 054	75 893	76 744	77 601
Inndelingstilskudd	12 401	12 810	12 810	12 810	12 810
Ordinært skjønn	41 336	40 770	40 770	40 770	40 770
-Herav gradvis bortfall av dif.arbeidsgiveravg.	35 724	36 974	38 000	39 000	40 000
Kompensasjon Samhandlingsreformen	1 172	1 211	1 211	0	0
"Bykletrekket" (anslag)	0	0	0	0	0
Netto inntektsutjevning	26 942	37 598	40 811	44 655	48 951
Sum rammetilskudd	1 039 388	1 089 651	1 094 836	1 100 697	1 107 633

Tabell 4.3. Beregning av rammetilskudd 2013-16. Tall i 1000 kr.

3. Eiendomsskatt

Rådmannen viderefører dagens ordning med eiendomsskatt. Dette betyr at eiendomsskatten skrives ut med 3,9 promille og med et bunnfradrag på 300 000 kr. Det legges til en volumvekst i eiendomsskatten på bakgrunn av en forventet økning i antall nybygg.

	Regn. 2011	Bud. 2012	Bud. 2013	Bud. 2014	Bud. 2015	Bud. 2016
Basis 2012		94 100	94 100	94 100	94 100	94 100
Korrigerer			500	500	500	500
Nybygg			1 000	2 000	3 000	4 000
Sum	93 700	94 100	95 600	96 600	97 600	98 600

Tabell 4.4. Eiendomsskatt 2013-16. Tall i 1000 kr.

4. Andre direkte eller indirekte skatter

Det budsjetteres ikke med andre direkte eller indirekte skatter. Eksempel på slike skatter er naturressursskatt og konsesjonsavgift.

5. Andre generelle statstilskudd

Det er budsjettert 67,2 mill kr i andre generelle statstilskudd. Dette består av 63,9 mill kr til flyktningkontoret, 2,6 mill kr til barnevern og 0,6 mill kr til fremmedspråk grunnskole. Dette er en økning fra 2012 på rundt 4 mill kr, som skyldes at kommunen har beregnet å få et noe høyere tilskudds berettigede flyktninger inn, enn det som ble beregnet for 2012.

6. Renteinntekter

Renteinntekter er budsjettert med til sammen 15 mill kr hvorav 12 mill kr gjelder rente fra

kommunens foliokonto og 3 mill kr er avkastning på kommunens plasseringer. Inntekter er lavere i forhold til i fjor på grunn av lavere rentenivå. Renteinntekter fra inkasso er beregnet til 0,8 mill kr og er på samme nivå som i 2012. Renteinntekter fra formidlingslån er budsjettert med 11,1 mill kr. Disse midlene kommer fra låntakere av startlån og brukes til nedbetaling av gjeld. Aksjeutbytte er budsjettert med 44 mill kr, en reduksjon på 13 mill kr i forhold til 2012. Dette er i tråd med markedsforutsetninger for 2013. Det forventes at inntekten vil ta seg opp i løpet av økonomiplanperioden.

7. Renteutgifter

Renteutgifter av lån er beregnet til 122,4 mill kr. Til grunn til beregningen ligger tidligere opptatte lån samt låneopptak jfr investeringsplan.

8. Avdrag

Avdrag på lån til vann- og avløp og øvrige investeringer er budsjettert med 155,1 mill kr, mens avdrag på startlån er beregnet til 27,7 mill kr. Det er foreslått en avdragsutsettelse på 38 mill kr for 2013 knyttet til porteføljen øvrige investeringer som et kortsiktig bidrag til saldering av budsjettutfordring i 2013. For 2014 er det foreslått utsettelse på i overkant av 15 mill kr.

9. Til dekning av tidligere regnskapsmessig merforbruk

Det budsjetteres ikke på denne posten, blir eventuelt regulert inn i 1. tertial 2013 dersom årsregnskapet for 2012 viser underskudd.

10. Til ubundne avsetninger

For økonomiplanperioden 2013-16 er det ikke budsjettert med noen form for avsetninger til ubundne fond.

11. Til bundne avsetninger

Det er budsjettert med en avsetning til bundne fond på 10,2 mill kr. Dette er fond knyttet til VA-sektoren, nærmere bestemt distribusjon av vann 8,9 mill kr, samt 0,27 mill kr til Felles HO og 1 mill kr til hjemmetjenesten. Avsetningene videre i perioden er avtakende i VA sektoren, som går ned til 6,1 mill i 2014, 2,5 mill kr i 2015 og 0 i 2016.

12. Bruk av tidligere regnskapsmessig mindreforbruk

Det budsjetteres ikke på denne posten. Dette blir eventuelt regulert inn i 1. tertial 2013 dersom årsregnskapet for 2012 viser overskudd.

13. Bruk av ubundne avsetninger

For økonomiplanperioden 2013-16 er det budsjettert med 3 mill kr bruk av «rentefond» i 2013.

14. Bruk av bundne avsetninger

Det er budsjettert med bruk av bundne fond på 1,3 mill kr i 2013, for deretter 1,3 mill kr i 2014, 2,8 mill kr i 2015 og 5,9 mill kr i 2016. Dette er bruk av fond knyttet til bokollektiv 1 mill kr hvert år i perioden. VA-sektoren med 0 mill kr i 2013, 0 mill kr i 2014, 1,5 mill kr i 2015 og 4,6 mill kr i 2016. Viltforvaltning under Landbruk med 0,023 mill kr hvert år i perioden og 0,275 mill kr hvert år i perioden til felles HO.

15. Overført til investeringsbudsjettet

Kommunen har lagt om budsjetteringsrutinen når det gjelder kompensasjon for merverdiavgift

tilknyttet investeringsprosjekter, i henhold til regnskapsføringene. Dette betyr at all kompensasjon av merverdiavgift som følge av investeringsprosjekter skal føres i driftsregnskapet. Deretter skal deler av denne merverdiavgiften overføres til investeringsregnskapet. I 2013 skal 80 % av denne merverdiavgiften tilbakeføres til investeringsregnskapet, fra og med 2014 skal hele beløpet overføres til investeringsregnskapet. Det er beregnet følgende beløp i perioden: 2013 – 26,3 mill kr, 2014 – 40,8 mill kr, 2015 – 35,2 mill kr og 2016 – 28,9 mill kr. For Stormen tilbakeføres momskompensasjon i sin helhet. Det er beregnet følgende beløp i perioden: 2013 – 80,3 mill kr, 2014 – 30,4 mill kr.

I tillegg overføres det fra driftsregnskap 1,5 mill kr hvert år som skal gå til egenkapitalinnskudd BKP.

5. Tjenesteområder drift

Brutto driftsutgifter viser omfanget av kommunens drift. Kommunens samlede brutto driftsutgifter er i 2013 budsjettert med 3 589,7 mill kr. Dette er en brutto økning på 325 mill kr eller en økning på 9,9 % sammenlignet med opprinnelig budsjett 2012. Av dette er 3,3 % antatt lønns- og prisvekst. I tillegg er avskrivninger teknisk korrigeret for med 131,5 mill kr. Det betyr at budsjetttrammen reelt er økt med 2,5 %.

Netto driftsutgifter viser de samlede utgifter med fratrukket for driftsinntekter, og viser kommunens egenfinansiering, det vil si prioritering. Endring fra et år til det neste viser i sum både generelle lønns- og prisjusteringer (endringer i basis) og reelle prioriteringer (tiltak i perioden). Dette er nærmere forklart i de kommende kapitlene.

	Driftsbudsjett	Rådmannens forslag til økonomiplan 2013-2016				
		B 2012	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016
5.2	Sentraladministrasjon	144 298	160 858	156 687	158 232	157 632
5.3.1	Grunnskole	523 436	553 884	552 898	556 253	556 253
5.3.2	Barnehage	334 480	347 496	343 496	341 496	341 496
5.3.3	OK-øvrig	217 369	231 842	241 196	245 014	244 970
5.4.1	Pleie og omsorg	561 979	614 118	625 109	630 609	637 109
5.4.2	HO-øvrig	232 520	254 445	253 855	268 855	268 855
5.5	Eiendomskontoret	30 176	31 860	32 061	33 222	34 222
5.6	Teknisk avdeling	57 261	48 687	57 195	65 695	71 305
5.7	Kommunens fellesområde	-137 561	-180 799	-134 201	-123 183	-103 823
	Sum	1 963 957	2 062 392	2 128 296	2 176 192	2 208 018

Tabell 5.1. Tabellen over viser endringene fra 2012-2016 per tjenesteområde. Tall i 1000 kr.

5.1 Personalressurser

Årsverk

Det samlede lønnsbudsjettet inkludert lønnsavsetninger og sosiale utgifter er på 1 935,4 mill kr i 2013, dette er en økning på 118,5 mill kr fra vedtatt budsjett 2012 og utgjør cirka 54 % av det samlede brutto utgiftsbudsjett. Samlet antall faste årsverk budsjettert i 2013 er 3 064. Figuren under viser årsverk 2013 for de ulike sektorer.

Graf 4. Årsverk fordelt på sektorer i 2013.

Samlet lønnsandel i kommunen varierer fra avdeling til avdeling. For HO utgjør lønnsutgiftene cirka 70 %, for OK 67 % mens det for SA/EI utgjør 57 %. For teknisk avdeling utgjør lønnskostnadene kun 30 %, viktigste årsak er at tjenestekjøp fra vann/avløpsområde regnes som en driftsutgift.

Lav arbeidsledighet, både nasjonalt og lokalt, kombinert med en demografisk utvikling i byen som tilsier at antall eldre øker og andelen yrkesaktive reduseres gir kommunen store utfordringene i kommende tiår.

Arbeidet med å sikre en stabil bemanning, både i form av nyrekruttering til ledige stillinger, og i form av et aktivt og forebyggende friskvernarbeid vil fortsatt være blant kommunens viktigste oppgaver.

Rekruttering

Det har vært arbeidet strategisk og godt med nyrekruttering, og det vil fortsatt være sterk fokus på dette. En bevisst omdømmebygging og profilering av Bodø kommune som en attraktiv bokommune og en god og spennende arbeidsgiver vil være avgjørende for å møte rekrutteringsutfordringene som kommer. Kommunens rekrutteringsteam deltar jevnlig på utdanningsmesser og besøker utdanningsinstitusjoner, både regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Et spennende prosjekt i samarbeid med Nordland Fylkeskommune er i gang, hvor det tenkes rekruttering av helsepersonell fra Filipinene. Dette vil kreve stor innsats med blant annet språkopplæring, integrering og faglig koordinering. Vi kan imidlertid hente mye gratis erfaring fra skipsfarten, som har over 40 års erfaring med rekruttering av Filipinere.

I tillegg til de kommende rekrutteringsutfordringer innen Helse- og omsorgsavdelingen, vil Teknisk avdeling fortsatt ha utfordringer med å skaffe nok kvalifisert personell. Denne utfordringen er likevel betydelig mindre i kvantitet, da antallet stillinger er mye lavere. Et område hvor vi fram til i dag har rekruttert godt er skolesektoren, men her vil vi antakelig møte betydelig utfordringer i kommende år. Tilfanget nye lærerstudenter i Nordland er ikke stort nok til å møte det totale behovet, og konkurransen om lærerne vil ventelig øke i de kommende årene.

Kompetanseutvikling

Kommunens tilgjengelige kompetanse skal til enhver tid korrespondere med kompetansebehovet for å løse de oppgaver vi er satt til. For å klare dette er det behov for en strategisk kompetanseutvikling styrt av både de overordnede målsettinger for kommunen og av de oppgaver som til en hver tid pålegges kommunen.

Kommunens strategiske kompetanseplan går ut i 2012, og arbeidet med en ny plan er i full gang. Med de utfordringer som ligger foran oss med både rekrutteringsproblematikk og økte krav til faglig kvalitet, er det nødvendig å løfte strategiarbeidet innen kompetanseplanlegging og kompetansebygging til et nytt nivå.

Muligheter til faglig utvikling, utdanning og opplæring i jobben er også en viktig faktor for å være attraktiv som arbeidsgiver i et stadig tøffere arbeidsmarked.

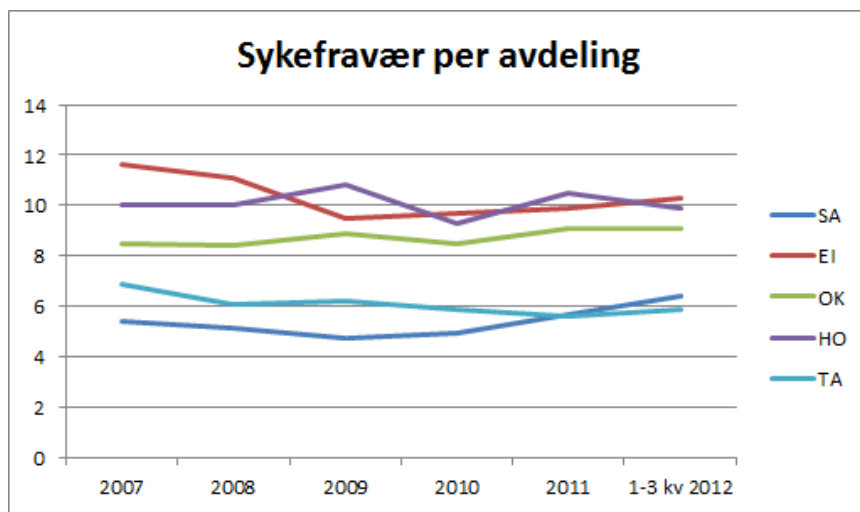
Friskvernarbeid

Friskvernarbeidet er for tiden under evaluering, og det skal i 2013 igangsettes ny satsing på de virkemidler vi har sett har hatt målbar effekt på sykefraværet. De virksomheter i kommunen som har jobbet etter metodikken «langtidsfrisk» har jevnt over oppnådd gode resultater i form av redusert sykefravær, og det vil være en fortsatt målsetting å dyktiggjøre våre ledere i denne styringsformen.

HR-kontorets friskvernteam ble redusert med 30 % som følge av de administrative nedskjæringene i 2012, og dette har hatt merkbar innvirkning på det forbyggende arbeidet. En mulig omdisponering av stillinger i 2013 vil kunne gi mulighet for igjen å øke satsingen på forebyggende sykefravær.

Sykefraværet innebærer en betydelig utgiftsside for kommunen, og det er også grunn til å tro at den faglige kvaliteten på de tjenester vi leverer vil reduseres i takt med høyt sykefravær i en enhet. Det er følgelig all grunn til fortsatt å holde sterkt fokus på dette arbeidet.

Innføringen av turnusprogrammet Visma ressursstyring i hele Helse- og omsorgsavdelingen gir oss bedre tallmateriale for å analysere sykefraværet, samt iverksette rettede tiltak som gir størst gevinst i forhold til investert innsats. Visma ressursstyring er nå i ferd med å tas i bruk også utenfor Helse- og omsorgsavdelingen, og dette gir kommunen et langt bedre verktøy enn vi tidligere har hatt for å tallfeste sykefravær på detaljnivå.

Graf 5. Sykefravær fram til september 2012.

5.2 Sentraladministrasjonen

Utfordringer i økonomiplanprosessen 2013-2016 for området Sentraladministrasjonen har vært effektivisering av tidligere vedtatte stillingsreduksjoner, finansiering av vedtaket om økt godtgjøring til folkevalgte og riktig dimensjonering av det nyetablerte Samfunnskontoret. Vedtatt stillingsreduksjon for perioden 2012-2015 utgjør 20 % av arbeidsstokken i Sentraladministrasjonen per 1. januar 2012. Kravet for 2013 er innfridd med 95 % og det er utarbeidet en plan for øvrig nedtrekk.

Vedtaket om økt godtgjøring til folkevalgte har det ikke vært mulig å finansiere innenfor vedtatte budsjetterammer. Rådmannen har derfor valgt å utvide rammene med 2,3 mill kr fram til 2015. Etersom man nå gjennom lønnsnivå går mot en profesjonalisering av de folkevalgte, foreslås det å redusere antall bystyrepraesentanter til 35 tilsvarende krav til kommuner med innbyggertall over 50 000. Dette er en reduksjon på 4 fra dagens nivå hvor kravet ut fra innbyggertall er 27 representanter. En reduksjon vil kunne føre til en positiv effektivisering av både politiske arbeids- og beslutningsprosesser og således øke kommunens produktivitet. Det er lagt inn en besparelse tilknyttet dette på 0,6 mill kr fra 2016.

I henhold til tidligere politisk vedtak er det i løpet av 2012 etablert et Samfunnskontor. Rådmannen har vurdert bemanning av kontoret i forhold til utfordringer byen står overfor og har valgt å styrke arbeidsstokken med til sammen 3 nye stillinger. Det vil være mulig å søke ekstern finansiering til inntil 1 årsverk gjennom to 50 % stillinger.

Driftsbudsjett tjenester	Kode	Årsverk 2013	Budsjett 2012	Tiltak	Tekn. Korr	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Rådmannen	A	2,0	5 124	-179	-2 026	2 919	-1 375	-831	-831
Økonomikontoret	B	48,8	30 732	-990	-3 335	26 407	25 419	25 419	25 419
Politikk	C	6,0	15 167	3 050	363	18 580	17 572	18 572	16 972
HR (tidligere PO kontoret)	D	32,2	28 430	-1 582	4 515	31 363	31 747	31 747	31 746
IKT	E	20,5	45 072	1 071	897	47 040	48 841	48 842	49 643
Informasjon	F	4,0	2 291	120	948	3 360	3 347	3 347	3 347
Samfunnskontoret	G	35,3		439	30 750	31 189	31 136	31 136	31 336
Servicekontoret	H	0,0	17 482	-	-17 482	-	-	-	-
Sum		148,8	144 298	1 929	14 631	160 858	156 687	158 232	157 632

Tabell 5.2.1. Økonomiplanforslag 2013-2016. Nettotall iht budsjettskjema 1B. Tall i 1000 kr.

Fremlagte budsjettforslaget baserer seg på fortsatt satsing på kvalifisert arbeidskraft, langtidsfrisk og helsefremmede organisasjon samt oppdatert IKT infrastruktur og gode IKT løsninger. Gjennom disse løsningene vil det være mulig i stor grad å frigjøre tid til og støtte oppunder medarbeidernes «kjernevirksomhet». Satsingene skal sikre sentraladministrasjonens hovedmål om tilstrekkelig støtte til tjenesteytende virksomheter og saksutredninger som sikrer godt grunnlag for politiske beslutninger og effektivering av politiske vedtak.

Nr	Kode	Beskrivelse	2013	2014	2015	2016
1	D	Driftsmidler fra tidligere lærlingekontoret	-120	-120	-120	-120
2	D	Egenkapital til det nye opplæringskontoret	-600	-600	-600	-600
3	G	Statstilskudd prosjekt boligpolitiskplan	-554	-554	-554	-554
4	G	Statstilskudd prosjekt forsvarlig skjenkebevil.	-140	-	-	-
5	B	Redusert kostnad innfordringssystem	-300	-300	-300	-300
6	B	Salg av tjeneste, kemner	-500	-500	-500	-500
7	B	Økte sykepenger, kemner	-319	-319	-319	-319
8	C	Reduserte trykkekost.(jfr tidligere ØP)	-250	-250	-250	-250
9	A	Stillingsreduksjon, ikke effektivisert krav	-179	-4 443	-3 899	-3 899
10	B	Stillingsreduksjon økonomikontoret	-490	-490	-490	-490
11	D	Stillingsreduksjon personal	-862	-862	-862	-862
12	G	Stillingsreduksjon servicekontor	-961	-961	-961	-961
13	E	Stillingsreduksjon arkivet	-879	-879	-879	-879
14	C	Reduksjon av antall bystyremedlemmer	-	-	-	-600
15	F	Lisenser Portalprosjekt	120	120	120	120
16	E	Økte lisenser Ephorte	100	100	100	100
17	G	Prosjektstilling boligpolitiskplan	554	554	554	554
18	G	Prosjektstilling forsvarlig skjenkebevilgning	140	-	-	-
19	G	3 nye stillinger til Samfunnskontoret	1 400	1 400	1 400	1 400
20	C	Økt godtgjøring folkevalgte	2 300	2 300	2 300	2 300
21	B	Bortfall av tjenestesalg, kemner	619	619	619	619
22	C	Valg (jfr tidligere økonomiplan)	1 000	-	1 000	-
23	E	Verdibevarendevedlikehold (jfr tidligere ØP)	1 850	3 700	3 700	3 700

	NETTOENDRING	1 929	-1 485	59	-1 541
--	---------------------	--------------	---------------	-----------	---------------

Tabell 5.2.2. Tiltak i perioden. Tall i 1000 kr.

De videre kommentarene til budsjettprosessen 2013 er knyttet til tabellen over som viser endringer i budsjettforslaget i forhold til vedtatt budsjett 2012. Tallene i parentes er tiltaksnummer mens kode viser hvilket kontor tiltaket gjelder.

Det er etablert et Opplæringskontor i Bodø i 2012 som også omfatter Bodø kommune og driftsmidler fra kommunalt lærlingekontor trekkes inn i 2013 **(1)**. I 2012 er det feilaktig lagt inn 0,6 mill kr til egenkapital til det nye opplæringskontoret. Dette beløp er innbetalt kontoret i budsjett 2011 og er derfor trukket inn **(2)**. Statstilskudd til prosjektet Boligpolitiskplan er flyttet fra Boligkontoret til Samfunnskontoret **(3)** og brukes til å finansiere prosjektstilling til formålet **(16)**. Staten finansierer lønnskostnader til prosjektet Forsvarlig skjenkebevilling **(4 og 18)**, det er lagt inn lønn til og med mars 2013. Innfordringskostnader på Kemnerkontor blir 0,3 mill kr lavere enn tidligere antatt og budsjettet er tilsvarende justert**(5)**. Kemner har inngått avtale om salg av tjeneste til Bø kommune, inntektene er lagt inn i budsjett **(6)**. Sykepengene hos Kemneren er for lavt budsjettet i forhold til sykefraværsvåret og dette er korrigeret for i budsjettforslaget **(7)**. I henhold til gjeldene økonomiplan reduseres trykkeitgifter med 0,25 mill kr til 0 **(8)**. Vedtatt effektiviseringskrav for 2013 er innfridd med til sammen 3,2 mill kr **(10,11,12,13)**. Ikke utført effektiviseringskrav for 2013 er på 0,179 kr og vil bli realisert i løpet av 2013 **(9)**. Det planlegges med en reduksjon i antall bystyremedlemmer fra 2016 knyttet til den pågående profesjonaliseringen av lokaldemokratiet gjennom lønnsløft **(14)** Lisenser til kommunens nye portal er beregnet til 0,12 mill kr og budsjettet er tilført informasjonskontoret **(15)**. Kommunens saksbehandlingssystem ePhorte er oppgradert og fører med seg en økning av lisenskostnader på 0,1 mill kr, arkivbudsjett er tilsvarende oppjustert **(16)**. Samfunnskontoret styrkes med til sammen 3 nye stillinger hvorav to av disse vil utløse ekstern finansiering, 50 % hver **(19)**. Politikk er styrket med 2,3 mill kr jfr tidligere vedtak **(20)**. Kemner har avsluttet avtale om salg av tjeneste med Meløy kommune og inntektsanslag er nedjustert.**(21)**. Valg avholdes annethvert år og midler til gjennomføring legges inn i budsjett tilsvarende **(22)**. Kommunen eier IKT infrastruktur som må skiftes ut med jevne mellomrom. I henhold til tidligere vedtak er kontoret styrket med 1,85 mill kr, økende til 3,7 mill kr fra 2014 **(23)**.

I kommende budsjettet er lønnskostnader oppdatert i henhold til lønnsoppgjør og gjeldende pensjonssatser som er uendret fra 2012. Interne flyttingen mellom kontorer i sentraladministrasjon har ikke effekt på budsjetttrammene for sentraladministrasjon totalt sett. Under teknisk korrigerer ligger også overføring av budsjettet til Landbrukskontoret fra Teknisk avdeling samt flytting av Team Bodøs budsjett innenfor sentraladministrasjonens budsjetttrammene.

5.3 Oppvekst- og kulturavdelingen

Vedtatt økonomiplan har lagt opp til et stramt løp for Oppvekst og Kultur i årene som kommer, men samtidig er det funnet rom for omfattende og ambisiøse nye tiltak. Det desidert mest ambisiøse er Stormen kulturkvarter, som vil sette Bodø på kartet som en nytenkende og spennende by i utvikling. En skal heller ikke glemme satsningen på de tverrfaglige familiesentrene, der Bodø fortsetter å være i spissen for helseforebyggende tiltak. I dette forslaget er det også satt av midler til realisering av Vestvatn Alpinanlegg og styrking av barnevernet. Det er viktig å ha disse store og nyskapende

prosjektene i minne, når teksten nå skal fokusere på de krav til effektivisering som også ligger i vedtatt økonomiplan og i rådmannens forslag.

Grunnskolen vil i økonomiplanperioden få et stramt budsjett i forhold til 2012 med innsparinger på mellom 5-8 mill kr (jfr tabell 5.3.1.3). Nye tiltak som valgfag på ungdomstrinnet, kulturskoletilbud og arbeidstidsavtale lærere er finansiert gjennom økt ramme. Andre tiltak som leieavtale BVO, Alberthaugen, Innsatsteamet, KS-avtale Kopinor, Psykologstilling, drift Allhus Helligvær og Bankgata flerbrukshall er noe som må finansieres som en del av innsparingene på mellom 5-8 mill kr. Det vil i økonomiplanperioden bli en markant stigning i elevtallet fra høsten 2014. Det vil medføre en gradvis redusert voksentetthet i skolen, ettersom rammene ikke tar høyde for elevtallsøkningen.

Barnehagesektoren har i forslaget gjennomgått en stor omstilling og effektivisering av driften. Bemanningsnormen er endret fra 6,3 til 6,5, noe som betyr at 6 årsverk omplasseres i 2013. I tillegg har 8 barnehager gått sammen i 4 enheter med felles ledelse. Endringene er omfattende, men deres karakter gjør at de kan effektueres i løpet av kort tid. Barnehagesektoren har dermed forutsetningene på plass til å kunne oppnå balanse i 2013. I tillegg er alt klar for oppstart av Trålveien barnehage i Bodøsjøen. Barnehagen skal etter planen ta inn 36 småbarn fra og med januar 2013.

Utfordringene med å opprettholde en tilfredsstillende barnevernstjeneste, da spesielt med tanke på saksbehandlingstid, er ressurskrevende. Som et ledd i å få kontroll på tjenesten styrkes barnevernet med hele 4 stillinger i dette budsjettforslaget. Det vil også bli foretatt en nøye gjennomgang av interne rutiner. Det er også funnet rom til en rekke tiltak innenfor OK-øvrige som eksempelvis trykking av Bodøs byhistorie, styrking av helsesøstertjenesten, telestudio til barnevernet og en full finansiering av de fire familiesentrene.

5.3.1 Grunnskole

Driftsbudsjett tjenester	Kode	Årsverk 2013	Budsjett 2012	Tiltak	Tekn. Korr	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Grunnskole	A	960,7	523 436	-199	30 647	553 884	552 898	556 253	556 253
Sum		960,7	523 436	-199	30 647	553 884	552 898	556 253	556 253

Tabell 5.3.1.1. Økonomiplanforslag 2013-2016. Nettotall iht budsjettskjema 1B. Tall i 1000 kr.

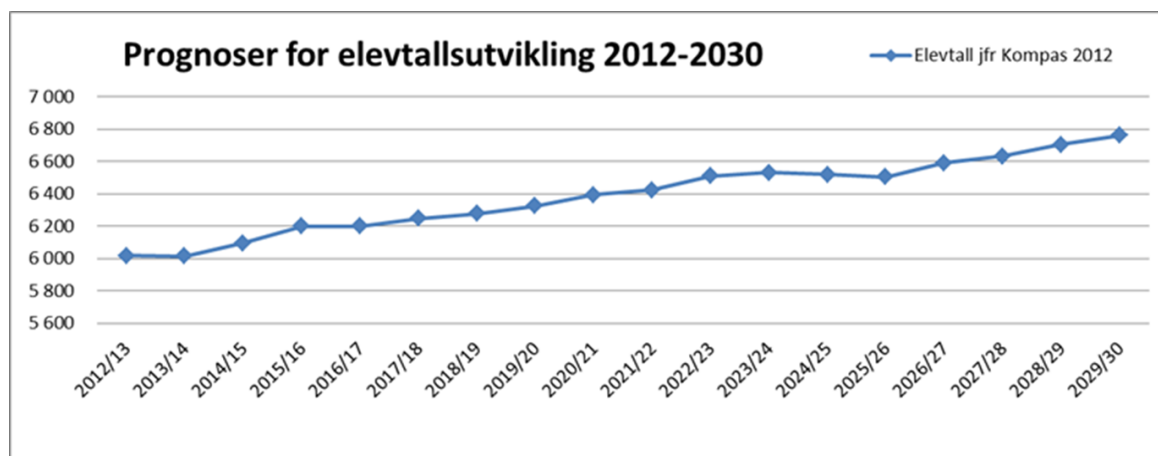
Tabellen er en oppsummering av endringer i forhold til 2012, det vil si tekniske korrigeringer (lønn, pensjon, interne flyttinger) og nye tiltak (endringer på grunn av nytiltak og innsparinger). Antall årsverk i skolen har økt med 9,3. Det er assistenter, fagarbeidere og miljøterapeuter i skole og SFO som har økt. Pedagogiske årsverk er redusert delvis som planlagt, men elevflytting har gjort at ekstra klasser måtte opprettes på Alstad B, Aspåsen og Saltvern uten tilsvarende reduksjon på andre plasser. På grunn av økt behov måtte kapasiteten utvides på Alberthaugen. Økt elevtall i SFO med 134 flere elever i SFO gir 2,2 mill mer i inntekter og finansierer ordinær bemanningsøkning. Inntektsanslaget på Bodø voksenopplæring økes og finansierer økt bemanning i SFO og skole.

Det ble i 2011 satt i gang en statlig satsing som heter "Ny Giv" som skal redusere frafallet for en målgruppe i videregående skole og omfatte tiltak på ungdomstrinnet. Dette vil fortsette i 2013. I statsbudsjettet er det også en opptrapping med tiltak rettet mot ungdomstrinnet, både når det gjelder rammebevilgning til valgfag og øremerkede midler til utvalgte skoler og etterutdanning for lærere. Videreutdanning for lærere omfatter matematikk, naturfag, kunst & håndverk og leseveiledere og er et spleiselag med staten. I den felles etterutdanningen av lærere høynes kompetansen gjennom ulike kurs i matematikk, naturfag, lesing, sosial kompetanse,

entreprenørskap, IKT-tema, klasse-, team- og skoleledelse.

Investeringer: Utredning mht skolestruktur gjøres i samsvar med OK-komiteéns tilråding av 01.10.2009. Bystyret behandlet sak om skolestruktur Hunstad/Mørkved/Støver i PS 108/115 i møte 28.10.2010. I vedtaket står det at midler til ny skole i Mørkvedbukta søkes innarbeidet i økonomiplanen 2015-2018. Foreløpig har vi ikke noen tidsplan fra utbyggerne av boligfeltene i Hunstad-Sør om når hovedtyngden av boligbyggingen vil komme i gang. Skoleløsning for Tverlandet er vedtatt, men det mangler investeringsmidler i økonomiplanen for realisering. Det har blitt sett på ulike alternativer. Bystyret ønsker en 1-10 løsning hvor deler av skolen skal ligge i Havgullheia. Når vedtatt ramme foreligger må eiendomskontoret se på om OPS er et økonomisk mer gunstig alternativ for realisering som alternativ til kommunal lånefinansiering og eventuell kommunal byggdrift. Sentrum/Rønvik er politisk behandlet og skolestrukturen består. Det skal også ses på muligheten for bygging av ei ekstra skole i Rønvik og det foreslås avsetning av planmidler til dette i 2014. Det er beregnet investeringsmidler for å tilpasse byggenes kapasitet til fremtidig elevtallsutvikling i området. Tiltakene i Rønvik/Saltvern er fordelt på 3 år framover i forhold til vedtaket i saken. Det tas også hensyn til Kulturskolens og Bodø Voksenopplærings utviklingsbehov. Det ses nå på alternativ lokalisering av Bodø VO i leide lokaler og det er satt av penger i budsjettet til leie fra høsten 2013. Riving av brakker og sørfløya på Bankgata gjør at Bodø VO og Bankgata får for lite kapasitet. Bankgata skole må få en hensiktsmessig arealutnyttelse. Det er bevilget penger til flerbrukshall på Bankgata som ventes å være klar til bruk i 2015. Det er uklart om det bygges underetasje eller tilbygg til denne. Dette er noe som utredes videre. Det er lagt inn 5 mill årlig i økte midler til rehabilitering av skolebygg i 2013 -15. I samarbeid med eiendomskontoret lages det prioriteringslister for tiltak i disse årene. Bygging av gymsal/allhus på Helligvær er planlagt ferdigstilt i 2014.

Drift: I kommende økonomiplanperiode er driftsbudsjettet redusert på grunn av elevtallsnedgang og effektivisering. Prognosene viser at denne utviklingstrenden er i ferd med å snu. 580 førsteklassinger startet høsten 2012, det vil bli flere høsten 2013 (forventet 638 elever) som følges av en markant stigning de påfølgende skoleårene. Figuren viser økning på cirka 800 elever fram mot 2030. Arbeidet med skolestruktur må ha dette for øye. Rammene økes i 2015, men det vil sannsynligvis ikke kunne dekke behovet for nye klasser i fra skoleåret 2014-15. Noe som gjør at det reelt sett må bli en effektivisering også i årene framover.

Graf 6. Elevtallsutvikling.

Kunnskapsdepartementet sendte på høring et forslag om å lovfeste en nasjonal bestemmelse om lærertetthet i grunnskolen. Denne er basert på forholdet mellom elevtimer og lærertimer i ordinær undervisning. Timer til spesialundervisning og undervisning i særskilt norskopplæring holdes utenom. Så langt er det usikkert om det blir noen lovfesting. Lærertettheten er redusert de senere år som følge av reduserte rammer, mens den er økt i gruppe 13 og for eksempel i Tromsø

Antall elever per gruppe			Kilde: KOSTRA			
	Bodø		Gj.snitt gr 13		Tromsø	
Gj.sn gr str:	2 010	2 011	2 010	2 011	2 010	2 011
1.-10.årstrinn	12,4	12,7	14,7	14,4	14,7	14,3
1.-4.årstrinn	11,4	12,3	14,0	13,9	14,6	14,0
5.-7.årstrinn	12,4	12,0	14,2	13,9	14,2	14,2
8.-10.årstrinn	13,7	13,8	16,0	15,5	15,2	14,5

Tabell 5.3.1.2. KOSTRA tall.

KOSTRA-tallene fra 2011 er endret til å fokusere på gruppestørrelse. Det betyr at kun pedagoger som direkte er knyttet til undervisning er tatt med i tallene. Tabellen viser at vi har relativt små grupper i Bodø sammenlignet med både gjennomsnittet i gruppe 13 og Tromsø kommune.

Nr	Kode	Beskrivelse	2013	2014	2015	2016
1	A	Effektivisering	-5 448	-7 239	-4 384	-4 674
2	A	Den kulturelle skolesekken (red. aktivitet)	-	-200	-200	-200
3	A	Naturskolen (red. aktivitet)	-200	-200	-200	-200
4	A	Reduserte stillinger PPT (finansiere pkt 13)		-440	-440	-440
5	A	KS-avtale arbeidstid lærere	1 800	1 800	1 800	1 800
6	A	Allhus Helligvær, driftsmidler	-	-	250	250
7	A	Bankgata flerbrukshall, driftsmidler	-	-	100	100
8	A	Valgfag i skolen (statsbudsj-13)	1 444	1 444	1 444	1 444
9	A	Drift lokaler Alberthaugen hus 2	250	250	250	250
10	A	Drift nye lokaler Innsatsteamet	50	50	50	50
11	A	Leieavtale BVO-lokaler	1 000	2 000	2 000	2 000
12	A	KS-avtale Kopinor	250	250	250	250
13	A	Kulturskoletilbud i SFO (statsbudj-13)	655	655	655	655
14	A	Psykologstilling delfinansiering (jfr pkt 14)	-	445	595	885
		NETTOENDRING	-199	-1 185	2 170	2 170

Tabell 5.3.1.3 Tiltak i perioden. Tall i 1000 kr.

Vi ser i tabellene nedenfor at til tross for at det har vært en reduksjon i pedagoger så harmonerer denne godt med nedgangen i elevtallet. Pedagogtettheten er dermed opprettholdt. Dette skyldes både tilførsel av midler til valgfag, konsekvenser av ny arbeidstidsavtale, opprettelse av 3 nye klasser på grunn av fulle klasser på 3 skoler og vedtaket i budsjett 2012 hvor den opprinnelige rammereduksjonen i økonomiplan 2012-15 ble justert.

Skoleår	Elevtall	Ped. årsverk	Ped. tetthet	Red.årsverk
2010/11	6 067	556,00	10,91	
2011/12	6 055	546,41	11,08	-9,59
2012/13	5 981	547,26	10,93	0,85

Totalt reduserte lærerårsverk					8,74
-------------------------------	--	--	--	--	------

Tabell 5.3.1.4. Lærerårsverk.

Undervisningssjefen vil på ressursmøtene med skolene i januar/ februar gi konkrete driftsrammer for den enkelte skole for kommende skoleår og signaler for 2013/14. Grunnskole vil kutte bemanningen ytterligere som følge av krav i perspektivmeldingen (1). Dette vil bli vurdert opp mot inntekspotensialet til Bodø voksenopplæring. Dersom nivået på inntektene holder seg på 2012-nivået vil deler av innsparingene kunne hentes inn her. Det vil være opp til rektorene hvordan innsparingen skal håndteres på den enkelte skole, det være seg pedagogisk bemanning eller personale generelt (administrasjon, drift etc.). Om det skjer ytterligere reduksjon i pedagogiske ressurser vil pedagogtettheten kunne reduseres. Konklusjonen etter ressursmøtene vil inngå i tilstands- og ressursmelding til bystyret i mai 2013.

Den kulturelle skolesekken reduserer sitt budsjett til aktiviteter og oppfølging av kulturkontakter (cirka 14,4 %) fra 2014 (2). Aktivitetsplanen må gjennomgås med tanke på få produksjonene billigere. Skoler og barnehager har innledet et samarbeid med Nasjonalt senter kunst og kultur i Opplæringen omtalt som Bodøpiloten. Dette vil kunne bidra til å få en mer samordnet kulturformidling. Naturskolen reduseres fra 2013 (3). Det må legges opp til en plan som gjør at leirskoleaktiviteten ikke reduseres som en følge av dette. Naturskolens faste 3 stillinger vil opprettholdes og innsparingen søkes løst gjennom mindre bruk av kortere engasjementer.

Det er lagt inn ramme på 1,8 mill til ny arbeidstidsavtale for lærere (4). Dette er økonomisk konsekvens av mer tid til kontaktlærerne. Det skal bygges allhus på Helligvær (5) og man regner med at det er ferdig til 2015. På Bankgata skal det bygges en flerbrukshall (6). Dette vil isolert medføre høyere driftsutgifter, men også reduserte utgifter når sørfløya rives. Dersom det bygges underetasje vil leiekostnadene bli høyere enn det som kan spares inn. I Statsbudsjettet 2013 er det gitt penger (7) til å finansiere våreffekt 2013 for valgfag på 8.trinn fra skoleåret 2012/13 og høsteffekt 2013 for 9. trinn fra skoleåret 2013/14 som vil dekkes gjennom statsbudsjett 2013. Det er også i statsbudsjettet bevilget penger (12) til oppstart av kulturskoletilbud i SFO 1 time i uka for 1-4 trinn fra høsten 2013. Alberthaugen (8) utvider til å drive i et hus til å drive i 2 hus. Dette medfører økte leiekostnader. Innsatsteamet (9) flytter ut av billige lokaler i Kirkhaugen til dyrere lokaler som medfører økte leiekostnader. Når brakkeriggen og Sørfløya på Bankgata rives vil BVO og Bankgata miste undervisningslokaler. Bodø VO (10) må leie lokaler. KS har inngått en ny avtale med Kopinor (11). Det er ikke tilført driftsmidler tiltak 5-6 og tiltak 8-11 og disse må dermed spares inn andre steder på grunnskolebudsjettet (jfr tiltak 1). Det er tilsatt en psykolog (13) for aldersgruppen 6-12 år underlagt oppvekstkoordinator OK. Denne stillingen er finansiert av eksterne midler til og med 2013. Fra 2014 må aktiviteten i PPT (14) skole (1) reduseres for å finansiere stillingen videre.

Driftsbudsjett tjenester	Tekn. Korr	Lønns-vekst	Pris simulering	Pensjon	Interne flyttinger
Grunnskole	30 647	30 083	-75	239	400
Basis	30 647	30 083	-75	239	400

Tabell 5.3.1.5 Tekniske korrigeringer 2013. Tall i 1000 kr.

Prisene for SFO og kulturskolen økes som følge av deflator på 3,3 % i statsbudsjettet. Leie av skolelokaler til overnatting økes til kr 50 per person per natt (økes fra kr 36), med unntak av Skolen i

Væran hvor prisen er kr 75 (økes fra 65). Det legges opp til at kveldsundervisningen på Bodø Voksenopplæring skal være selvfinansierende og prisene vil avspeile dette.

5.3.2 Barnehage

Driftsbudsjett tjenester	Kode	Årsverk 2013	Budsjett 2012	Tiltak	Tekn. Korr	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Barnehage	A	338,1	334 480	2 240	10 777	347 497	343 497	341 497	341 497
Sum		338,1	334 480	2 240	10 777	347 497	343 497	341 497	341 497

Tabell 5.3.2.1. Økonomiplanforslag 2013-2016. Nettotall iht budsjettskjema 1B. Tall i 1000 kr.

Barnehagenes budsjett for perioden er preget av det fokus som har vært på innsparing og å sikre en drift som er innenfor de økonomiske rammene som er lagt i økonomiplanen. Rammene gir lite rom for ekstra tiltak utenom det strengt tatt nødvendige, og av den grunn vil den videre teksten fokusere på barnehagesektorens innsparingskrav og løsninger på disse.

Bemanningsnormen har i 2012 holdt seg på vedtatt gjennomsnitt (6,3 barn per voksen). KOSTRA-tall viser at Bodø kommune med dette har rundt samme bemanning som gruppe 13-kommuner. I tråd med politisk vedtak i PS 12/185 innebærer dette forslaget til økonomiplan en reduksjon i bemanning til bemanningsnorm på 6,5.

Kommunen har finansieringsplikt også for private barnehager, men har som sådan ikke adgang til å bestemme konkret bemanning i den enkelte barnehage, ut over lovens krav til pedagogisk bemanning. Det er forventet at bemanningsnormen i de private barnehagene vil stige som følge av endringene i bemanningsnorm og beregningsmetode for tilskudd i 2013.

Den vedtatte endringen i bemanningsnorm i PS 12/185 innebærer en besparelse på rundt 5,5 mill kr i 2013 (**1 og 3**). Dette er medregnet en effekt på tilskuddet til private barnehager på rundt 3,1 mill kr. Besparelsen gjennomføres bl. a ved intern utlysning av assistent/fagarbeiderstillinger til nye Trålveien barnehage i Bodøsjøen. Det foreslås videre at den gjennomsnittlige bemanningsnormen på 6,5 får full effekt fra og med 2014. Dette betyr en ytterligere besparelse på rundt 2,8 mill kr, medregnet 1,6 mill kr i lavere tilskudd til private barnehager.

Nr	Kode	Beskrivelse	2013	2014	2015	2016
1	A	Bemanningsnorm 6,3 - 6,5	-2 400	-3 600	-3 600	-3 600
2	A	Sammenslåing styrer i små barnehager	-920	-1 540	-2 150	-2 470
3	A	Lavere tilskudd pga endring BN og styrer	-4 300	-6 700	-7 500	-7 900
4	A	Renhold inkl endret tilskudd private	-1 800	-3 000	-3 000	-3 000
5	A	Lavere tilskudd priv pga endr i beregningsmet.	-6 700	-6 700	-6 700	-6 700
6	A	Børsingveien avvikles	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
7	A	Mørkvedmarka husleie	-200	-200	-200	-200
8	A	Kapasitetsjustering	-	-	-2 000	-2 000
9	A	Økt antall barn i komm barnehager	-1 260	-1 260	-1 260	-1 260
10	A	Gjenstående effektiviseringkrav	-	-1 880	-470	250
11	A	Endret tilskuddssats private bhg 92% - 94%	2 200	2 200	2 200	2 200
12	A	Tilskudd medregnet halvårs lønnsoppgjør	3 000	3 000	3 000	3 000
13	A	Full finansiering Trålveien bhg	6 000	6 000	6 000	6 000
14	A	Nominell uendret makspris BHG	2 100	2 100	2 100	2 100
15	A	Leie modulbygg Engmark barnehage	1 800	1 800	1 800	1 800

16	A	Nullet effektiviseringskrav	6 400	9 700	9 700	9 700
17	A	Særtilskudd Studentongan BHG	1 320	1 320	1 320	1 320
		NETTOENDRING	2 240	-1 760	-3 760	-3 760

Tabell 5.3.2.2. Tiltak i perioden. Tall i 1000 kr.

I bystyret 24.10.2012 i samme sak ble det også vedtatt en sammenslåing av styrerressursen i små kommunale barnehager (**2 og 3**). For 2013 vil dette ha en effekt på rundt 2,1 mill kr, medregnet en effekt på tilskuddet til private barnehager på 1,25 mill kr. Samlet vil endring i bemanningsnorm og endring i styrerressurs involvere en reduksjon på 7,5 årsverk i barnehagesektoren og dermed en besparelse på 7,6 mill kr i 2013.

Det ble også vedtatt at renholdstjenesten til barnehagene skal vurderes konkurranseutsatt, og dette arbeidet er påbegynt (**4**). Å igangsette dette krever imidlertid en endring i vedtak fra 2001. Ut over den økonomiske innsparingen vil konkurranseutsetting bety en lettere hverdag for ansatte og barn i barnehagene, da renholdet nå foregår på dagtid og krever avbrytelser og tilretteleggelser i det pedagogiske tilbudet. En slik reduksjon vil ha betydning for andre kommunale tjenesteområder, og prosessen vil derfor måtte initieres gradvis. Det er således høyst usikkert om denne besparelsen er mulig å gjennomføre i 2013.

Enhver endring i budsjettet til kommunale barnehager innebærer automatisk at tilskuddssatsene til private barnehager skal justeres. I forhold til vedtatte satser i 2012 vil det foreslåtte budsjettet innebære en økning på 2,2 %, jfr vedlegg 4. Den totale utbetalingen til barnehagene blir dermed reelt lavere enn tidligere. Endringen fra beregning 2012 er at husleien trekkes fra. Dette gir en besparelse på rundt 6,7 mill kr i 2013 (**5**). Minimumssatsen for tilskudd til private barnehager økes fra 92 % til 94 % i august 2013, noe som er kompensert i rammeoverføringen til kommunen (**11**). Den nye veilederen anbefaler at effekten av neste års lønnsoppgjør forhåndsregnes, slik at de private barnehagene får utbetalt tilskuddet i sammenheng med økte utgifter etter lønnsoppgjøret (**12**). Neste års lønnsoppgjør er beregnet til rundt 4 %, og dette gir en 5 måneders effekt på tilnærmet 3 mill kr på tilskuddet.

I tråd med den vedtatte økonomiplanen for 2012-2015 blir Trålveien barnehage i Bodøsjøen opprettet i januar (**14**). Dette finansieres delvis ved hjelp av avvikling av midlertidig avdeling i Børsingveien (**6**), redusert husleie i Mørkvedmarka på grunn av et nedlagt klubbhus (**7**), samt den økte rammeoverføringen fra 2012. Total barnehagekapasitet i kommunen er tilfredsstillende, og det er fare for en viss overkapasitet dersom befolkningsprognosen fra perspektivmelding 2013-2022 inntreffer. Eventuell overkapasitet vil på kort sikt løses ved å justere bemanning etter bemanningsnormen. Fødselstallene i 2011 var tilnærmet normalnivå. Prognosene indikerer fødselstall på rundt 600 i 2012, noe som er 70 lavere enn i 2011. I perspektivmeldingen ble det vedtatt å justere kapasiteten ved eventuell overkapasitet ved å legge ned to barnehager i 2015, prognosene er usikre og det er ikke sikkert at et slikt tiltak er nødvendig (**8**).

Maksprisen for foreldrebetaling holdes uendret i 2013, dette er kompensert for i rammeoverføringen til kommunen (**14**).

I en overgangsfase før Tverlandet skole blir bygget ut har Engmark barnehage utvidet kapasiteten på grunn av etterspørsel etter barnehageplasser på Tverlandet. Kapasitetsutvidelsen er midlertidig og

muliggjort ved å sette opp et modulbygg (15). Årlig leie er 1,8 mill kr. Så snart Løding skole blir tilgjengelig vil de tre avdelingene bli flyttet.

Som forklart i PS 12/185 ligger det et innsparingskrav i budsjettet på tilnærmet 11 mill kr i 2013. Dette vil bli nullet ut med innsparingene i kombinasjon med ny veileder (16) i 2013. Det vil være et restbeløp som må inndeckes i 2014 og 2015 (10). Med tanke på at det kommer stortingsmelding angående ny barnehagelov i løpet av 2013, med mulige endringer på bemanningsnormen, så er det ikke gjort noen vurderinger om hvordan dette beløpet skal dekkes.

Det ble i PS 12/98 vedtatt at Studentongan barnehage skal få et særtilskudd pålydende 1,32 mill kr årlig, som er den årlig beregnede kapitalkostnaden til barnehagen (17).

Driftsbudsjett tjenester	Tekn. Korr	Lønnsvekst	Pris simulering	Pensjon	Interne flyttinger
Barnehage	10 777	9 751	1 426	-	-400
Basis	10 777	9 751	1 426	-	-400

Tabell 5.3.2.3. Tekniske korrigeringer 2013. Tall i 1000 kr.

Lønn og pensjon er justert i henhold til lønnsoppgjør og gjeldende pensjonssatser. Interne flyttinger inneholder en justering av SFO midler til Grunnskoleområdet som ble feilført til barnehagene i 2012. Dette er en varig endring.

5.3.3 OK-øvrig

Driftsbudsjett tjenester	Kode	Årsverk 2013	Budsjett 2012	Tiltak	Tekn. Korr	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Fellesadm.	A	7,0	7 003	-75	381	7 308	6 808	6 808	6 808
Barnevern	B	40,5	59 772	1 844	2 862	64 477	64 221	64 265	64 265
Helsesøster/utekon.	C	42,6	27 640	680	1 524	29 844	29 794	29 794	29 794
Familiesentrene	D	3,1	3 860	1 200	499	5 559	5 859	5 859	5 859
Flyktningkontor	E	14,6	53 460	-944	766	53 282	53 592	53 506	53 462
Kultur	F	41,3	56 657	2 970	1 803	61 430	58 730	57 690	57 690
Bibliotek	G	15,7	8 979	500	465	9 943	22 193	27 093	27 093
Sum		164,8	217 369	6 175	8 298	231 842	241 196	245 014	244 970

Tabell 5.3.3.1. Økonomiplanforslag 2013-2016. Nettotall iht budsjettskjema 1B. Tall i 1000 kr.

Som det fremgår av tiltakskolonnen i tabellen over innebærer forslaget til økonomiplan en videreført satsing på barnevernet, familiesenter og biblioteket i det nye kulturkvartalet. Disse områdene vil få en realøkning i forhold til budsjett 2012. Fjorårets budsjett la vekt på en økning i barnevernet for å få inndekning på de tunge og kostbare tiltakene utenfor hjemmet. Årets tertialrapport viser at tjenesten har problemer med å få budsjettet i balanse. Rådmannen fremmer dermed et forslag om å styrke barnevernstjenesten med 4 årsverk, med en blanding mellom faste og midlertidige stillinger. Dette for å få ned saksbehandlingsoverskridelser, samt være i forkant med undersøkelser og tiltak (17). Tjenesten kan dermed sette inn effektive, men mindre kostbare tiltak i forkant av at situasjonene blir for alvorlige.

Bystyret har gjennom en rekke vedtak siden 2005 lagt til rette for at det skal etableres familiesenter i alle fem byområdene, og gjennom gradvis opptrapping er fire sentre etablert. Forslaget til økonomiplan innebærer utsetting av åpen barnehage i Rønvik familiesenter til 2014, og der midlene brukes til å dekke husleiekostnader i nye Rønvik og i Sentrum familiesenter i 2013 (23). I henhold til

politisk vedtak vil det da i 2014 bare være Alstad familiesenter som mangler før alle sentrene er etablert etter intensjonen.

Forslag til økonomiplan innebærer en styrking av kultur- og bibliotekjenesten for å møte utfordringen om åpning av nytt bibliotek i kulturkvartalet. Fra 2014 er det lagt inn rammeøkning på 13 mill kr til å dekke økt drift, økende til 17,9 mill kr i 2015 (16). Disse beløpene er medregnet økningen fra perspektivmeldingen på henholdsvis 3 mill kr i 2014 og 5,5 mill i 2015. Et visjonært, nytt og innovativt bibliotek må ha ny kunnskap som treffer målgruppene, og da spesielt ungdom. Det er ønskelig med en gradvis overgang og da bør ny kompetanse senest komme inn til neste år, og ikke på den første åpningsdagen. Økonomiplanen gir rom for ett nytt årsverk i 2013, eventuelt to nye årsverk fra og med august 2013 (21).

Nr	Kode	Beskrivelse	2013	2014	2015	2016
1	F	Redusert drift idrettsanlegg/avtale med Bydrift	-200	-200	-200	-200
2	F	Økt pris på trafikale grunnk. og mopedføreroppl.	-100	-100	-100	-100
3	F	Reduksjon av tilskudd til prosjekter og drift	-200	-200	-200	-200
4	F	Reduksjon lønn forfattere Bodøs byhistorie	-360	-360	-360	-
5	F	Vakanser/reduisert aktivitetsnivå fritidsklubber	-200	-600	-600	-600
6	F	Kultursekretærstilling Misvær	-300	-300	-300	-300
7	F	Overføring andre private	-	-	-400	-400
8	E	Internasjonalt senter, driftstils. og leksehjelp	-	-500	-500	-500
9	E	Interne omprioriteringer engasjement+introprog	-840	-440	-440	-440
10	A	Fellesadministrasjon, red drift evt 1 årsverk	-	-400	-400	-400
11	A	Bortfall skjønnsmidler FA	-175	-175	-175	-175
12		Teknisk justering Flyktning-BV	-44	-88	-132	-132
13		Interne overføringer justering	-500	-546	-588	-632
14	F	Trykking av bøker	360	1 000	360	-
15	F	Økt driftstilskudd NOSO	430	430	430	430
16	F	Driftstilskudd Vestvatn Alpinanlegg	-	600	600	600
17	F	Investeringsstilskudd Vestvatn Alpinanlegg	3 540	-	-	-
18	E	Flyktningkontoret, justert inntektsanslag	-	-	-	-
19	E	Helsesøster flyktningtjenesten 80 %	440	440	440	440
20	A	Printer OK	100	-	-	-
21	B	Styrking av Barnevernet	1 700	1 500	1 500	1 500
22	B	Telestudio BV	100	-	-	-
23	C	Oppbemanning helsesøstertjenesten	300	250	250	250
24	C	Økte supportkostnader og systemansv IKT 20%	380	380	380	380
25	G	Bibliotek oppbeman. stormen samt red drift	500	250	250	250
26	G	Stormen kulturkvartal	-	13 000	17 900	17 900
27	D	Familiesentersatsning full finansiering	1 200	1 500	1 500	1 500
28		Teknisk justering Flyktning-BV	44	88	132	132
		NETTOENDRING	6 175	15 529	19 347	19 303

Tabell 5.3.3.2. Tiltak i perioden. Tall i 1000 kr.

De videre kommentarene gjelder forslagene i henhold til tabell 5.3.3.2 over. Tallene i parentes viser til de nummererte tiltakene i tabellen. Endring gjelder i forhold til vedtatt budsjett 2012.

Kulturkontoret (1-7, 14-17): Effektiviseringsbehovet for perioden foreslås løst blant annet ved å redusere aktivitet. Innsparingskravet for 2012 er løst ved 2 vakanser. Disse vakansene opprettholdes i 2013, og tiltakene i tabell 5.3.3.2 kommer i tillegg til disse. En reduksjon av drift i idrettsanleggene og dermed redusert avtale med Bydrift foreslås (1). Dette kan innebære en kvalitetsreduksjon ved noen av idrettsanleggene. Videre foreslås det økte priser på trafikale grunnkurs og mopedføreropplæring ved Bratten Trafikksenter (2). Disse er i dag relativt rimelige, og fortsatt opprettholdt tilbud foreslås finansiert ved økning av egenandelen. Dette kan redusere etterspørselen. Det foreslås en reduksjon av tilskuddene til prosjekter og drift (3). Dette innebærer at flere organisasjoner og institusjoner vil kunne få reduserte tilskudd/ikke innvilgete tilskudd.

Bodøs byhistorie har lavere lønnsutgifter de kommende årene, og deler av dette foreslås brukt til trykking av bindene fra og med 2013 (4+14). I vedtatt økonomiplan ble det vedtatt at fritidsklubbene fikk redusert bevilgning med 0,2 mill kr i 2013 (5), dette foreslås midlertidig løst med vakanser. På lengre sikt vil kulturkontoret gå gjennom aktivitetsnivået i ungdomsklubbene, for å legge nivået tilpasset økonomien.

Videre har Staten økt sitt tilskudd til Nordnorsk opera og symfoniorkester, noe som tilsier at Bodø kommunes andel øker med cirka 0,43 mill kr (15). Det ble vedtatt å opprette en kultursekretærstilling i Misvær i forrige økonomiplan. Det er ikke foretatt en ansettelse i denne stillingen, og funksjonen opprettholdes ved interne tilpasninger. Det foreslås at de tilgjengelige lønnsmidlene brukes til å finansiere driftstilskuddet til Vestvatn Alpinanlegg fra 2014-2016, samt delfinansiering av investeringstilskuddet i 2013 (6, 16-17). Det ligger en søknad om investeringstilskudd til Vestvatn alpinanlegg pålydende 3,5 mill kr, altså en rammeøkning på 2,9 mill kr i 2013 (17). Et utvidet alpintilbud kan bidra til å skape engasjement og aktivitet i Misvær og området rundt, og gir Bodø kommune en ekstra attraksjon. Det vises videre til PS 12/179.

Videre ligger det et effektiviseringskrav på 0,4 mill kr fra og med 2015 som minsker potten til overføring til andre private (7).

Flyktningkontoret (8, 9, 18,19): Nye prognoser tilsier at integreringstilskuddet vil bli rundt 3,9 million høyere i 2013 enn budsjettet i 2012 (18), disse inntektene skal ikke være med i skjema 1b, og derfor står det kr 0 i tabellen. Inntektsestimatet blir vanskelig å oppnå dersom det ikke blir tilgang til flere egnede boliger, og må sees i sammenheng med den ønskede investeringen i flyktningboliger.

Driftstilskuddet til Internasjonalt senter ble kuttet i tidligere vedtatt økonomiplan, Denne innsparingen foreslåes opprettholdt og det resterende driftstilskuddet kuttes fra 2014 (8). Med mindre senteret finner alternativ finansiering kan dette bety en avvikling av senteret. Bodø kommune gir et tilskudd på rundt 1 mill kr til husleie i året, og en avvikling vil påvirke denne.

Introduksjonsprogrammet vil i 2012 gå med et stort overskudd. Prognoser tilsier at dette underforbruket blir kortvarig, men det foreslås å trekke ned denne posten med 0,4 mill kr i 2013 (9). 0,44 mill foreslås videre å brukes til en 80 % fast helsesøsterstilling (19), disse midlene ligger per i dag på som midlertidig på engasjement, men for å fortsette dette så må det opprettes fast stilling. Denne stillingen blir i dag brukt til omfattende forebyggende arbeid, og er relevant bl.a ift barnevernet. Det er også en viktig kompetanseheving av helsesøstertjenesten og familiesentrene ift migrasjonshelse. Disse pengene er øremerket flyktninger. *Dersom tiltakene ikke gjennomføres, må de øremerkede midlene føres tilbake til flyktningkontoret.*

Flyktningkontoret har også en plan om å ansette en person i 50 % stilling til å hente inn ekstratilskudd ved bosetting av personer med funksjonshemninger og atferdsvansker, da det ikke er kapasitet til dette per i dag. Denne stillingen er tenkt midlertidig for å undersøke behovet. Stillingen er forutsatt selvfinansierende.

Fellesadministrasjonen (10, 11, 20): Vedtatt økonomiplan legger opp til en reduksjon i drift i fellesadministrasjonen i OK-avdelingen (10). I budsjett 2012 var det regulert inn skjønnsmidler, disse vil ikke bli videreført (11). I tillegg er det funnet rom til innkjøp av ny printer ved hjelp av omprioriteringer tilknyttet tiltak 8 (20). Dette er et prekært behov da dagens printer krever ukentlig service.

Barnevernet (21-22): Barnevernet har hatt store utfordringer knyttet til både økonomi og saksbehandlingstid. I et tilsyn gjennomført i 2012 gikk Fylkesmannen i gjennom saksmapper med fristbrudd. Med bakgrunn i disse ble det gitt ut forhåndsvarsel om mulkt. Som en konsekvens foreslås det å styrke barnevernet med 4 stillinger i perioden (21). Tiltaket finansieres delvis gjennom økt refusjonssøking (1,2 mill), og dels gjennom økt ramme (1 mill). I beløpet ligger det også 0,5 mill til husleie da lokalene i dag ikke har tilfredsstillende størrelse, samt 0,2 mill til flytting i 2013. Tiltaket kommer i tillegg til de midlene som det kan søkes om fra Fylkesmannen i 2013. Barnevernet har i 2012 hatt mye høyere reiseutgifter enn budsjettert, med det grunnlag foreslås det å gå til innkjøp av et telestudioanlegg for å kunne minske reiser og dermed reiseutgifter (22). Dette sparer utgifter til reiser og ikke minst verdifull tid som kan brukes til andre oppgaver.

Helsesøstertjenesten/utekontakten (23-24): Forslaget til økonomiplan viderefører oppbemanningen av helsesøstertjenesten i 2013 (23). Stillingene ble besatt august 2012. Helsesøstertjenesten har spesielt utfordringer innenfor skolehelsetjenesten hvor de mangler cirka 7 stillinger på å oppfylle anbefalte nasjonale normtall. Dette går utover tjenestetilbudet i skolene. I tillegg er det høyere fødselstall ved Sentrum familiesenter enn tidligere, og det er således vanskelig å opprettholde et dekkende tilbud til brukerne. Videre foreslås det å øke rammene til helsesøstertjenesten med 390 000 for å dekke inn økte supportkostnader for tjenesteprogrammet WinMed 3 Helse, samt ansette systemansvarlig IKT for helsesøstertjenesten etter ønske fra IKT-kontoret (24).

Bibliotek (25-26): Det er i vedtatt økonomiplan lagt opp til en gradvis omlegging av bibliotekfilialer. I PS 12/105 ble det vedtatt at inndekning skal skje gjennom prioriteringer innenfor OK sine rammer. Det foreslås at omleggingen ses i sammenheng med opptrappingen av tjenesten til Stormen, og at finansiering kommer på plass i 2014. I tabellen ligger dette under punkt 26.

Familiesentrene (27): I vedtatt økonomiplan legges det opp til en fullfinansiering av 4 familiesentre med åpen barnehage. Det foreslås at denne satsningen opprettholdes etter PS 12/127, med finansiering av husleien i 2013, og åpning av den fjerde åpne barnehagen i 2014.

Driftsbudsjett tjenester	Tekn. Korr	Lønnsvekst	Pris simulering	Pensjon	Interne flyttinger
Basis	8 298	6 179	2 770	-	-651

Tabell 5.3.3.3. Tekniske korrigeringer 2013. Tall i 1000 kr.

Lønn og pensjon er justert i henhold til lønnsoppgjør og gjeldende pensjonssetser. Interne flyttinger gjelder en prosjektstilling der det økonomiske ansvaret er flyttet fra flyktningkontoret til HS. I tillegg

er engangsbevilgning for 2012 tilknyttet ishall og prosjektering nye kino trukket ut, og ansvaret for TV-aksjonen er flyttet til Sentraladministrasjonen.

5.4 Helse- og omsorgsavdelingen

Helse- og omsorgsavdelingen har i de senere år hatt store utfordringer med å holde aktivitetsnivået innenfor de tildelte økonomiske rammene. Dette skyldes først og fremst en betydelig vekst i tradisjonelle tjenester innenfor institusjon og hjemmetjeneste, men det registreres også en kraftig etterspørselsvekst etter tjenester i andre aldersgrupper og da spesielt innenfor rus og psykiatri samt ungdommer med adferdsproblematikk.

Tiltak for å imøtekomme veksten etter helse- og omsorgstjenester er å endre innhold og aktiviteter slik at behovet for arbeidsintensiv pleie og omsorg reduseres. Gjennom bruk av forskningsbasert kunnskap om tjenestens innhold, samt hvordan dette bør organiseres, vil avdelingen i større grad satse på forebygging, rehabilitering og folkehelsearbeid. For eksempel vil avdelingen i 2013 satse videre på «Hverdagsrehabilitering» innenfor hjemmetjenesten, etter en modell fra Fredericia i Danmark. Dette er nærmere omtalt nedenfor.

I den videre teksten er avdelingen delt inn i underkapitlene pleie og omsorg og HO-øvrige. Pleie og omsorg inkluderer institusjoner, bokollektiv, hjemmetjenesten, rehabilitering, dagsentrene samt den mobile natttjenesten. Når det gjelder HO-øvrige inkluderer dette hovedsakelig helsefaglige og administrative støttefunksjoner.

5.4.1. Pleie og omsorg

Driftsbudsjett tjenester	Kode	Årsverk 2013	Budsjett 2012	Tiltak	Tekn. Korr	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Institusjon	A	450,3	239 481	14 300	8 928	262 709	270 901	269 901	273 901
Omsorgsbolig/kollekt.	B	180,5	102 771	5 200	4 323	112 294	112 294	112 294	112 294
Hjemmetjenesten	C	252,5	153 973	4 321	3 305	161 599	164 398	170 898	173 398
Rehab.senteret	D	27,1	25 139	2 500	1 280	28 919	28 919	28 919	28 919
Dagsenter	E	57,4	31 927	5 700	1 926	39 553	39 553	39 553	39 553
Den mobile nattj.	F	12,9	8 689	0	356	9 045	9 045	9 045	9 045
Sum		980,7	561 980	32 021	20 117	614 118	625 109	630 609	637 109

Tabell 5.4.1.1 Økonomiplanforslag 2013-2016. Nettotall iht budsjettskjema 1B. Tall i 1000 kr.

Netto driftsramme for pleie og omsorg vil i 2013 være på 614,1 mill kr. Nytt av året er at Rehabiliteringssenteret er flyttet fra tjenesteområdet HO-øvrige til pleie og omsorg. Netto tiltak for å styrke tjenesten beløper seg til 32,0 mill kr, mens tekniske justeringer som lønns- og prisvekst samt økte pensjonssetser beløper seg til 20,1 mill kr. I sum gir dette en økning av nettorammen på 52,1 mill kr fra 2012 til 2013.

Tabell 5.4.1.2 redegjør for tiltak i den kommende økonomiplanperioden:

Nr	Kode	Beskrivelse	2013	2014	2015	2016
1	A	Sølvsuper helse- og velferdssenter, økt ramme	16 000	25 000	26 000	41 000
2	A	Refusjon fra staten Øyeblikkelig hjelp Sølvsuper	-	-	-	-10 000
3	A	Styrking Vollsletta sykehjem	2 000	2 000	2 000	2 000
4	A	Helgebemannning Mørkved sykehjem	300	300	300	300
5	A	Økte inntekter på grunn av flere inst.plasser	-4 300	-5 108	-7 108	-8 108
6	A	Renholdsressurs Hovdejordet sykehjem	300	300	300	300
7	B	Styrking Miljøtjenesten	5 000	5 000	5 000	5 000
8	B	Styrking Gamle RV 18 bokollektiv	200	200	200	200

9	C	Finansiering vedtaksvekst og drift hjemmetj.	4 821	8 120	15 120	18 120
10	C	Økte inntekter på grunn av vekst hjemmetj.	-500	-1 000	-1 500	-2 000
11	D	Styrking Rehab.senteret og Frisklivssentralen	2 500	2 500	2 500	2 500
12	E	Dagsentertilbud for demente Tverlandet	1 200	1 200	1 200	1 200
13	E	Dagsenter Notveien og styrking Symra dagsent.	4 500	4 500	4 500	4 500
		NETTOENDRING	32 021	43 012	48 512	55 012

Tabell 5.4.1.2 Tiltak i perioden. Tall i 1000 kr.

Institusjoner (A):

I 2013 blir det oppstart av den nye institusjonen Sølvsuper helse- og velferdssenter, i den videre teksten kalt Sølvsuper. På grunn av forsinkelser i byggearbeidet er innflyttingen utsatt til september, noe som medfører tilsvarende utsettelse i ansettelse av nytt personell. Sparte lønnsmidler blir omdisponert til andre tiltak i avdelingen. Det er i 2012 opprettet til sammen 16 nye midlertidige plasser ved Korttidsavdelingen og Vollen sykehjem, samt 1 ny plass ved Lillehuset. Da alle disse institusjonene skal flytte inn i Sølvsuper er stillingsøkningene, fra og med 2013, ivaretatt innenfor rammen til Sølvsuper (1A). Den planlagte bemanningen ved Sølvsuper er redusert med 10 mill kr i forhold til tidligere planverk. Dette på bakgrunn av erfaringer fra egen institusjonsdrift, samt at de bygningsmessige og moderne planløsningene ved Sølvsuper tilsier at det er mulig å drifte mer personelleffektivt enn det som opprinnelig ble lagt til grunn. Avdelingen har også opprettet en dialog med Øya helsehus i Trondheim, som har et lignende tilbud som det som er planlagt ved Sølvsuper. Tanken er å få innspill for å kunne oppnå en mest mulig optimal bemanningsnorm som ivaretar både helsefaglige og økonomiske hensyn. Det planlegges etablering av plasser for Øyeblikkelig hjelp (Ø-hjelp) så snart statlig finansiering er på plass (2A).

I forbindelse med oppstarten av Sølvsuper vil avdelingen få et handlingsrom for en mer optimal utnyttelse av kommunens institusjonsbygg. Videre i dette avsnittet redegjøres det for de tanker avdelingen har rundt dette. Det vil bli ledige lokaler i 3. etasje ved Gamle RV 18, som huser dagens Korttidsavdelingen, på Lillehuset og ved Vollen sykehjem. Ved lokalene i Gamle RV 18 ønsker avdelingen å tilrettelegge for bokollektiv/bofellesskap. Når det gjelder behovet for nye sykehjemsplasser etter oppstart av Sølvsuper, ønsker avdelingen i første omgang å omgjøre flyktningeboligene i 3. etasje ved Hovdejordet sykehjem til sykehjemsplasser. Videre vil det bli vurdert å omgjøre bokollektivplassene i det samme bygget til sykehjemsplasser. Dette for å oppnå stordriftsfordeler gjennom en mer ensartet driftsform. Det samme gjelder for Løding sykehjem, men her planlegges det å omgjøre sykehjemsplassene til bokollektiv slik at disse inngår i driften ved Sjørgjerdet bokollektiv. Når det gjelder etterbruk av lokalene ved dagens Vollen sykehjem og Lillehuset, så er dette ennå ikke ferdig planlagt. Avdelingen ønsker likevel å beholde lokalene med tanke på å samordne annen eller ny drift innenfor avdelingen. Den endelige kabalen i forhold til bruken av dagens institusjonsbygg vil bli presentert i en egen sak i løpet av 2013. Utover dette vil avdelingen allerede i 2013 starte planleggingen av nye tjenester og tjenestebygg.

Videre styrkes Vollsletta sykehjem med 2 mill kr på grunn av vekst i antallet tyngre brukere (3A). Mørkved sykehjem tilføres 0,3 mill kr til å styrke helgebemanningen (4A). Veksten i antall institusjonsplasser gir også økte inntekter på vel 4 mill kr (5A). Det avsettes 0,3 mill kr til 50 % stilling som renholder ved Hovdejordet sykehjem, noe som vil gi helsepersonellet mer direkte tid med beboerne (6A).

Kollektiv/ heldøgns bemannede omsorgsboliger (B):

Miljøtjenesten med bokollektivene i Kongens gate 14 har gått med store underskudd de siste årene. Vedtaksvekst og statlige kvalitetskrav gjør det nødvendig å styrke denne tjeneste med 5,0 mill kr (7B). I bokollektivet i Gamle RV 18 styrkes bemanningen med 0,3 årsverk for å kunne optimalisere turnusavviklingen og dermed være mindre sårbare i forhold til fravær (8B).

Hjemmetjenesten (C) og Rehabiliteringssenteret (D):

I 2012 har det vært en kraftig vekst i etterspørselen etter hjemmetjenester. Det anslås at cirka halvparten av vedtaksveksten skyldes samhandlingsreformen som trådte i kraft fra 1. januar 2012. For å finansiere deler av vedtaksveksten styrkes den ordinære hjemmetjenesten med 4,8 mill kr i 2013 med en årlig opptrapping fram mot 2016 (9C). Volumeffekten som følge av etterspørselsveksten antas å øke inntektene med 0,5 mill kr årlig i planperioden (10C). For å oppnå mer fleksibilitet og stordriftsfordeler innenfor hjemmetjenesten, arbeides det med å slå sammen hjemmetjenestesoner. Arbeidet med å slå sammen sonene Nedre Rønvik og Nordsia med Hovdejordet hjemmetjeneste er i gang, og disse er nå organisert under en felles virksomhetsleder. Det vil i 2013 jobbes videre med å få den nye storsonen under samme tak. Fra 1. januar 2013 vil også sonene Saltstraumen og Tverlandet blir slått sammen.

Som nevnt over, er budsjettet til Rehabiliteringssenteret flyttet over fra tjenesteområdet HO-øvrige til tjenesteområdet pleie og omsorg. Dette for å understreke hvor viktig rehabilitering og forebygging er i fremtidens helse- og omsorgstjenester. Bodø er blant annet helt i front på landsbasis med innføring av «Hverdagsrehabilitering», etter en modell fra Fredericia i Danmark. Det har siden mai 2012 vært gjennomført et pilotprosjekt der man, for utvalgte brukere, helt eller delvis har erstattet ordinær hjemmesykepleie med rehabilitering og trening. Resultatene er meget gode og vi ser at brukere som i flere år har mottatt hjemmesykepleie nå klarer seg med vesentlig færre vedtakstimer per uke. Hverdagsrehabilitering gir økt livskvalitet for byens innbyggere, samtidig som dette er et tiltak for å dempe den kraftige veksten innenfor hjemmetjenesten. Rehabiliteringssenteret stiller med nødvendig kompetanse innenfor ergo- og fysioterapi, mens personell innenfor hjemmetjenesten vil få endrede oppgaver knyttet til rehabilitering og treningsveiledning.

I likhet med hjemmetjenesteområdet er det også vært vekst i etterspørselen etter rehabiliteringstjenester og i 2012 opereres det med ventelister ved Rehabiliteringssenteret. En nødvendig styrking og omprioritering innenfor Rehabiliteringssenteret og Frisklivssentralen vil gi nye ergo- og fysioterapiårsverk. I tillegg økes driftstilskuddet til private fysioterapitjenester (11D). Med andre ord et viktig løft for det forebyggende helsearbeidet.

Dagsenter (E):

Bodø dagsenter vil i september flytte inn i de nye lokalene til Sølvsuper helse- og velferdssenter. I tillegg vil det bli opprettet et dagsentertilbud for demente på Tverlandet, noe som også vil spare avdelingen for transportutgifter inn til sentrum (12E). Videre opprettes det et dagsentertilbud for unge funksjonshemmede i Notveien 9B. Dette vil kunne bidra til økt livskvalitet for denne gruppen, samt at man også her får avlastet den ordinære hjemmetjenesten (13E).

Den mobile nattjenesten (F):

Den mobile nattjenesten består av sykepleiervakta og nattjenesten, som server de sentrumsnære virksomhetene innenfor institusjon og hjemmetjeneste, samt distriktsnattjenesten som ble opprettet høsten 2011. Sistnevnte server bydelene Saltstraumen og Skjerstad, men foreløpig som et prosjekt som varer ut 2013. I løpet av 2013 skal det gjennomføres en evaluering av distriktsnattjenesten, der det vil tas stilling til eventuell videre drift fra 2014.

Driftsbudsjett tjenester	Tekn. Korr	Lønnsvekst	Pris simulering	Pensjon	Interne flyttinger
Basis	20 117	24 035	1 623	-	-5 541

Tabell 5.4.1.3 Tekniske korrigeringer 2013. Tall i 1000 kr.

Tekniske korrigeringer uten realeffekt på tjenestenivået utgjør 20,1 mill kr for pleie og omsorg. Av dette er lønn 24,0 mill kr, prissimulering 1,6 mill kr. Interne flyttinger uten realeffekt summerer seg til -5,5 mill kr når det er justert for flyttingen av budsjettet til dagrehabiliteringen. Dette dreier seg hovedsakelig om eksterne avtaler som budsjettmessig er flyttet til tildelingskontoret, som sorterer under tjenesteområdet HO-øvrige.

5.4.2. HO-øvrige

Driftsbudsjett tjenester	Kode	Årsverk 2013	Budsjett 2012	Tiltak	Tekn. Korr	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Fellesadministrasjon	G	8,6	-26 572	-7 400	6 259	-27 714	-28 304	-28 304	-28 304
Tildelingskontoret	H	24,3	95 302	7 000	4 479	106 781	106 781	121 781	121 781
Helsekontoret	I	47,2	49 243	-797	1 628	50 074	50 074	50 074	50 074
Boligkontoret	J	11,5	2 698	0	725	3 423	3 423	3 423	3 423
NAV Bodø	K	24	61 244	3 000	2 210	66 454	66 454	66 454	66 454
Avlastning	L	20,1	22 969	229	121	23 319	23 319	23 319	23 319
Kjøkken og vaktmester	M	32,1	24 954	1 200	924	27 078	27 078	27 078	27 078
Krisesenteret	N	6,4	2 682	0	2 348	5 030	5 030	5 030	5 030
Sum		174,2	232 520	3 232	18 694	254 445	253 855	268 855	268 855

Tabell 5.4.2.1 Økonomiplanforslag 2013-2016. Nettotall iht budsjettskjema 1B. Tall i 1000 kr.

Netto driftsramme for HO-øvrige i 2013 vil være på 254,4 mill kr. Netto tiltak for å styrke tjenesten beløper seg til 3,2 mill kr. Når det gjelder tekniske justeringer beløper dette seg til 18,7 mill kr. Totalt øker netto utgiftsramme for HO-øvrige med 21,9 mill kr fra 2012 til 2013.

Nr	Kode	Beskrivelse	2013	2014	2015	2016
1	G	Effektivisering HO stab	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
2	G	Økt inntektskrav NAV-ref v/sykefravær	-5 500	-5 500	-5 500	-5 500
3	G	Refusjon lærlingeordningen. Redusert andel HO	500	500	500	500
4	G	Økt refusjon ressurskrevende brukere	-1 200	-1 791	-1 791	-1 791
5	H	Økt avsetning til medfinansiering sykehustj.	5 000	5 000	5 000	5 000
6	H	Økt avsetning til ressurskrevende brukere	2 000	2 000	2 000	2 000
7	H	Bolig for rusmisbrukere Hålogalandsgata 131	-	-	25 000	25 000
8	H	Reduksjon eksterne avtaler rus	-	-	-10 000	-10 000
9	I	Effektivisering legekantor/ økt inntektskrav	-2 497	-2 497	-2 497	-2 497
10	I	Finansiering psykologstilling	900	900	900	900
11	I	Finansiering sykepleiere Prinsen helsestasjon	800	800	800	800
12	K	Finansiering NAV Bodø	3 000	3 000	3 000	3 000

13	L	Aktiv nattevakt Tiurveien avlastning	229	229	229	229
14	M	Styrking institusjonskantinter	400	400	400	400
15	M	Vaktmesterstilling Sølvsuper	800	800	800	800
		NETTOENDRING	3 232	2 641	17 641	17 641

Tabell 5.4.2.2 Tiltak i perioden. Tall i 1000 kr.

Fellesadministrasjonen (G): I 2012 er det gjennomført effektiviseringstiltak tilsvarende 2,3 årsverk i staben gjennom vakansestyling og prosjektfinansiering (1G). Eventuell videre reduksjon av staben vil skje gjennom naturlig avgang. Regnskapstall for de siste årene viser at avdelingen har merinntekter fra NAV-refusjoner for langtidsfravær, noe som også ble meldt i tertialrapport nr 1 for 2012. Inntektskravet økes derfor med 5,5 mill kr fra og med 2013 (2G). I forbindelse med opprettelsen av Opplæringskontoret i Salten er HO-avdelingens andel av lærlingtilskuddet fra fylkeskommunene anslått redusert med 0,5 mill kr (3G). Videre økes inntektskravet fra den statlige refusjonen for ressurskrevende brukere med 1,2 mill kr (4G). Når det gjelder bystyresak PS 12/117 *Rusfri møteplass i Bodø kommune* ble det vedtatt at *Forslaget om etablering vurderes i forbindelse med utarbeidelse av budsjett/økonomiplan 2013-2016*. Det er ikke funnet midler til dette.

Tildelingskontoret (H):

Det avsettes 5 mill kr ekstra til økt betaling for medfinansiering av spesialisthelsetjenesten. Tilsammen er Bodø kommunes bidrag til medfinansiering på 46,6 mill kr, der mesteparten går til Nordlandssykehuset HF (5H). I tillegg økes avsetningen til ressurskrevende brukere med 2 mill kr (6H). Som et tiltak for å få ned veksten i bruk av eksterne institusjoner innenfor rus og psykiatri, skal det fra 2015 stå klar boliger for tunge rusmisbrukere i Hålogalandsgata 131 med til sammen 16 plasser (7H). For å finansiere driften i Hålogalandsgata 131 er det nødvendig å redusere kjøp av eksterne tjenester. Dette berører blant annet kommunens samarbeid med Frelsesarmeen og Kirkens bymisjon. I forbindelse med driftsplanleggingen av Hålogalandsgata 131, må det i 2013 gjennomføres reforhandlinger av dagens avtaler (8H). For øvrig er avdelingens avtaler med eksterne listet opp i vedlegg 2.

Helsekontoret (I):

For helsekontoret er det i 2012 gjennomført effektivisering av driften gjennom stillingsreduksjoner, vakansestyling og fokus på økt inntjening (9I). Videre har bortfall av prosjektmidler gjort det nødvendig å egenfinansiere 0,8 årsverk kommunepsykolog (10I), samt 1 årsverk sykepleier/spesialsykepleier ved Prinsen Helsestasjon (11I).

Boligkontoret (J):

Boligkontoret har utfordringer med å sikre nødvendig tilgang på boliger til vanskeligstilte, spesielt innenfor rus og psykiatri. Det skal i 2013 utarbeides en boligpolitisk handlingsplan der det boligsosiale behovet vil kartlegges. Samtidig jobbes det fortløpende med tiltak for å øke tilgangen på boliger innenfor dagens budsjetttramme. Befaring av boligene minimum hvert tredje år bidrar til færre tomgangsboliger som følge av manglende vedlikehold. Det er likevel bekymring rundt økende etterslep på vedlikehold av boligmassen. Når det gjelder kommunale startlån, så vil det i 2013 bli utredet muligheten for å stramme inn på kriteriene for hvem som får startlån.

NAV Bodø (K):

NAV Bodø har i de siste årene hatt betydelige regnskapsmessige underskudd for utbetaling av

sosialhjelp. For å imøtekomme dette styrkes sosialhjelpsbudsjettet med 3 mill kr (12K). Utover det vil det i 2013 bli en særskilt oppfølging fra økonomikontorets side med tanke på å avdekke mulige handlingsrom for å få driften innenfor budsjetttrammen. Eventuelle tiltak vil bli fremlagt til politisk behandling i egen sak.

Avlastning (L)

Ved Tiurveien avlastning var det tidligere sovende nattevakt, mens det nå er behov for en aktiv nattevakt. Dette finansieres opp med 0,23 mill kr (13L).

Kjøkken og vaktmester (M):

Innenfor kjøkken- og vaktmesterdriften styrkes budsjettet med 1,2 mill kr til å styrke kantinedriften (14M) samt finansiere vaktmester ved Sølvsuper helse- og velferdssenter (15M).

Driftsbudsjett tjenester	Tekn. Korr	Lønns-vekst	Pris simulering	Pensjon	Interne flyttinger
Basis	18 694	4 884	5 322	-	8 488

Tabell 5.4.2.3 Tekniske korrigeringer 2013. Tall i 1000 kr.

Tekniske korrigeringer uten realeffekt utgjør 18,7 mill kr for HO-øvrige. Av dette utgjør lønn 4,9 mill kr, prissimuleringen 5,3 mill kr. Interne flyttinger uten realeffekt summerer seg til 8,5 mill kr.

5.5 Eiendom

Eiendomskontoret er kommunens sentrale aktør i bygge- og eiendomssaker, som byggherre, eiendomsforvalter og eiendomsutvikler. Kontoret yter bistand til kommunens tjenestesteder når de har behov for lokaler og eiendomstjenester. Kommunen eier og forvalter til sammen cirka 256 000 m² bygningsmasse. Tallet inkluderer cirka 47 000 m² boligareal. I boligareal inngår også boliger eid av Bodø kommunale boligstiftelse. I planperioden ferdigstilles Sølvsuper helse- og velferdssenter, bibliotek, kulturhus og ny brannstasjon. Bygningsmassen vil i perioden øke med cirka 32 000 m².

Fra 2013 avvikles Bodø byggservice som egen virksomhet og «fusjonerer» med eiendomskontoret. Byggservice leverer renholdstjenester, håndverkertjenester og enkelte vaktmestertjenester etter bestiller utfører modell. Etter sammenslåing vil nye eiendomskontoret bestå av totalt 85 medarbeidere. Bystyret vedtok høsten 2012 at det etableres to vaktmestere for å serve de kommunale bygg som ikke har egen vaktmester. Disse organiseres under eiendomskontoret. Budsjett til eiendomskontoret er således styrket med 1.0 mill kr for å håndtere ordningen.

Å sikre riktig vedlikehold av alle kommunale bygg og boliger er en stor utfordring for kommunen. Bygningsmassen representerer verdier for over 3 mrd kr. Målet er å tilby brukere bygninger og lokaler som holder en tilfredsstillende standard. Det skal ikke medføre helse- og sikkerhetsrisiko å oppholde seg i kommunens bygninger. God bygg og eiendomsforvaltning er å gi brukerne gode og effektive bygg med tilhørende tjenester til lavest mulig kostnader. Eiendomskontoret jobber kontinuerlig med følgende prioriterte oppgaver:

- Årlig revisjon av vedlikeholdsplan for bygningsmassen
- Økt fokus på kostnadseffektiv drift og forvaltning av bygningsmassen
- Bedre brannsikkerhet i kommunale bygg
- Forskriftsmessige bygg
- Etablere gode styringsverktøy for gjennomføring av byggeprosjekter
- Etablere et forvaltningssystem for kommunens bygningsmasse
- Rekruttere, utvikle og beholde medarbeidere

- Avhende overflødig bygningsmasse

I tabellen under vises kommende økonomiplanperiode i tall for Eiendomskontoret.

Driftsbudsjett tjenester	Kode	Årsverk 2013	Budsjett 2012	Tiltak	Tekn. Korr	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Eiendomskontoret	A	21,0	8 240	507	344	9 091	9 091	9 091	9 091
Leieavtaler	B	0,0	307	-	68	375	375	375	375
Torggaten 27	C	0,0	-61	-	-75	-135	-135	-135	-135
Vedlikehold	D	0,0	16 957	-1 020	338	16 275	16 476	17 637	18 637
Håndverkertjeneste	E	8,0	-	1 618	270	1 888	1 888	1 888	1 888
Renholdstjeneste	F	55,0	-	-	-	-	-	-	-
Forsikring	G	0,0	2 787	-	-41	2 746	2 746	2 746	2 746
Herredshuset	H	0,0	1 969	-	-332	1 638	1 638	1 638	1 638
Energi TLBOS	I	0,0	-23	-	6	-18	-18	-18	-18
Sum		84,0	30 176	1 105	579	31 860	32 061	33 222	34 222

Tabell 5.5.1. Økonomiplanforslag 2013-2016. Nettotall iht budsjettskjema 1B. Tall i 1000 kr.

Innfusjoneringen av Bodø Byggservice i Eiendomskontoret fører naturlig nok til at budsjetttrammen øker for kontoret, men dette har ingen effekt totalt for kommunen.

Nr	Kode	Beskrivelse	2013	2014	2015	2016
1	A	Stillinger Eiendomskontoret	507	507	507	507
2	D	Effektivisering tidligere ØP 12-15 - vedlikehold	-810	-609	551	551
3	D	Flyttet kapitalkostnader til Boligkontoret	-210	-210	-210	-210
4	D	Vedlikehold - perspektiv 2013-2022	-	-	-	1 000
5	E	Endringer stilling fra SA	618	618	618	618
6	E	Håndverkertj. Flyttet fra Byggservice (økt utgift)	4 223	4 223	4 223	4 223
7	E	Håndverkertj. Flyttet fra Byggservice (økt innt.)	-4 223	-4 223	-4 223	-4 223
8	E	2 vaktmesterstillinger	1 000	1 000	1 000	1 000
9	F	Renholdtj. Flyttet fra Byggservice (økt utgift)	25 200	25 200	25 200	25 200
10	F	Renholdtj. Flyttet fra Byggservice (økt innt.)	-25 200	-25 200	-25 200	-25 200
		NETTOENDRING	1 105	1 306	2 466	3 466

Tabell 5.5.2. Tiltak i perioden. Tall i 1000 kr.

Økte lønnskostnader (1) skyldes nyrekruttering, endring av stillingsstørrelse gjennom redusert uførhet samt helårseffekt av tidligere vakanse i ledige stilling. Ramme tilknyttet vedlikehold er tatt noe ned (2) i henhold til tidligere vedtatte effektiviseringsplan. En stillingshjemmel er overført fra SA til Eiendomskontoret (3), uten effekt totalt for kommunens budsjetter. Kontoret er styrket med 1 mill kr for å kunne møte utfordringen med også å håndtere tjenester til kommunale bygg som i dag ikke har egne dedikerte vaktmestere.

I tabellen under vises splitt av tekniske korrigeringer for kontoret.

Driftsbudsjett tjenester	Tekn. Korr	Lønnsvekst	Pris simulering	Pensjon	Interne flyttinger
Basis	579	707	-128	-	-

Tabell 5.5.3. Tekniske korrigeringer 2013. Tall i 1000 kr.

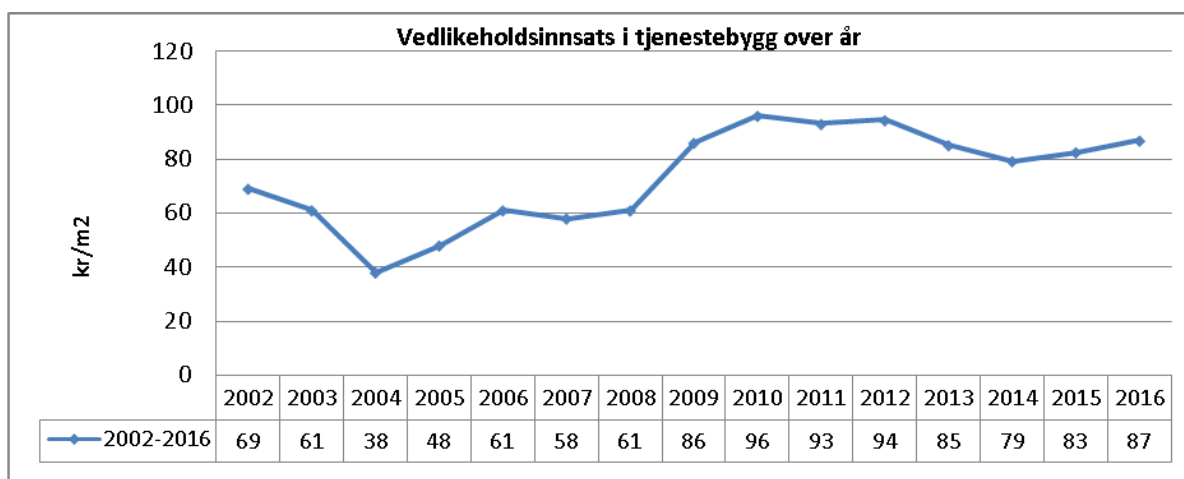
Innenfor tjenesteområdet vil det i løpet av perioden være tre særlige utfordringer: Vedlikehold av bygningsmassen, herunder å etablere et verdibevarende vedlikeholds nivå og håndtere akkumulert

etterslep samt beholde og rekruttere medarbeidere.

Vedlikehold

For 2013 foreslås det brukt 17,8 mill kr i driftsmidler til bygningsvedlikehold, eller 85 kr/m², mot faglig anbefalt nivå er 100 kr/m². I tillegg er det bevilget til sammen 10 mill kr i investeringsmidler, hvorav 5,0 mill kr til rehabilitering av skolebygg, 4,0 mill kr til økt brannsikkerhet og 1,0 mill kr til oppgradering av el-anlegg .

For lav innsats over mange år har gitt et akkumulert etterslep. Eiendom har, etter modell utarbeidet av KS, satt opp en tilstandsvurdering av en rekke formålsbygg i kommunen. Rapporten viser vedlikeholdsetterslepet og danner grunnlag for den årlige revisjon av vedlikeholdsplan. Etterslep i vedlikehold er beregnet til cirka 76 mill kr over de neste 5 år og 327 mill kr de neste 6-10 år. En del av etterslepet er knyttet til bygg som skal fases ut eller som det er usikkerhet om hva bygningsmassen fremtiden skal benyttes til, eksempelvis gamle svømmehall, tidligere Bodin sykehjem og Kirkhaugen skole.

Graf 7. Vedlikeholdsinnsats i tjenestebygg gjennom bruk av driftsmidler perioden 2002-2016.

Tabellen viser vedlikeholdsinnsats per m² over år og fremskrevet til 2016. Faglig anbefalt nivå er 100 kr per m². Vedlikeholdsinnsatsen avtar i begynnelsen av planperioden for deretter å øke svakt mot 2016. Tilleggsbevilgning på 5 mill kr, øremerket skolebygg - finansiert over investeringer, motvirker ytterligere vedlikeholdsetterslep.

Akkumulert vedlikeholdsetterslep innebærer at driftsforstyrrelser vil forekomme, og det vil være en utfordring å oppfylle forskriftskrav.

Ved prioritering av tiltak finansiert over vedlikeholdsmidler er følgende kriterier lagt til grunn:

- Sikkerhet for brukere av bygg
- Sikkerhet for bygget
- Driftsforstyrrelser

Byggtype	2012	Kr per m2	2013	Kr per m2
Administrasjonsbygg	1 100 000	74	250 000	17
Skole	7 785 000	79	10 360 000	106

Barnehager	840 000	82	1 840 000	180
Helsebygg	4 452 000	115	460 000	10
Idrett/kultur/tekniske bygg	1 400 000	41	1 300 000	38
Totalt	15 577 000		14 210 000	
Faste avtaler	1 745 000		1 940 000	
Akutt vedlikehold/reserve	1 200 000		1 150 000	
Risikoanalyse spes. sykehjem	513 000		500 000	
Sum inkl reserve	19 035 000	96	17 800 000	85

Tabell 5.5.4. Vedlikeholdsinnsett 2013. Tabellen viser vedlikeholdsinnsett fordelt på type formålsbygg for 2013.

Tiltakene følger i all hovedsak vedtatt vedlikeholdsplan. Innsatsen i kr beløp er størst i skolebygg, mens innsatsen per m² er størst i barnehager. På skole prioriteres særlig begge Alstad skolene og Løpsmark. Innenfor barnehage prioriteres Osphaugen og Skivik.

Renholdstjenester

Tjenestetilbudet innenfor renhold omfatter renhold i 97 kommunale bygg/kontrakter fordelt på 26 barnehager (30 bygg), 9 skoler og 62 øvrige bygg/kontrakter, inklusive leide bygg. Budsjett 2013 for renholdstjenesten er basert på cirka 51 årsverk. Av dette utføres 12 årsverk av mobile enheter. Budsjett for 2013 legger til grunn uendrede priser. Økte lønnskostnader dekkes inn gjennom blant annet effektivisering. For 2013 er timeprisen beregnet til 245,- kr per time.

Styring av investeringsprosjekter

Eiendom ivaretar byggherrefunksjonen og prosjektansvaret for investeringsoppgaver knyttet til bygg, samtidig bidrar kontoret med prosessledelse knyttet til utviklingsarbeid. I årene fremover vil det bli lagt vekt på å heve virksomhetens kompetanse på utvikling av eiendommer, programmering, mulighetsstudier og betraktninger av levetidskostnader. Når prosjekter ikke går etter planene settes prosjektets organisering og rutiner for håndtering på prøve. Erfaringstilbakeføring blir da spesielt viktig. For Sølvsuper helse- og velferdssenter og Hunstad kirke iverksettes en uavhengig gransking med fokus organisering og gjennomføring. Konklusjoner og anbefalinger tas med i utvikling av nye rutiner.

Rekruttering

Eiendom står ovenfor et generasjonsskifte av medarbeidere innenfor yrkesgruppene ingeniør/sivilingeniør/arkitekt. I løpet av økonomiplanperioden vil mer enn 1/3 av disse medarbeiderne enten oppnå eller ha oppnådd grense for AFP-pensjon. I samme tidsrom har kommunen store og krevende utviklings- og investeringsprosjekter. PO-kontoret har igangsatt tiltak som kan bidra til stabilisering av personell og forbedre kommunens rekrutteringsevne. Fokus på dette området vil fortsette også i 2013.

Bolig- og næringsarealer

Tilgjengelig kommunalt eid næringsareal er begrenset. På Rønvikleira og Burøya er alle arealer enten håndgitt eller øremerket til spesielle formål som fiskeri, havn eller adkomst til terminal-området. Bodøs vekstutsikter tilsier at tilgangen må økes på kort og lang sikt. Utvikling av Kvalvikodden kan bidra i dette. Eterspørselen av areal for boligtomter er liten. For å øke tilfanget av boligareal og bidra til mer byggeaktivitet vil kommunen dele opp ledige felt i mindre parseller – cirka 3-8 dekar. Dette kan innebære at flere aktører konkurrerer og får tilgang til utbyggingsareal.

Avhending overflødig eiendom/bygg

Bodø kommune skal øke sin bevissthet rundt avhending av overflødig eiendom/bygg, og i større grad ta raskere avgjørelser om eiendommen skal avhendes. I en del tilfeller vil det være nødvendig å omregulere/utvikle eiendommen for deretter foreta salg/avhending. I 2013 prioriteres arbeid med tidligere Bodin sykehjem og boligtomt i Ragnar Schølbergs vei.

5.6 Teknisk avdeling

Teknisk avdeling er produsent av mange viktige tjenester som har stor betydning i innbyggernes dagligliv. Kommunen har lenge vært inne i en sterk ekspansiv utbyggingsperiode med mange tunge byutviklingsprosjekter. I kommende økonomiplanperiode vil det bli vedvarende høyt fokus på store utbyggingsoppgaver. Teknisk avdeling er per i dag underdimensjonert for så store oppgaver og påfølgende arbeidsmengde som følger av utviklingen byen er inne i. Sektoren stilles derfor overfor store utfordringer med stort press på de fleste tjenestene innen avdelingens tjenestoområde.

Fra 2013 avvikles Bodø Bydrift som egen virksomhet og innlemmes i Teknisk avdeling. Avdelingen er midt i gjennomføringsfasen av bystyrets vedtak med innplassering av personell, endring av rutiner/systemer, innplassering av økonomi/budsjettforvaltningen, beredskapsordninger med flere og prosessen er noe forsinket. Når den endelige organisasjonen er på plass skal organisasjonskomiteen orienteres i henhold til bystyrets vedtak. Organisasjonsendringen får ingen direkte innvirkning på budsjettet.

Forsvarlig drift og godt vedlikehold av byens tekniske infrastruktur er grunnleggende viktig for byens funksjonsdyktighet, for innbyggernes velvære og byens omdømme. For noen av sektorens tjenester har drifts- og vedlikeholds nivået over flere år blitt redusert til under det som sektoren mener er riktig forvaltning av kommunens verdier.

Budsjettforslaget innebærer nok et år med et meget stramt budsjett for drift og vedlikehold av kommunale veier. Rammen er imidlertid i henhold til bystyrets opplegg for økonomiplanperioden, hvor det også er lagt inn en økning i rammen. Drift bidrar normalt til å sikre daglig tilgjengelighet til vegnettet, mens vedlikeholdstiltak bidrar til å opprettholde verdiene i infrastrukturen og vegenes fysiske egenskaper. Driftstiltak med kortsiktig effekt må ofte prioriteres på bekostning av vedlikehold med langtidseffekt når totalrammen ikke strekker til.

Vegnettet viser tydelige tegn på at vedlikeholdet har vært forsømt i mange år, og deler av det kommunale vegnettet er i økende forfall. Dette forfallet er dokumentert gjennom *Hovedplan for veg*, som bystyret behandlet i juni 2011, og hvor det ble synliggjort et betydelig vedlikeholdsetterslep beregnet til 247 mill kr. I 2012 ble vedlikeholdsbudsjettet styrket slik at det bremser veksten i etterslepet. For å stoppe vedlikeholdsetterslepet innenfor prioriterte deler av vegnettet, må det bevilges 20 mill kr årlig i en 5-årsperiode utover dagens driftsramme på cirka 40 mill kr, hvorav 16 mill kr til ekstraordinært vedlikehold.

Kommunale gateløys har også et betydelig vedlikeholdsetterslep. Driftskostnadene utgjør rundt 80 % av budsjettet. Eldre gateløys medfører store driftsproblemer og trenger oppgradering samtidig som økninger i energipris har tatt stadig større del av drifts- og vedlikeholdsmidlene. Årlig økt behov er beregnet til 2 mill kr.

Den grønne infrastrukturen, inkludert de bilfrie plassene i sentrum, har stor betydning for helse og trivsel for byens innbyggere. Det har vært en prioritert oppgave med økt tilrettelegging og å opprettholde en høy vedlikeholdsinnsats av våre grønne områder. Stagnasjon i bevilgningene har imidlertid ført til at vi har en del nedslitte anlegg og redusert driftsstandard på noen områder.

For øvrig gjør budsjetttrammen for 2013 det mulig å opprettholde dagens tjenesteproduksjon i all hovedsak, men heller ingen mulighet til å øke aktivitetsnivået eller tjenestetilbudet. Likevel må det understrekes at budsjettforslaget inneholder usikkerhet, spesielt når det gjelder gebyrinntektene. Gebyrnivået på plansaker, byggesaker og saker etter matrikkelloven er justert opp i henhold til bystyrets vedtak i sak 12/24.

Driftsbudsjett tjenester	Kode	Årsverk 2013	Budsjett 2012	Tiltak	Tekn. Korr	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Fellesadministrasjon	A	6,5	721	204	141	1 066	1 066	1 066	1 066
Parkering/Torg	B	7,5	-9 107	-972	-309	-10 388	-12 682	-11 881	-11 881
Sivilforsvaret	C	1	835	-	24	859	859	859	859
Byggesak	D	12	-1 665	-400	-37	-2 103	-2 103	-2 103	-2 103
Byplan	E	13	7 824	-145	259	7 938	7 938	7 938	7 938
Geodata	F	20,5	6 457	1 074	404	7 935	7 935	7 935	7 935
Landbruk	G	0	3 462	-3 462	-	-	-	-	-
Kom.teknisk kontor	H	21,6	53 116	-1 674	903	52 344	60 344	62 844	62 844
VA	I	8,4	-4 381	-5 250	666	-8 965	-6 163	-964	4 646
Sum		90,5	57 261	-10 625	2 050	48 687	57 195	65 695	71 305

Tabell 5.6.1. Økonomiplanforslag 2013-2016. Nettotall iht budsjettskjema 1B. Tall i 1000 kr.

Kommentar til tabellen:

Tabellen viser årsverk samt netto driftsbudsjett under de ulike tjenesteområder. Det forventes en generell økning i gebyrinntektene som følge av endrede gebyrsatser (mars 2012) innenfor byggesak-, byplan- og geodatakontoret. Det er også planlagt med en økning i parkeringsinntektene som følge av en utvidelse av parkeringssonene. I økonomiplanen ligger en styrking av vegbudsjettet med 8 mill kr i 2014 og ytterligere 2,5 mill kr i 2015 og fremover. Det foreslås ingen økning i gebyrsatsene for vann og avløp i perioden.

Kommunen har gjennomført en betydelig utbygging av store vann- og avløpsanlegg, samt gjennomført omfattende sanering og fornyelse av eksisterende VA-nett i sentrumsområdet de siste 10-12 årene. Drikkevannskvaliteten og sikkerheten i vannforsyningen er god og avløpshåndteringen er stort sett tilfredsstillende med hensyn til rensekravene. By fortetting og klimaendringer stiller derimot stadig større utfordringer til kapasiteten i overvannssystemet. Tjenestene vann og avløp er selvfinansierende gjennom gebyrer, og har ingen direkte påvirkning på kommunens øvrige driftsbudsjett. Det foreslås ingen gebyrøkninger i 2013.

Det forventes høyere byggeaktivitet og økt saksmengde i 2013. Dette vil gjøre det nødvendig med streng prioritering av arbeidsoppgavene i byggesakskontoret og kontinuerlig utvikling av kvalitetssystemet. Arbeidet mot en døgnåpen forvaltning vil fortsette. Det er mulig å levere elektroniske byggesøknader, og arbeidet med å få flest mulig til å ta dette i bruk vil kreve oppfølging i 2013. En av plan- og bygningslovens viktigste målsettinger er å øke kvaliteten på byggearbeidene. Tilsyn vil bli en prioritert oppgave i 2013 for å bidra til å få ned antall byggefeil.

Bystyret er svært ambisiøs med tanke på nødvendig planmessig tilrettelegging i forhold til by og transportutvikling samt oppgradering av byen. Selv om byplankontoret har den nødvendige

kompetansen, vil det ikke være mulig å gjennomføre alle plan- og utredningsoppgaver i det tempo det nå legges opp til. Dersom det ønskes en annen prioritering vil det bli behov for betydelig ekstern konsulentbistand utover dagens budsjetttramme. Nye store planoppgaver må derfor enten prosjektfinansieres eller utsettes. Rådmannen vil legge frem egen sak om prioritering av større plan- og utredningsoppgaver innenfor budsjettrammen

Miljøoppfølgingsprogrammet for Skjerstadvjorden har fått tilsagn om tilskudd fra fylkesmannen og fylkeskommunen og vil i løpet av året få klarlagt finansiering for nabokommunene. Gjennomføring av datainnsamling er ute på anbud med forventet oppstart januar/februar 2013. Programmet er koordinert mot arbeidet med vannforskriften i vannområde Skjerstadvjorden.

Bypakke Bodø skal tilrettelegge for et miljøvennlig, effektivt og trafiksikkert transportsystem i byområdet i løpet av de neste 10 årene. Rammene for Bypakken ble vedtatt av bystyret i juni 2011 og det foreligger nå handlingsplaner. I samsvar med bystyrets vedtak i juni i år, er det innarbeidet midler til fremskynding av prosjekter innenfor kommunens andel av Bypakken. Prosjektoppfølgningen stiller avdelingen overfor store kapasitetsmessige utfordringer i både plan-, prosjekterings og gjennomføringsfasen.

Geodata og geodatasystemer er integrert i en stor del av saksbehandling og vedtaksprosesser i kommunen. Kontoret er bemanningsmessig styrket for å videreutvikle nivået på de tjenester som leveres til kommunens administrasjon, byens innbyggere og næringsliv ved tilsvarende økning av selvfinansieringsgraden gjennom gebyrene.

I investeringsforslaget for sektoren er det lagt til grunn en oppfølging av tidligere politiske vedtak og forutsetninger. Det ekspansive investeringsprogrammet i planperioden representerer ikke bare en finansiell utfordring, men også en stor utfordring hva angår mulighetene for å klare å gjennomføre prosjektene som planlagt. I investeringsbudsjettet for kommunale veier inngår 26,5 mill kr til kollektivtiltak, kr. 8,5 mill kr til rehabilitering av veier og kr. 10,6 mill kr til trafiksikringstiltak og gang-/sykkelveier.

Av investeringsbehov som det ikke er funnet plass for i budsjettforslaget nevnes bygderuta i Helligvær. M/S Helligvær er 32 år gammel. Båten har dårlig stabilitet, er slitt, har store vedlikeholdskostnader og generelt ukomfortabel for passasjerer og båtfører. Det påløp vedlikeholds-/oppgraderingskostnader i 2012 i størrelsesorden kr. 500 000. Det er derfor ønskelig å skifte ut båten snarest med et fartøy som er bedre tilpasset forholdene, som er billigere å vedlikeholde og som er enkel å drifte og manøvrere.

Det forventes høy aktivitet innenfor byggesaksbehandlingen.

Byggesak har som målsetting å ha fornøyde brukere. Vi legger derfor vekt på å gi god informasjon, være i dialog med kunden, vise respekt og fleksibilitet, samt behandle henvendelser med riktig vedtak og med lavest mulig saksbehandlingstid. Arbeidet mot en døgnåpen forvaltning vil fortsette og utvikling av tjenester via webportal prioriteres som ledd i økt tilgjengelighet og service.

En av plan- og bygningslovens viktigste målsettinger er å øke kvaliteten på byggearbeidene. Gjennom å prioritere tilsyn vil vi bidra til å få ned antall byggefeil. I tilsynet vil fokus bli rettet mot avfallsplaner, sluttdokumentasjon, miljøundersøkelser med forurenset grunn, massehåndtering, prosjektering,

utførelse og ulovligheter. I tillegg kommer oppfølging av tilsyn med universell utforming og energi i tråd med forskriftskrav.

Byutvikling.

Kommunen fortsetter den store veksten i plan- og utviklingsprosjekter. Mange private aktører har startet eller arbeider med større utviklingsprosjekter. Den høye planleggingsaktiviteten ser ut til å fortsette i 2013. Gjennomføringen av Bypakke Bodø har startet opp og videreføres i 2013. Det legges opp til at mange prosjekter i bypakken planlegges slik at de er klare for gjennomføring fra 2014.

Arbeidet med overordnet kommunal planlegging vil bli gjennomført med kommuneplanens samfunnsdel og oppstart av arealdelen. Det er flere andre kommunale planleggingsoppgaver som vil gjennomføres i 2013, blant annet kommunedelplan for Tverlandet tettsted, områdereguleringsplaner for Albertmyra (ny brannstasjon), Lille Hjartøy, Kvalvikodden, næringsområde på Rønvikjordene og Hunstad sør. Videre skal vedtaket av kommunedelplanen for Saltstraumen følges opp med områdeplan for sentrum.

Det kreves saksbehandlingsressurser og innkjøp av tjenester for å komme i mål med dette. Omfanget av utredninger/analyser tilknyttet kommuneplanens arealdel søkes gjennomført i henhold til budsjetttrammene. Utarbeiding av trafikkanalyse for sentrum som er politisk bestilt, har ikke budsjettmessig dekning.

Kommunale veier

Hovedplan vei ble vedtatt i bystyret juni 2011. Midler for ny drifts- og vedlikeholdsstandard og ekstraordinært vedlikehold for å stoppe etterslep på vegvedlikeholdet, skulle innarbeides i årlige budsjett og økonomiplan. I vedtatt plan var det lagt opp til kr 30 mill til drift av vegnettet, kr 13 mill til vedlikehold av vegnettet og kr 16 mill til ekstraordinært vedlikehold.

Økning av vegbudsjettet til cirka 60 mill er nødvendig for å stanse verdiforringelse av vegnettet og redusere etterslepet på vegvedlikeholdet.

Nr	Kode	Beskrivelse	2013	2014	2015	2016
1	A	Vedlikehold Båt	204	204	204	204
2	B	Økt inntekt parkering	-972	-3 266	-2 465	-2 465
3	D	Økt inntekt byggesak	-400	-400	-400	-400
4	E	2 stk byplan	1 000	1 000	1 000	1 000
5	E	1 stilling til Samfunnskontoret	-700	-700	-700	-700
6	E	Økt inntekt Byplan	-350	-350	-350	-350
7	E	Redusert kjøp av konsulenttenester	-95	-95	-95	-95
8	F	Økt inntekt Geodata	-155	-155	-155	-155
9	F	Økte stillinger Geodata	1 229	1 229	1 229	1 229
10	G	Landbrukskontoret flyttet til Samfunnskontoret	-3 462	-3 462	-3 462	-3 462
11	H	Gatelysavtalen	126	126	126	126
12	H	Fra ØP 12-15 endringer i veivedlikehold	-1 800	6 200	8 700	8 700
13	I	Korrigerig VA kapitalkostnader	-3 205	-1 129	2 967	7 562
14	I	Korrigerig VA inntekter	-2 793	-3 293	-3 793	-4 293
15	I	Korrigerig VA kostnader	748	1 974	3 577	5 092
		NETTOENDRING	-10 625	-2 117	6 384	11 994

Tabell 5.6.2. Tiltak i perioden. Tall i 1000 kr.

1. Økte vedlikeholdsutgifter på M/S Helligvær
2. Økte gebyrinntekter som følge av utvidede parkeringssoner
3. Økte inntekter byggesak som følge av endrede gebyrsatser
4. Bemanning av vakanser ved byplankontoret
5. Saksbehandling innenfor kollektivtrafikk overført til samfunnskontoret
6. Økte inntekter byplan som følge av endrede gebyrsatser
7. Reduserte kjøp av konsulenttenester innenfor byutvikling
8. Økte inntekter geodatakontoret som følge av endrede gebyrsatser
9. Bemanning av vakanser ved geodatakontoret
10. Landbrukskontoret overført til samfunnskontoret
11. Økt overføring fra Bodø Energi til drift av gatelys i henhold til avtale
12. Redusert veivedlikehold i 2013. Økt bevilgning fra 2014-2015
13. 13-15 tekniske korrigeringer innenfor vann, avløp og renovasjon.

Tabellen under viser splitt i forhold til tekniske korrigeringer som er foretatt.

Driftsbudsjett tjenester	Tekn. Korr	Lønnsvekst	Pris simulering	Pensjon	Interne flyttinger
Basis	2 050	2 110	-60	-	-

Tabell 5.6.3. Tekniske korrigeringer 2013. Tall i 1000 kr.

Vann og avløp

Budsjettet for drift og vedlikehold av vann- og avløpssystemet opprettholdes på samme nivå som i 2012. Det foreslås ingen økning i vann- og avløpsgebyrene.

Beregning av avgiftsgrunnlag vann.

Beskrivelse	2012	2013	2014	2015	2016
Driftsutgifter	24 092	24 815	25 560	26 327	27 116
Kapitalkostnader	40 965	43 201	44 812	46 909	48 841
Avgiftsgrunnlag	65 058	68 017	70 372	73 236	75 957
Inntekter vann	-75 000	-75 250	-75 500	-75 750	-76 000
Diff. avgiftsgrunnlag vs inntekter	-9 941	-7 233	-5 127	-2 514	-42
Avsetning/bruk av fond	-9 941	7 233	5 127	2 514	42
Akkumulert fond	26 694	33 927	39 055	41 569	41 611
Avgiftsøkning i perioden	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Tabell 5.6.4. Avgiftsgrunnlag vann. Tall i 1000 kr.

Beregning av avgiftsgrunnlag avløp.

Beskrivelse	2012	2013	2014	2015	2016
Driftsutgifter	22 526	23 202	23 898	24 615	25 353
Kapitalkostnader	38 958	29 816	30 067	32 186	34 792
Avgiftsgrunnlag	51 484	53 018	53 965	56 800	60 145
Inntekter avløp	-51 484	-54 750	-55 000	-55 250	-55 500
Diff. avgiftsgrunnlag vs inntekter	0	-1 731	-1 035	1 550	4 645
Avsetning/bruk av fond	0	1 731	1 035	-1 550	-4 645
Akkumulert fond	15 819	17 550	18 585	17 035	12 390
Avgiftsøkning i perioden	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Tabell 5.6.5. Avgiftsgrunnlag avløp. Tall i 1000 kr.

Sektoren har de siste år gått med overskudd, som er satt av på bundet driftsfond. Kalkylerenten for beregning av avgiftsgrunnlaget er i henhold til retningslinjene, og satt lik effektiv rente på norske statsobligasjoner per september 2012 med 3 års gjenstående løpetid, med et tillegg på 1 %. For 2013 er renten satt til 3,0 %. Usikkerheten fremover vil være utviklingen i rentemarkedet. Generelt kan det nevnes at en økning i renten på 1 %, vil gi seg et utslag i avgiftene på cirka 6 %. Som følge av for tiden lav kalkylerente, foreslås det ingen avgiftsøkning i perioden for hhv vann og avløp.

Beregning av avgiftsgrunnlag renovasjon.

Beskrivelse	2012	2013	2014	2015	2016
Driftsutgifter	1 395	1 012	1 017	1 021	1 026
Kapitalkostnader	205	188	183	179	174
Sum avgiftsgrunnlag	1 600	1 200	1 200	1 200	1 200
Inntekter kommunalt påslag renovasjon	-1 600	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Diff. Avgiftsgrunnlag vs inntekter	0	0	0	0	0
Avsetning/bruk av fond	0	0	0	0	0
Akkumulert fond	2 571	2 571	2 571	2 571	2 571
Avgiftsøkning i perioden	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Tabell 5.6.6. Avgiftsgrunnlag renovasjon. Tall i 1000 kr.

Beregningen viser inntekter fra det kommunale påslag på renovasjonsgebyret. Inntektene benyttes til dekning av kommunens kostnader forbundet med utøvelse av myndighet vedrørende husholdningsavfall, avskrivningskostnader og oppsamling av husholdningsavfall på avveie.

5.7 Kommunens fellesområde

En del av fellesområdet inntekter og utgifter er holdt utenom i dette kapitlet. Disse postene inngår i budsjettskjema 1A og er nærmere beskrevet i kapittel 4.

Dette gjelder i hovedsak følgende poster:

- Skatt/rammetilskudd
- Eiendomsskatt
- Renteinntekter/aksjeutbytte
- Renteutgifter/avdrag

Driftsbudsjett tjenester	Kode	Årsverk 2013	Budsjett 2012	Tiltak	Tekn. Korr	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Felles utgifter	A	0	-58	40	-	-18	105	176	220
Moms/Rentekomp.	B	0	-163 834	-36 476	-	-200 310	-165 557	-133 501	-131 194
Avtaler	C	0	89 427	-2 148	2 698	89 978	90 298	91 443	92 555
Avskrivninger	D	0	-102 762	3 205	-400	-99 957	-102 033	-106 129	-110 724
Overformynderi	E	0	2 176	-544	-	1 632	-	-	-
Felleskostnader	F	0	37 490	-9 222	-391	27 877	42 986	24 828	45 321
Sum			-137 561	-45 144	1 907	-180 799	-134 201	-123 183	-103 823

Tabell 5.7.1. Økonomiplanforslag 2013-2016. Nettotall iht budsjettskjema 1B. Tall i 1000 kr.

Finans (rest)

På dette området ligger kommunes utgifter til banktransaksjoner, intern overførsel fra OK-avdeling for betjening og en overføring til BBL som følge av kommunes andel av Tusenhjemmet utbyggingen.

Moms/Rentekompensasjoner

Her ligger kommunes inntektsbudsjett når det gjelder momskompensasjon drift og investeringer. I tillegg mottar kommunen rentekompensasjoner på en del lån i forbindelse med skoler, helsebygg og kirkebygg. Den store endringen her skyldes at investeringsmomsen er budsjettert som en brutto inntekt, med en påfølgende overføring til investeringsregnskapet. Tidligere år er det kun budsjettert nettobeløp.

Avtaler

Nedenfor vises en oversikt over tilskuddene til kommunale foretak og kirkelig fellesråd for 2013 beregnet med utgangspunkt i tilskudd 2012 men prisjustert med deflator og ny pensjonssats. Bodø Kulturhus KF har imidlertid fått et økt tilskudd på 0,5 mill kr. Dette er på linje med kommunens egen styrking av bibliotekstjenesten, som en forberedelse til oppbyggingen i forbindelse med Stormen kulturkvartal. Tilskuddet gis som en engangseffekt for 2013 og det forutsettes at Bodø Kulturhus KF planlegger driften fra og med 2014 i henhold til de rammer og vedtak fattet tidligere av Bystyret.

Dette betyr at tilskuddene blir som følger:

Bodø Spektrum KF	2012	kr 4 301 000	2013	kr 4 543 000
Bodø Kulturhus KF	2012	kr 5 030 500	2013	kr 5 813 000
Bodø kirkelige fellesråd	2012	kr 22 073 600	2013	kr 25 327 000

Kun prisjustert:

Bodø Havn KF	2012	kr 304 100	2013	kr 314 100
--------------	------	------------	------	------------

Andre budsjetterte avtaler/tilskudd:

Salten Brann IKS	2012	kr 40 311 000	2013	kr 41 041 000	
Torghallen AS	2012	kr 200 000	2013	kr 200 000	
Domkirken menighets diakoni	2012	kr 300 000	2013	kr 300 000	
Tros og livssyn	2012	kr 1 710 000	2013	kr 1 770 000	
Helse og miljøtilsyn Salten	2012	kr 1 590 000	2013	kr 1 667 000	Tilskudd
Helse og miljøtilsyn Salten	2012	kr 220 000	2013	kr 220 000	Husleie
Skjerstad bygningsstiftelse	2012	kr 145 000	2013	kr 149 800	
Visit Bodø	2012	kr 1 084 000	2013	kr 1 119 900	Siste år
Tono	2012	kr 31 400	2013	kr 31 800	

Gramo	2012	kr 34 000	2013	kr 34 000
Kopinor	2012	kr 116 100	2013	kr 117 600
Visma	2012	kr 2 800 000	2013	kr 2 600 000
Personalforsikr. Gjensidige	2012	kr 4 340 000	2013	kr 4 540 000
Salten kommunerevisjon	2012	kr 2 151 000	2013	kr 2 260 000
Salten regionråd	2012	kr 1 949 000	2013	kr 1 825 000 ¹
Nasjonal tjenestekatalog	2012	kr 126 000	2013	kr 101 000
Salten kontrollutvalgsservice	2012	kr 351 000	2013	kr 361 000
Salten IUA	2012	Ikke budsjettert	2013	kr 190 000
BRUS			2013	kr 500 000
Sjunkhatten nasjonalpark			2013	kr 125 000

Avskrivninger

Her ligger motposten til avskrivninger/kapitalkostnader som ligger rundt om i avdelingene. Totalt gir ikke avskrivninger/kapitalkostnader noen effekt for kommunen som helhet da de balanserer.

Overformynderi

Overformynderiet flyttes over til Fylkesmannen fra og med 01.07.2013, men en del etterarbeid er beregnet slik at det legges inn et budsjett for 9 måneder i 2013. Kommunene får en reduksjon i rammetilskuddet på grunn av denne omleggingen. For 2013 utgjør dette trekket for kommunene 60 mill kr.

Felleskostnader

Kommunenes sentralforbund	2012	kr 3 412 000	2013	kr 4 510 000 ²	Kontingent
Norsk pasientskade	2012	kr 1 500 000	2013	kr 1 000 000	
BKBS	2012	kr 4 664 900	2013	kr 4 400 000	Husleie
BKP Avtalefestet pensjon	2012	kr 15 400 000	2013	kr 16 900 000	

Nr	Kode	Beskrivelse	2013	2014	2015	2016
1	A	Overføring kommunens andel av tusenhjemmet	-4	73	102	102
2	A	Intern overføring - endring i perioden	44	90	132	176
3	B	Gebyr - startlån	40	40	40	40
4	B	Rentekompensasjon - reform 97	177	224	271	318
5	B	Rentekompensasjon - helse/kirke	1 400	-2 300	-2 900	-3 500
6	B	Rentekompensasjon - skolebygg	1 400	800	400	-
7	B	Inv moms iht investeringsplan	-34 493	7 513	43 522	49 782
8	B	Drift moms	-5 000	-8 000	-11 000	-14 000
9	C	Red. trykkeutgift	-17	-17	-17	-17
10	C	Kompasavtale fra SA til R8	50	50	50	50
11	C	Salten IUA, ikke tidligere budsjettert	190	190	190	190

¹ I 2012 var Salten regionråd og nasjonal tjenestekatalog budsjettert på til sammen kr 2 046 000,-. Her var også Salten bredbånd inkludert. Fra 2013 er Salten bredbånd trekt ut (avsluttet), og nasjonal tjenestekatalog er skilt ut som egen post.

² De ansatte trekkes hver måned for OU-midler. Det budsjetteres derfor med 929 000,- som en inntekt som kommer til fratrukk. Dette ble ikke gjort i 2012. Netto 3 581 000,-.

12	C	Endring tilskudd Helse og miljøtilsyn Salten	77	198	321	396
13	C	Tilskudd BRUS	500	500	500	500
14	C	Økt tilskudd Bodø Kulturhus KF	500	500	500	500
15	C	Visit Bodø	-	-1 120	-1 120	-1 120
16	C	Bodø Kirkelige fellesråd, økt tilskudd	2 013	3 305	3 305	3 305
17	C	Salten Brann IKS - økt driftsmidler	-	-	1 000	2 000
18	C	Endringer i avtalene med Tono, Gramo, Kopinor	2	11	20	29
19	C	Endringer Salten Kontrollutvalgsservice	10	29	42	69
20	C	Team Bodø lagt inn under SA	-5 472	-5 472	-5 472	-5 472
21	D	Endring kapitalkostnader VAR	3 205	1 129	-2 967	-7 562
22	E	Overformynderiet over til Fylkeskommunen	-544	-2 176	-2 176	-2 176
23	F	Effektivisering iform av IKT investeringer	-3 000	-6 000	-9 000	-14 000
24	F	Pasientskade	-500	-500	-500	-500
25	F	Lønnsavsetning	-14 916	7 418	-5 767	21 833
26	F	KS Kontingent	169	326	488	657
27	F	Ekstra planmidler	3 000	-	-	-
28	F	Sjunkhatten nasjonalpark	125	125	125	-
29	F	Fjernet bonusinntekt	100	100	100	100
30	F	Red inntekt kvotekraft	8 000	6 000	3 000	-
31	F	Redusert skatt kvotekraft	-2 240	-1 680	-840	-
32	F	Husleie Salten Helse og miljøtilsyn	-	8	9	17
33	F	BKP tilskudd til sikringsordningen	40	90	115	115
		NETTOENDRING	-45 144	1 454	12 472	31 832

Tabell 5.7.2 Tiltak i perioden. Tall i 1000 kr.

1. Dette er Bodø kommunes andel av utbyggingen av Tusenhjemmet som BBL sto for. Kommunen refunderer BBL for renter/avdrag = kommunens andel. Endring i perioden skyldes rentebanen.
2. Intern overførsel mellom OK og R8, gjelder nedbetaling av lån tatt opp for anskaffelse av flyktningeboliger. Ny beregning lagt til grunn som medfører endringer i perioden. Endringene medfører ingen nettoeffekt for kommunen, da interne overføringer balanserer.
3. Gebyrer startlån. Lagt inn en mindre post vedrørende en del utgifter kommunen får i forbindelse med startlånene.
4. Rentekompensasjon – reform 97. Ny rente lagt til grunn i beregningsmodellen til utdanningsdirektoratet. Dette medfører en mindrekompensasjon mot tidligere beregnet i økonomiplan 2012-15, siden renten staten benytter nå er lavere enn i tidligere forutsatt.
5. Rentekompensasjon – helse/kirke. Siden Hunstad kirke blir utsatt, medfører dette en endring i forhold til beregningen i økonomiplan 2012-15. Dette er det nå korrigert for i rådmannens forslag. I tillegg er rentebanen i ny beregning lavere en tidligere antatt.
6. Rentekompensasjon – skolebygg. Ordning fases ut i 2015.

7. Investeringsmomsen er fra og med 2013 budsjettert etter bruttoprinsipp, dette medfører et hopp i posten for kompensasjon fra staten. Denne økningen påvirker i stor grad kommunens netto driftsresultat, og bør korrigeres for. Utgiftssiden finner man i linje 15 under kapittel 4.
8. Driftsmoms. Rådmannen har økt budsjettet til 70 mill kr i 2013, da regnskapet for 2011 viste 64,9 mill kr. Prognosen for regnskap 2012 er 70 mill kr. Det forventes deretter en årlig økning på 3-4 mill kr hvert år, som konsekvens av økt driftsbudsjett i perioden.
9. Reduserte trykkeutgifter. Kommunen har vedtak på å redusere trykkeutgiftene, og på fellesområdet ligger trykking av blant annet lønns slipper o.l. I 2012 viser det seg at budsjettet er noe høy, slik at det trekkes ned med 17 000 kr i 2013.
10. Kompas-avtale. Avtalen flyttes fra SA til fellesområdet, da dette er et dataprogram for hele kommunen.
11. Salten IUA. Salten Interkommunale Oljeutvalg ligger inn under Salten Brann IKS. Det er ikke tidligere lagt inn budsjett til dette, noe som i rådmannens forslag nå er gjort. Dette medfører et økt tilskudd på 190 000 kr.
12. Tilskudd Helse og miljøtilsyn Salten. Rådmannen har gjort beregninger på dette tilskuddet i perioden, endringene er lagt inn i denne oversikten. Endringene skyldes endringer i befolkningsgrunnlaget og satsen per innbygger.
13. Tilskudd BRUS. Bodø kommunes andel til BRUS, tilskudd gitt for en periode over 4 år. 0,5 mill kr per år – fast.
14. Økt tilskudd Bodø Kulturhus KF 2013 (se forklaring under avtaler).
15. Visit Bodø. Avtalen gjelder i 3 år fra 2011-2013. I 2014 er tilskuddet tatt ut iht vedtaket PS 10/62.
16. Bodø kirkelige fellesråd. Tilskuddet er først korrigert for rett pensjonssats, det er deretter lagt inn 450 000,- for økt drift kirkegårder, 1 250 000,- økt drift Hunstad kirke 2013, 165 100,- kompensasjon lønnsvekst og 147 400,- omgjøring kommunal tjenesteyting i Skjerstad/Misvær til bevilgning. Tilskuddet er også korrigert for – 50 000,- som gjelder drift kommunale presteboliger som kun gjaldt for 2010-2012. Til slutt er tilskuddet prisjustert med 3,3 %.
17. Salten Brann IKS. Det er lagt inn i økonomiplan 2013-2016 økte midler til drift Salten Brann IKS på grunn av ny brannstasjon. 1 mill kr i 2015, økende til 2 mill kr i 2016.
18. Tono, Gramo og Kopinor. Det er gjort en beregning i økonomiplanperioden 2013-16 vedrørende disse avtalene. Endringene her er egentlig en prisjusteringseffekt, siden omfanget er det samme.
19. Salten kontrollutvalgsservice. Det er gjort en beregning i økonomiplanperioden 2013-16 vedrørende disse avtalene. Endringene her er egentlig en prisjusteringseffekt, siden omfanget er det samme.
20. Team Bodø KF. KFet har blitt nedlagt fom 2013, og tidligere overførsel/tilskudd er nå overført til Sentraladministrasjonen.

21. Kapitalkostnader VA. Motposten til kapitalkostnadene ute i kommunen ligger på fellesområdet. Etter nye beregninger av VA-sektoren, medfører dette en mindre korrigerings på fellesområdet. For kommunen som helhet medfører dette ingen netto endringer.
22. Overformynderiet skal fom 01.07.2013 overføres til Fylkesmannen. Kommunen har fått signaler om at et 9 måneders budsjett bør legges inn, da det vil komme en del etterarbeid i forbindelse med denne endring. Fra og med 2014 vil budsjettet være 0.
23. Effektivisering som følge av IKT investering: I perspektivmeldingen er det lagt inn føringer om at IKT investeringer skal gi en effektiviseringseffekt. Dette betyr at enheter som investerer i teknologi vil bli pålagt et nedtrekk. Dersom det ikke kan påvises en driftsbesparelse som følge av investeringen skal heller ikke investeringen/anskaffelsen iverksettes.
24. Norsk pasientskadeerstatningsreguleringsfond. Det er store variasjoner på utbetalingene fra år til år. I 2011 var utbetalingen på rundt 1,5 mill kr, mens regnskapstall for 2012 antyder 0,6 mill kr. I økonomiplan 2013-16 legges det derfor inn et anslag på 1 mill kr, derfor en reduksjon på 0,5 mill kr fra økonomiplan 2012-15.
25. Lønnsavsetning. Tallene i tabellen over viser bare korrigeringer fra økonomiplan 2012-2015. For 2013 er det budsjettet med 31,1 mill kr, 2014 53,6 mill kr, 2015 40,5 mill kr og 2016 68,1 mill kr. Det er ikke gjort noen større beregninger bak disse avsetningene, slik at de egner seg ikke til målestokk for lønnsoppgjøret o.l. De største beløpene henviser til år med hoved lønnsoppgjør.
26. KS kontingent. Det er gjort en beregning i økonomiplanperioden 2013-16 vedrørende denne avtalen. Endringen her er egentlig en prisjusteringseffekt, siden omfanget er det samme.
27. Planleggingsmidler. For 2013 er det sett av 3 mill kr ekstra til planleggingsmidler, totalt 6 mill kr. Dette skal dekke 4 mill kr til Rådhuskvartalet samt 2 mill til kommunens øvrige prosjekter (Vollsletta 1,5 mill kr og Ishall 0,5 mill kr). For årene 2014-2016 er det lagt inn 3 mill kr per år. Ekstra beløpet på 3 mill kr finansieres med bruk av rentefond, jfr skjema 1A punkt 13.
28. Sjunkehatten nasjonalpark. Bodø kommune sitt tilskudd til en 100 % stilling i samarbeid med Fauske og Sørfold kommune i tillegg til Nordland fylkeskommune. Midler er gitt for 3 år.
29. Fjernet bonusinntekt. Inntektskravet er lagt tilbake til innkjøpsenheten som vil være ansvarlige for å følge opp dette.
30. Det er lagt inn en forventning om lavere inntekt på salg av kvotekraft i 2013. Dette har bakgrunn i dagens prisnivå samt markedsforventninger for 2013. Effekten for 2013 er en reduksjon inntekt på 8 mill kr. Det forventes at prisene tar seg opp igjen på sikt. Kvotekraftinntekter er således i 2016 lagt inn igjen på høyde med budsjett 2012 – totalt 42 mill kr.
31. Som en direkte konsekvens av lavere salgsinntekt på kvotekraft, blir også skatten korrigert ned med 2,24 mill kr i 2013. Skatten vil følge den samme utviklingen som salgsinntekten, slik at i 2016 forventes skattenivå å være på 2012 nivået.
32. Husleie Helse og miljøtilsyn Salten. Det er gjort en beregning i økonomiplanperioden 2013-16 vedrørende denne avtalen. Endringen her er egentlig en prisjusteringseffekt, siden omfanget er det samme.

33. BKP – tilskudd til sikringsordningen. Mindre justering av løpende avtale.

6. Investeringsplan 2013-2016

	R 2011	B 2012	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016
Investeringer i anleggsmidler	345 695	663 155	674 975	791 500	373 700	301 000
Utlån og forskutteringer	76 898	104 718	106 041	106 041	106 041	106 041
Avdrag på lån	17 838	39 435	27 707	32 040	72 707	39 613
Avsetninger	23 425	57 200	37 150	18 500	6 000	18 000
Årets finansieringsbehov	463 857	864 508	845 873	948 081	558 448	464 654
Finansiert slik:						
Bruk av lånemidler	306 061	338 623	406 571	562 615	435 874	355 584
Inntekter fra salg av anleggsmidler	12 989	57 200	38 150	19 500	7 000	19 000
Tilskudd til investeringer	4 935	0	0	60 000	0	0
Mottatte avdrag på lån og refusjoner	88 032	108 257	188 607	226 240	73 857	44 613
Andre inntekter	100	0	0	0	0	0
Sum eksternt finansiering	412 117	504 080	633 328	868 355	516 731	419 197
Overført fra driftsbudsjettet	19 148	66 228	108 145	72 726	36 717	30 457
Bruk av avsetninger	32 592	294 200	104 400	7 000	5 000	15 000
Sum finansiering	463 857	864 508	845 873	948 081	558 448	464 654
Udekket/udisponert	0	0	0	0	0	0

Tabell 6.1. Tabellen over viser brutto oversikt over kommunens samlede investeringer i økonomiplanperioden.

Rådmannen har valgt å splitte investeringene opp i følgende grupperinger:

- A. Fullføre igangsatte prosjekter. Dette er etter administrativ vurdering prosjekter hvor man er i gang, og hvor det er stor konsekvenser økonomisk og praktisk og avslutte. Prioriteres høyest.
- B. Lovpålagte oppgaver, branndokumentasjon/PCB. Disse prosjektene er vurdert utfra hensynet til sikkerhet og HMS. I de fleste tilfeller foreligger eksternt pålegg. Prioritets på lik linje som A.
- C. Nødvendig oppgradering av bygninger, veier mv. Disse prosjektene er omfattende vedlikeholdsoppgaver som medfører oppgradering/utbedring og dermed kan gjennomføres som investeringer. Hensikten er å ivareta realkapital som har forfalt betydelig. Prioritert etter prosjektene i A og B.
- D. Vedtatte prosjekter/planer omfatter prosjekter som er realitetsbehandlet tidligere eller som er behandlet i bystyret med intensjonsvedtak. Disse prosjektene kan etter ønske tas ut eller reduseres. Det vises til kort prosjektbeskrivelse i vedlegg.
- E. Prosjekter som vil gi besparelser i drift. Utgangspunktet for å kvalifisere seg for kategori E er at investeringen «betaler seg tilbake» i løpet av maksimalt 5 år. Med andre ord en 5 års simpel tilbakebetalingsanalyse kreves i forbindelse med prosjektbeskrivelsen *eks Investering år 0: -5 mill, År 1 besparelse 1 mill, År 2 besparelse 1 mill osv*

I tillegg er vann og avløp en egen gruppe, samtidig som utbyggingen av Stormen kulturkvartal holdes utenfor på grunn av dens størrelse.

Rådmannen har rullert gjeldende økonomiplan 2012-2015, samt innarbeidet en del av investeringene spesifisert i perspektivmeldingen 2013-2022. Dette arbeidet har medført en kraftig økning i kommunens låneopptak i forhold til vedtatt perspektivmelding.

Dette skyldes i hovedsak:

• Sølvsuper helse- og velferdssenter	+	53,0 mill kr
• Hunstad kirke	+	17,8 mill kr
• Terminalkai – sør	+	18,7 mill k
• Brannstasjon - framskyndet	+	130 mill kr
• Skole Tverlandet – framskyndet	+	230 mill kr
• Ishall – framskyndet	+	30 mill kr
• Lille Hjartøy	+	60 mill kr

Ettersom kommunen har to gigantprosjekter under utførelse, utbygging av Stormen kulturkvartal samt Bypakke Bodø, er det nødvendig å redusere framtidig investeringsnivå betraktelig.

Driftsbudsjett for årene 2013 og 2014 viser med all tydelighet at kommunen sliter med et for høyt aktivitetsnivå. Alternativt kan dette oppfattes som at ambisjonsnivå i forhold til leveranse av kvalitet på tjenester, ikke samsvarer med statlige overføringer.

Samtidig med at kommunen gjennomfører en analyse av alle aktiviteter samt vurderer egen organisasjon og drift, må det også foretas en analyse og prioritering av dagens vedtatte prosjektportefølje. Dersom kommunen ønsker å opprettholde noe handlefrihet, samt også redusere risiko i forhold til framtidig økonomisk utvikling, bør noen av dagens vedtatte prosjekter utsettes noe i tid. Dette vil gi en mer forutsigbar situasjon for kommunen etter at allerede igangsatte prosjekter nærmer seg ferdigstilling.

Rådmannens forslag 2013-2016

Nr	Prosjekt	Tiltak	Total kalkyle	Bevilget før	2013	2014	2015	2016
		A - Fullføre igangsatte prosjekter						
1	9390	Sølvsuper helse- og velferdssenter	358 000	305 000	53 000	-	-	-
2	9575	Kirke Hunstad	84 000	66 200	17 800	-	-	-
3	9544	Trafikksikkerhetssenteret Bratten	21 000	20 800	200	-	-	-
4	9700	Terminalkai - Sør	75 000	37 500	37 500	-	-	-
5	9461	Aksjon skolevei; Per Helgesensveg	5 500	3 000	2 500	-	-	-
6	9683	Bypakke Bodø: Kollektivtrasse Dr.gt - Gml. RV	69 400	29 400	25 000	15 000	-	-
7	9683	Bypakke Bodø: Sykkelparkering	680	280	400	-	-	-
8	9683	Bypakke Bodø	105 000	2 000	2 000	-	5 000	2 000
9	9683	Bypakke Bodø: G/S-veg + turløype Hestdal - Sørstrupen	9 200	5 700	3 500	-	-	-
10	9683	Bypakke Bodø: Prærien vest -Ny veg mellom Lyngvei - Hestehovveg.	2 100	-	2 100	-	-	-
11	9683	Bypakke Bodø: Digitale barnetråkk - Div mindre prosjekter	2 500	-	2 500	-	-	-
12	9683	Bypakke Bodø: Kollektiv- Busstopp ved UIN	1 500	-	1 500	-	-	-
		Sum A	733 880	469 880	148 000	15 000	5 000	2 000
		B - Lovpålagte oppgaver, branndokumentasjon						
13	9236	Brannsikring av bygg	77 000	52 000	4 000	4 000	10 000	7 000
14	9238	Oppgradering av el-anlegg	24 500	16 500	1 000	1 000	3 000	3 000
		Sum B	101 500	68 500	5 000	5 000	13 000	10 000
		C - Nødvendig oppgradering av bygninger, veier m.m.						
15	9379	HMS tiltak/bygg, rullerende handlingsplan	20 500	10 500	2 500	2 500	2 500	2 500
16	9668	Asfaltspleis	16 500	10 500	1 500	1 500	1 500	1 500
17	9681	Opprusting sentrumsgater	68 650	48 650	5 000	5 000	5 000	5 000
18	9801	Vei og gatelys kommunal bev.	17 500	13 500	1 000	1 000	1 000	1 000
		Sum C	123 150	83 150	10 000	10 000	10 000	10 000
		D - Politiske vedtak/vedtatte planer						
19	96	Bodø bydrift	63 300	44 300	4 000	4 000	4 000	4 000

Rådmannens forslag 2013-2016

20	Nytt	Ny skole (Tverlandet)	232 500	-	500	500	100 000	131 500
21	9249	Rehabilitering skolebygg	25 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
22	Nytt	Sentrum skolestruktur	28 500	-	6 000	-	22 500	-
23	Nytt	Rønvik/Saltvern skolestruktur	9 500	-	3 000	3 000	3 500	-
24	Nytt	Brannstasjon	150 000	1 500	13 500	60 000	70 000	5 000
25	9380	Hålogalandsgata 131 (rus/psykiatriboliger 16 stk+ sone)	81 000	49 000	-	32 000	-	-
26	9359	IKT HO, samhandlingsref/velferdstekn.	13 300	1 500	1 500	1 500	-	-
27	9410	Feltutbygging omkostninger	4 200	2 100	6 000	1 000	1 000	1 000
28	9522	STImuli del 1	16 850	15 200	1 650	-	-	-
29	Nytt	Bankgt. Skole, riving sørfløy	2 000	-	2 000	-	-	-
30	9505	Allhus Helligvær	17 000	500	14 500	2 000	-	-
31	Nytt	Flerbrukshall Bankgata	62 000	13 000	9 000	40 000	-	-
32	Nytt	Ishall	60 500	-	-	500	500	30 000
33	9549	Kunstgresspakke	52 000	28 950	2 400	-	4 200	-
34	9584	Oppgradering kirker	9 750	4 750	-	-	5 000	-
35	9698	Kryssløsning Sjøgt - Hålogalandsgt.	12 000	-	2 000	5 000	5 000	-
36	Nytt	Midlertidig bosted flyktninger	5 325	-	5 325	-	-	-
37	Nytt	Rådhuskvartalet	506 000	-	-	-	5 000	10 000
38	Nytt	Lille Hjartøy	120 000	-	-	120 000	-	-
39	Nytt	IKT HO, samhandlingsref/velferdstekn.	7 500	-	6 000	1 500	-	-
40	9962	IKT inkl. oppgradering OK	32 950	5 850	7 100	6 000	7 000	7 000
		Sum D	1 511 175	171 650	89 475	282 000	232 700	193 500
		E - Prosjekter som gir besparelser i drift						
41	Nytt	IKT HO, utrulling velferdsteknologi	8 800	-	-	-	5 800	3 000
42	Nytt	IKT HO, effektivisering vha meldingsutv.	8 000	-	-	1 000	3 500	3 500
		Sum E	16 800	-	-	1 000	9 300	6 500
		Vann og Avløp						
43	9604	Sanering sentr.vann	169 250	136 250	11 000	11 000	11 000	11 000
44	9608	Hovedvannverket - Nordsia	123 400	28 400	30 000	35 000	30 000	-

Rådmannens forslag 2013-2016

45	9617	Burøya/Valen - Nyholmen	8 000	3 300	-	2 500	1 700	-
46	9605	Prærien vest	8 000	5 500	2 500	-	-	-
47	Nytt	Hunstadlia - Junkervei - VL i Rv tunnel	14 000	-	1 500	3 000	3 000	6 500
48	Nytt	Vannledning Godøynes	3 500	-	-	-	-	3 500
49	Nytt	Vannledning Straum	500	-	-	-	-	500
50	Nytt	Vannledning Godøynes - Skålbones	7 000	-	-	-	7 000	-
51	9643	Sanering sentrum	132 000	88 000	11 000	11 000	11 000	11 000
52	9649	Stokkvika- Hunstadmoen renseanlegg	36 000	2 500	2 000	13 000	10 000	8 500
53	9651	Bodøsjøen 2	17 500	10 500	-	3 500	3 500	-
54	9662	Burøya/Valen - Nyholmen	8 300	4 500	-	3 800	-	-
55	9640	Prærien Vest	3 000	2 000	1 000	-	-	-
56	Nytt	Avløp Øyran-Misvær	2 500	-	500	2 000	-	-
57	Nytt	Bodøelv, Overvannskulvert	41 000	-	-	8 000	10 000	23 000
58	9655	Mørkved renseanl. Utvides	23 000	8 000	-	7 000	8 000	-
59	9654	Skivik-Løpsmark Renseanlegg	13 500	-	-	1 500	6 000	6 000
60	Nytt	Godøynes avløpsopprydding	16 000	-	-	-	-	6 000
61	Nytt	Straum, avløpsopprydding	2 500	-	-	-	2 500	-
62	Nytt	Naurstad, avløpsopprydding	3 000	-	-	-	-	3 000
		Sum vann og avløp	631 950	288 950	59 500	101 300	103 700	79 000
		Stormen						
63		Bibliotek	329 000	144 000	106 000	79 000	-	-
64		Konsert/teaterhus	692 000	270 000	207 000	215 000	-	-
65		Parkering	109 000	18 000	33 500	57 500	-	-
66		Utenomhus, herav:	59 200	17 000	16 500	25 700	-	-
		Sum Stormen	1 189 200	449 000	363 000	377 200	-	-
		SUM INVESTERINGER I ANLEGGSMIDLER	4 307 655	1 531 130	674 975	791 500	373 700	301 000

Tabell 6.2. Investeringer i anleggsmidler.

1. **Sølvsuper helse- og velferdssenter.** Vedtatt kostnadsramme 305 mill kr. Det er tidligere orientert om at prosjektet vil få overskridelser og årsakene til dette. Ny kostnadsramme er beregnet til 358 mill kr og er foreslått lagt inn i budsjett. Endelige omfang av prosjekteringsfeil er enda ikke fastsatt, men antall feil vil minke etter hvert som vi nærmer oss ferdigstilling. Kommunen er av den oppfatning at prosjekteringsfeil og manglende leveranse av tegninger fra prosjekteringsgruppen har medført store forsinkelser og ekstraavgifter i prosjektet. Det er derfor fortløpende fremmet regresskrav overfor prosjekteringsgruppen om dette. Kravene må trolig prøves i rettssystemet før omfanget av erstatning vil være avklart. Inntekter som følge av erstatning kan først legges inn når størrelsen er juridisk avklart.
2. **Kirke Hunstad.** Vedtatt kostnadsramme 66,2 mill kr. Det er tidligere orientert om at prosjektet vil få overskridelser og årsakene til dette. Nytt estimat for sluttkostnader er vurdert til 82,7 mill kr. Ny ferdigstilling vil bli juli 2013. Byggherren er av den oppfatning at prosjekteringsfeil og manglende leveranse av tegninger fra prosjekteringsgruppen har medført store ekstraavgifter i prosjektet. Det er derfor fortløpende fremmet regresskrav overfor prosjekteringsgruppen om dette. Kravene må trolig prøves i rettssystemet før omfanget av erstatning vil være avklart. Underdekning i prosjektet må derfor dekkes med 16,5 mill kr i budsjettet for 2013.
3. **Trafikksikkerhetscenteret Bratten:** Full finansiering av prosjektet, ferdigstilling.
4. **Terminalkai- Sør:** Prosjektet var forutsatt finansiert i sin helhet med DA midler, men Fylkeskommunen har gitt beskjed om at prosjektet kun vil bli støttet med 50 % av total ramme. I forslaget til budsjettet er derfor Bodø kommunes andel av det totale prosjektets ramme lagt inn det vil si 36 mill kr.
5. **Aksjon Skolevei: Per Helgesensveg.** Nytt fortau langs Per Helgesens veg er nær ferdig bygd i tråd med reguleringsplan vedtatt 16.09.10. Prosjektet er tildelt midler i 2012 fra fylkets trafikksikkerhetsmidler. Prosjektkostnader er økt grunnet behov for breddeutvidelse og reasfaltering av hele Per Helgesens veg.
6. -12. **Bypakke Bodø:** Dette er et transportsystem som ivaretar både innbyggernes og næringslivets transportbehov effektivt og mest mulig miljøvennlig. Prosjektet er et samarbeid mellom Bodø kommune, Statens Vegvesen, Nordland fylkeskommune og Jernbaneverket. Totalt er Bypakke Bodø kostnadsberegnet til cirka 2,2 milliarder kroner med følgende finansieringsplan: bompenger 1,8 mrd, statlige midler 200 mill kr, Bodø kommune 105 mill kr, Nordland fylkeskommune 90 mill kr og Jernbaneverket 15 mill kr.
13. **Brannsikring bygg.** Oppgradering av brannteknisk anlegg for å ivareta etterslepet av manglende brannsikring i BK bygningsmasse i henhold til rapport fra Norconcult 2006. Videreføring av programmet i 2016 med 7 mill kr. Prioritering av tiltak i perioden:

2013: Hernesveien 35, Junkerveien 49, Straumbo, Trollmya boliger, Saltstraumen barnehage, Skaug skole, Saltvern barneskole og Bodø Dagsenter - Utskifting til brannvinduer, overflater oppgraderes, dører skiftes. Stadiontunet sykehjem - Dører skiftes, røykventilasjon i trapperom, kanaler branntettes. Stordalshallen - brannalarmanlegg monteres, dører skiftes, overflater i rømningsvei oppgraderes, markeringskilt oppgraderes.

2014: Tverlandet skole og idrettshall, Saltstraumen nærmiljøsent

2015: Løpsmarka hall, Maurtua barnehage, Skivika barnehage, Bankgata ungdomsskole

2016: Stordalshallen, Tverlandet skole og idrettshall, Saltstraumen skole, Grønnåsen skole, Hunstad barneskole og Løding skole

14. **Oppgradering av el-anlegg:** Oppgradering av elanleggene består i utskifting/oppgradering av hovedtavler og fordelere samt oppgradering av installasjon i henhold til forskriftskrav. Prioritering av tiltak i perioden:
2013: Aspåsen skole, Hunstad skole og kultursenter, Symra dagsenter og Saltstraumen skole
2014: Bodø byggservice verksted, Bodø dagsenter, Herredshuset, Rønvik helsestasjon, Rønvik legesenter, Rønvik vel, Speiderveien 4 og Stordalshallen
2015: Tverlandet bo & servicesenter, Furumoen helsesenter og Landegode skole
2016: Bodø bydrift verksted og lager, Gartneriet, Stadiontunet, Rønvik legesenter, Rønvik vel, Speiderveien 4 og Stordalshallen
15. **HMS tiltak/bygg, rullerende handlingsplan:** Prosjektet omfatter forskjellige pålagte HMS tiltak innenfor Helse- og omsorgsavdelingen, 2,5 mill kr årlig bevilgning. For kommende økonomiplanen er det lagt inn følgende prosjekter:
2013: El-list- utbedring av Vollsletta (0,3 mill kr), Tøysjakt/sjøppelsjakt Stadiontunet (1,5 mill kr av behov på 3 mill kr)), kontor/skyllerom TBSS (0,2 mill kr av behov på 2,2 mill kr)), nytt sykesignalanlegg Vollsletta (0,5 mill kr)
2014: Tøy-/ søppelsjakt Stadiontunet, restfinansiering (1,5 mill kr), kontor/skyllerom TBSS, (1 mill kr),
2015: Tøy-/ søppelsjakt Stadiontunet, restfinansiering (1 mill kr)
2016: Planen for 2016 vil bli utarbeidet i forbindelse med rullering av økonomiplanen 2013-2016.
16. **Asfaltspleis.** Oppgradering av grusveier i byområdet i spleiselag med beboerne langs veiene. Rullerende bevilgning 1,5 mill kr.
17. **Opprusting sentrumsgater.** Forbedre gatemiljøet i sentrum, bygging av fortau samtidig med sanering av vann- og avløpsledninger.
18. **Vei og gatelys, kommunal bevilgning.** Midler til utskifting av gatelys i VVA-prosjekter, utskifting/fornyning av eldre gatelysmaster og gatelyskabler samt utgifter ved nedlegging av kabelnett fra luft til jord.
19. **Bodø bydrift.** Rullerende bevilgning på 4 mill kr årlig til gradvis utskifting av maskinparken. Prioritering 2013: Spylebil 2,7 mill kr, liten lastebil 1 mill kr og utskifting varebil 0,3 mill kr
20. **Ny skole Tverlandet.** Bystyret vedtok i PS 12/142 at Baserom 1-4 bygges i Havgullheia og resten av skolen ombygges basert på del lokaliteter som er i dag, alternativ 2 i saken. Dette er kostnadsberegnet til cirka 231,5 mill kr. Administrasjonen vil komme tilbake med en mer spesifikk kostnadsoppstilling på dette alternativet. I tillegg vil det bli foretatt en vurdering av

utbyggingen som OPS prosjekt kontra utbygging av skolen som kommunalt prosjekt for å belyse alle sider av saken. Foreløpig er prosjektet lagt inn i budsjett som et ordinært kommunalt prosjekt.

21. **Rehabilitering skolebygg.** Vedtatt kostnadsramme er på 20 mill kr fordelt på 5 mill kr hvert år 2012 - 2015. Skolene legger inn sitt behov til ressursmøtene i januar/februar. Det er foreslått en bevilgning på 5 mill kr også for 2016.
22. **Sentrum skolestruktur.** Prosjektet er behandlet i PS 12/123. Det tas utgangspunkt i alternativ 0 med en kostnadsramme på 28,5 mill kr. Dette inkluderer 6 mill kr i 2013 til Bankgata for ombygging av lokaler, sambruk med BVO. Bankgata vil som en konsekvens av bygging av flerbrukshallen komme til å mangle undervisningslokaler allerede i løpet av 2013. I 2014 vil kulturhuset flytte ut av Aspåsen og skolen og kulturskolen vil få bedre plass. Oppussing og omstilling av rom er beregnet å koste kun 0,5 mill kr. I 2014 er det også lagt inn ombygging og oppussing av grupperomsfasiliteter på Østbyen beregnet til 22 mill kr.
23. **Rønvik/Saltvern skolestruktur:** Prosjektet er behandlet i PS 12/123. Kostnadsramme er beregnet til 9 mill kr i 2013, hvorav 3,5 mill kr benyttes på Saltvern til utvidelse av rom og ny veranda, og 5,5 mill kr benyttes til oppussing av lokaler i helsebygg og idrettsbygg. I 2014 skal behov for ny skole trinn 1-7 med 350 elever vurderes.
24. **Brannstasjon:** Prosjektet er fremskyndet i forhold til tidligere planer og det vil stå ferdig i 2015. På grunn av mislykket anbudskonkurranse er kostnadsvurdering ikke sikret i budsjettforslaget. Med utgangspunkt i lignende prosjekt i Tromsø og Arendal vurderes 150 mill kr som ganske realistisk. Det forutsettes salg av den gamle brannstasjon, der salgssummen øremerkes dette prosjektet og benyttes til finansiering.
25. **Hålogalandsgata 131 (rus/psykiatriboliger 16 stk + sone).** Prosjektet er anslått å koste 81 mill kr, en økning på 1,2 mill kr i forhold til opprinnelige forslag på grunn av flytting av prosjektlokasjon. Ferdigstillelse antatt å bli oktober 2014.
26. **IKT HO, samhandlingsref/velferdsteknologi.** Plattformprosjekt for å etablere og pilotere løsninger for velferdsteknologi på Sølvsuper helse- og velferdssenter.
27. **Feltutbygging omkostninger.** Utvikling av kommunal eiendom. Byggemodning av boligtomter i Kjerringøy med fremføring av vei, vann og avløp for deretter salg til selvbyggere evt utbyggere. Jfr PS 12/74.
28. **STimuli, del 1:** Full finansiering av prosjektet.
29. **Bankgata skole, riving sørfløy.** Tidligere bevilgning på 2 mill kr må fremskyndes pgs tidligere oppstart av prosjektet Flerbrukshallen.
30. **Allhus Helligvær.** Investeringen er vedtatt i PS 11/156. Vedtatt kostnadsramme er på 17 mill kr. Planleggingsmidler kr 500.000 i 2012. Oppstart bygging i 2013 og planlagt fullført til skolestart 2014. Fra økonomiplanen 2011-2015 til økonomiplanen 2012-2016 er prosjektet endret fra en gymsal til et allhus, og kostnadsrammen er økt med 2 mill kr. Det er ikke avklart hvilke konsekvenser endringen fra gymsal til allhus innebærer i forhold til omfang av byggeriet. Det arbeides nå med å utarbeide et forprosjekt som er innenfor vedtatt kostnadsramme. Videre prosjektering og bygging antas gjennomført slik at det ikke er behov for å justere investeringstakten.

31. **Flerbrukshall Bankgata:** Prosjektet er et spleiselag mellom Bodø kommune og Nordland fylkeskommune hvor Bodø kommune eier prosjektet. Totalt er det avsatt 62 mill kr til prosjektet hvorav Bodø kommunens andel er på 37 mill kr (inkludert forskuttering av midler)
32. **Ishall.** I Nyholmenerklæringen ble det foreslått utredning av alternativer for realisering av ishall og det er bevilget 0,2 mill kr til dette formål. Kostnadsoverslag er anslått til 60 mill kr og driftskonsekvenser 3 mill kr. Budsjettmessig er hovedtyngden av prosjektet lagt i 2016 og senere slik at driftskonsekvenser kommer først i 2017/2018. Prosjektet hvor ishall sees i et fleridrettskonsept, hvor flere idretter kan få løst sine behov, vil ha større kostnadsramme enn ishall for seg selv. Fra DA Bodø er det signalisert at det ikke vil være midler til å støtte dette prosjektet.
33. **Kunstgresspakke.** 2013. – 2,4 mill kr tidligere forskutterte midler jfr tertialrapport 1/2012. Det gjenstår kunstgressbane i Saltstraumen. Banen kan anlegges på nåværende grusbane mellom kystriksvegen og Saltstraumen skole. Tomten er kommunalt eid. Eksisterende bane er tilfredsstillende fundamentert og beholdes. Eksisterende overvannssystem benyttes. Det er tatt med ballfangernett utenfor begge kortsider, slik som på Bankgata og Limyra kunstgressbaner. Eksisterende lysanlegg benyttes. Beregnet kostnad er 4,2 mill kr hvorav ekstern finansiering utgjør 1,15 mill kr. Realiseres i 2015.
34. **Oppgradering kirker:** Det er lagt opp 5 mill kr i 2015. Bevilgningen for 2015 er p.t. ikke fordelt på prosjekt.
35. **Kryssløsning Sjøgata – Hålogalandsgate.** God fremkommelig for trafikanter gjennom kryssene i Sjøgt. og Hålogalandsgt. i samsvar med planer for Nerbyen.
36. **Midlertidig boliger flyktninger.** Kommunen har i dag store utfordringer med å innfri gjeldende avtale om bosetting av 70 per år + familiejenforeninger. Tiltaket er ment å løse den akutte bolig mangelen, og ansees som avgjørende for innfrielse av bosettingsavtaler samt opprettholdelse av nødvendig tjenestetilbud på området. For 2013 planlegges det bruk av flyktningfond på 3,4 mill kr for kjøp av brakkerigg, dette er en tilsvarende rigg som brukes til studenter på Hunstad. Tiltaket vil være selvfinansierende da kommunens låneopptak dekkes gjennom leietakernes husleie og må sees i sammenheng med ønskelista til OK om innkjøp av øremerkede flyktningeboliger.
37. **Rådhuskvartalet:** Hovedmålet med prosjektet er å gi innbyggerne i Bodø et bedre tjenestetilbud og samtidig sikre en mer økonomisk drift av kommunens administrasjon gjennom en samlokalisering av kommunens administrasjon i et moderne, fleksibelt og energiokonomisk rådhus med god tilgjengelighet. Mulighetsstudien er nå avsluttet. Prosjektet videreføres gjennom en arkitektkonkurranse. Beslutningsgrunnlaget må utvikles videre. Det gjelder spesielt samordningsgevinstene og egenkapital.
38. **Lille Hjartøy:** Jfr bystyrets vedtak i sak PS 12/106 er det igangsatt reguleringsarbeid for Lille Hjartøy inklusive adkomstløsning. I 2013 vil reguleringsplanen være ferdigstilt og prosjektering/utbygging kan ta til. I økonomiplanen er det foreslått avsatt 120 mill kr hvorav Da midler utgjør halvparten. Den foreslåtte bevilgningen vil bli benyttet til prosjektering/bygging av utskipningskai, arkeologisk undersøkelser og andre nødvendige utredninger/prosjekteringer med oppstart i 2013.

39. **IKT HO, samhandlingsref/meldingsutv.** Plattformprosjekt for å ferdigstille arbeidet med å ta i bruk elektronisk meldingsutveksling mellom HO og sykehus/fastleger/apotek/mm.
40. **IKT inkl. oppgradering OK.** Videreføring av portal prosjektet, ny versjon av ePhorte samt ferdigstille utrulling av Windows 7 inkl. nødvendig oppdatering av fagsystemer for OK (Helsesøstertjenesten og Barnevern).

41.-42. **IKT HO, utrulling velferdsteknologi. IKT HO, effektivisering vha meldingsutv.**

Gjennom bruk av IKT skal pleie- og omsorgssektoren i Bodø kommune effektiviseres og heve kvaliteten på tjenestene gjennom å:

- Kunne samhandle elektronisk med alle aktører i helsesektoren (spesialisthelsetjenesten, fastleger, NAV, apotek, etc) for å effektivisere og kvalitetssikre informasjonsutveksling mellom aktørene. Driftseffektivisering forutsatt på Tildelingskontoret
  - Kunne tilby brukerne av pleie- og omsorgstjenester velferdsteknologi der større vekt på selvhjelp, selvstendighet, stimulans, sosial deltakelse, aktiv omsorg og hverdagsrehabilitering skal ligge til grunn. Redusert antall vedtakstimer. Besparelser forutsatt innen pleie og omsorg
  - Kunne tilby ansatte innen pleie- og omsorgssektoren ny teknologi og nye IT løsninger som muliggjør at mer av arbeidstiden kan benyttes til pleie- og omsorg (varme hender). Besparelser forutsatt innen pleie og omsorg under forutsetning om reduksjon av indirekte tid
  - Kunne tilby brukere, pårørende og ansatte tilgang til sosiale medier og ny kommunikasjonsteknologi for bekymringsreduksjon, trygghet, veiledning, kontakt og oppfølging. Vurdering foretas om dette kan ha et inntektspotensiale, dvs tilgang = kostnad for pårørende
  - Kunne tilby publikum 24/7 tjenester (informasjon og saksbehandling) knyttet til pleie- og omsorg gjennom den portal løsning som etableres for Bodø kommune. Driftseffektivisering forutsatt på Tildelingskontoret og innen HO stab
43. **Sanering sentrum - vann.** Gjelder i all hovedsak sanering av gammelt vannledningsnett i sentrumsområdene for å øke kapasiteten og bedre forsynings sikkerheten. I 2013 prioriteres Bodinveien (inkl. Langåsveien), Hellran, Drivhusbakken, Speiderveien, Torvgata og sanering i sentrum koordinert med fjernvarmeutbygging.
44. **Hovedvannverket – Nordsida.** Etablering av ny vannforsyning for Nordsida, til og med Mjelle. Ny vannledning, cirka 15 km, etableres fra Rønvikfjellet via nytt basseng på Skaug til Mjelle.
45. **Burøya/Valen – Nyholmen.** Sikre og forsterke vannforsyningen til Burøya og Nyholmen, og legge til rette for ny industri i området. Planlegging og bygging må koordineres med planlagt fjernvarmeutbygging til forbrenningsanlegg på Burøya.
46. **Prærien vest.** Videreføre hovedvannledningen til Vestbyen i sammenheng med fornyelse av avløpet i området. Endring av økonomibehov i tid grunnet forlenget planleggingsfase.
47. **Hunstadlia – Junkervei – VL i RV tunnel.** Statens vegvesen må etablere vannledning i ny Rv 80 tunnel mellom Bodøelv og Hunstadmoen for brannvannsdekning. Det planlegges å øke dimensjon på vannledningen og videreføre vannledning i tverrslag mot Jensvollidalen og

- basseng Hunstadlia. Vannledningen vil forsterke vannforsyningen mot sentrum og supplere eldre vannledninger over Rønvikjordene.
48. **Vannledning Godøynes.** Forsterke/fornye vannforsyningen sammen med avløpsopprydding.
49. **Vannledning Straum.** Forsterke/fornye vannforsyningen sammen med avløpsopprydding.
50. **Vannledning Godøynes – Skålbones.** Sikre vannforsyningen i Saltstrumenområdet ved å sammenkoble området til hovedvannverket.
51. **Sanering sentrum – avløp.** Rehabilitering og sanering av gamle avløpsledninger i sentrum for å gi bedre sikkerhet mot kjelleroversvømmelser. I 2013 prioriteres Bodinveien (inkl. Langåsveien), Hellran, Drivhusbakken, Speiderveien, Torvgata og sanering i sentrum koordinert med fjernvarmeutbygging.
52. **Stokkvik – Hunstadmoen, renseanlegg.** Overføring av avløpet fra Stokkvik og Hunstadmoen til felles renseanlegg, jfr Hovedplan avløp.
53. **Bodøsjøen 2.** Separering av avløpet gjennom bebyggelsen og overføring av avløpet til Jensvoll renseanlegg. Planlegging og bygging avventer planer for bebyggelse på salgslagstomten.
54. **Burøya/Valen – Nyholmen – avløp.** Rydde opp i avløpsutslipp på strekningen Burøya – Nyholmen og overføre avløpet til Kvalvikodden renseanlegg. Planlegging og bygging må koordineres med planlagt fjernvarmeutbygging til forbrenningsanlegg på Burøya.
55. **Prærien vest.** Fornye avløpsledning for boliger på Prærien, ny pumpestasjon for å avløpet til Skanseodden renseanlegg. Endring av økonomibehov i tid grunnet forlenget planleggingsfase.
56. **Øyran - Misvær, avløp.** Fullføre kommunal avløpsutbygging i Misvær. Tilknytte boliger på Øyran til kommunalt avløpsnett.
57. **Bodøelv, overvannskulvert.** Det søkes om konsesjon fra NVE for etablering av overvannstunnel mellom Stormyrveien og Hangåsbukta. Tunnelen skal motta overvann fra Stormyra/Rønvikjordene i forbindelse med ny Rv 80 samt avlaste påregnelige flommer over en gitt størrelse i Bodøelva. Prosjektet planlegges gjennomført i samarbeid med Statens vegvesen.
58. **Mørkved renseanlegg, utvidelse.** Øke kapasiteten på renseanlegget for mottak av nye abonnenter i forbindelse med Hunstad sør utbyggingen. Kostnadsoverslag er økt grunnet forventet høyere byggekostnader, spesielt ved evt. flytting av renseanlegget. Planleggingsarbeidet er ikke startet og byggearbeider vil trolig ikke starte før tidligst 2014.
59. **Skivik – Løpsmark, renseanlegg.** Det planlegges samling av avløpsvann fra bebyggelse i Skivik/Løpsmark til ett nytt felles avløpsrenseanlegg.
60. **Godøynes, avløpsopprydding.** Opprydding avløp i distriktene.
61. **Straum, avløpsopprydding.** Opprydding avløp i distriktene.
62. **Naurstad, avløpsopprydding.** Opprydding avløp i distriktene.
- 63-66. **Stormen.** Stormen består av fire delprosjekt med samlet ramme på 1189 mill kr. Dette er:

- Stormen konsert- og teaterhus
- Stormen bibliotek og litteraturhus
- Utomhusanlegg rundt byggene, på Sandkaia. Storgata blir gågate fra Glasshuset til kaikanten.
- Storgategarasje vest under Storgata fra Hålogalandsgate til Glasshuset bygges i kommunal regi. I tillegg kjøper kommunen parkeringsdekning i Storgategarasje øst som skal bygges i privat regi, fra Torggarasjen til og med Bankgata.

Arbeidet med kulturbyggene er godt i gang og vil pågå for fullt i hele 2013. Byggene planlegges ferdigstilt og klargjort for innregulering, prøvedrift og overtakelse per 1. mai 2014. Storgategarasje Vest har planlagt byggestart sommeren 2013. Det er planlagt offisiell åpning av hele anlegget den 14. nov 2014.

Kvalvikodden: Prosjektet gjelder ny adkomst til nærings-/industriområde. Det er bevilget til sammen 64,8 mill kr siden 2006. Det arbeides nå med planlegging og prosjektering for byggemodning av kommunens næringsarealer på Kvalvikodden. Utbygging kan tidligst starte andre halvår 2013. Parallelt gjøres det revidert områderegulering for Kvalvikodden, med to alternative adkomstløsninger til høring / offentlig ettersyn, jfr PS 12/74 i PNM 11.10.12. Det vurderes ikke å være finansieringsbehov i 2013 ut over det som allerede er bevilget.

6.1 Låneopptak

Kommunens låneopptak i kommende økonomiplanperioden fremkommer av tabellen under.

Investeringsplan 2013-2016	2013	2014	2015	2016
Øvrig	166 471	188 715	232 174	176 584
Vann og avløp	59 500	101 300	103 700	79 000
Startlån	100 000	100 000	100 000	100 000
Stormen kulturkvartal	73 200	172 600	0	0
Sum	399 171	562 615	435 874	355 584

Tabell 6.3. Låneopptak. Tall i 1000 kr.

Det er beregnet renter og avdrag i henhold til planlagt låneopptak. Kommunen mottar rente- og avdragskompensasjon for deler av investeringene innen skole og kirke, samt helse og sosial.

Til sammen er det cirka 242 mill kr av låneporteføljen som rentekompenseres i 2013. Bodø Bydrift dekker avskrivninger for egne investeringer. Tilsvarende skjer for boliger. Til sammen utgjør dette for 2013 cirka 22 mill kr, som omtrent tilsvarer et låneopptak på 220 mill kr. Selvkostområdet vann og avløp dekker kapitalkostnader på cirka 73 mill kr, som tilsvarer om lag 730 mill kr i låneportefølje. Startlånporteføljen utgjør cirka 330 mill kr og betjenes av innbetalte rente- avdrag fra låntakere.

Samlet sett er det dermed om lag 1 500 mill kr av samlet låneportefølje på 3 329 mill kr som betjenes uten å belaste kommunens frie inntekter.

Vedlegg 1 – Uprioriterte investeringer

Investeringer som ikke er innarbeidet i økonomiplanen 2013-16.

Teknisk avdeling

Investeringsprosjekt (tall i 1000 kr)	Pri	2013	2014	2015	2016
Oppgradering parker og byrom	1	1 000	1 000	1 000	1 000
Solparken	2	1 500	8 000	14 200	1 500
Fornyelse av skyssbåt - Helligvær	3	5 000	-	-	-
Oppgradering grusveier med asfalt	4	4 000	4 000	4 000	4 000
Rehabilitering av diverse bruer iflg program	5	1 300	-	-	-
Karbøl bru - oppgradering	6	500	-	-	-
Skjerstad oppgradering grusveier	7	500	500	500	500
Saltstraumen – oppgrad. grusveier	8	500	500	500	500
Kjerringøy - oppgradering grusveier og asfaltering	9	4 000	4 000	4 000	4 000
Nytt sivilforsvarslager - Kvalvikodden	10	-	5 000	-	-
Fornyelse av asfaltdekker	11	7 500	7 500	7 500	7 500
Renovering lyskryss Bankgata/Håloga.gt	12	800	-	-	-
Fjerning av jernbanespor Rønvikleira	13	2 000	-	-	-
Evensetveien - Rassikring	14	1 000	1 000	-	-

Parker og byrom - Oppgradere og utvikle tiltalende og funksjonelle parker og byrom i sentrum etter nærmere prioritering.

Solparken - Det vil bli fremmet som egen sak i 2013.

Skyssbåt Helligvær - Fornyelse av nedslitt og uegnet skyssbåt.

Forsterking og asfaltering av veier på Fjære og Nevelsfjord i Kjerringøy.

Nytt sivilforsvarslager på Kvalvikodden. Kommunal forpliktelse.

Reasfaltering av kommunale veier etter nærmere prioritering.

Lyskryss Bankgata/hålogalandsgata - Utskifting av signalstyring for lyskrysset.

Fjerning og opprydding av **jernbanespor** på Rønvikleira som ikke lenger er i bruk.

OK-avdelingen

Investeringsprosjekt (tall i 1000 kr)	Pri	2013	2014	2015	2016
Boliger - flyktninger	1	10 000	10 000	10 000	10 000
Lekeplasser rehabilitering (bhg, skole, kultur)	2	3 000	3 000	3 000	3 000
Bestemorenga prepareringsmaskin + ferdigstillelse	3	2 500	-	2 500	-
Friluftområder	4	-	1 200	1 200	1 200
Avhending Årnesveien/Kirkhaugen	5				
Ny barnehage i Rønvik	6	-	2 000	37 000	1 000
Flytting barnehag inn i gamle Løding skole	7	-	-	-	2 000

Geitvågen campingplass + ferdigstillelse	8	400	-	-	-
Mørkvedlia Idrettspark servicebygg m.m.	9	-	1 500	3 900	-
Tribune Aspmyra Stadion	10	5 000	-	-	-
Nytt bandedekke Aspmyra stadion	11	-	4 000	-	-
Rehab. Basseng Rønvik skole	12	-	-	6 000	-
Rehab. Basseng Alstad skole	13	-	-	-	6 000
Ny skole Mørkvedbukta (Hunstad Sør)	14	-	-	500	1 000
Newton læringscenter (Mørkvedbukta)	15	-	1 000	1 000	-
Stordalshallen - rehabilitering	16	-	-	4 000	4 000
STImulig del 2	17	-	4 500	4 500	4 500
Bru til store Kjerringøy	18	-	-	1 500	-

Boliger – flyktninger

I PS 11/155 vedtok formannskapet igangsetting av intern utredning for bedring av boligtilgangen. Bodø kommune mottok våren 2012 anmodning om tilleggsbosetting for 2012 samt anmodning om økt bosettingstall fra 70 til 90 for 2013. Av PS 12/143 fremgår det at spørsmålet om bosetting av 90 flyktninger for 2013 skal opp til ny politisk behandling våren 2013. Kommunen har i dag store utfordringer med å innfri gjeldende avtale om bosetting av 70 per år + familiegjenforeninger. For å imøtekomme nåværende utfordringer samt mulig økning av bosettingstallet allerede fra 2013 ansees det nødvendig å investere i øremerkede flyktningeboliger over de neste årene. Tiltaket er ment å danne grunnlag for oppbygging av en egen boligportefølje til formålet, og ansees som avgjørende for fremtidig innfrielse av bosettingsavtaler samt opprettholdelse av nødvendig tjenestetilbud på området. For 2013 planlegges avsatt beløp kr. 10. mill brukt til oppkjøp av de første 5 boligene, for påfølgende år vil flere ulike boligvirkemidler tas i bruk. Tiltaket vil være selvfinansierende da kommunens låneopptak dekkes gjennom leietakernes husleie.

Lekeplasser rehabilitering (bhg, skole, kultur)

De kommunale lekeplassene trenger et løft. Det er utarbeidet en plan over rehabiliteringstiltak i perioden, og inneholder blant annet oppussing, dreneringsarbeid og innkjøp av apparater. I 2013 står for eksempel Hunstad og Alstad barneskole for tur, samt Engmark og Asphaugen barnehage.

Bestemorenga prepareringsmaskin + ferdigstillelse

Ferdigstille skianlegget med tidtakerbu og krysningsbru i løypetrase (2,5 mill). Investere i ny prepareringsmaskin (2.5 mill). Fullføre skistadion. Tiltak for å redusere overvann på sletta.

Friluftsområder

Det er utarbeidet forslag til forvaltningsplan for statlige sikra friluftsområder i Bodø for 2013 – 2018. Bodø kommune har 26 statlig sikra friluftsområder og 20 kommunale friluftsområder. Utvikling er mulig gjennom ekstern finansiering, men betinger kommunal egenandel. Antatt behov kommunale midler cirka kr. 800.000,- per år. Totalkostnad på 1,2 mill. per år

Avhending Årnesveien/Kirkhaugen

Årnesveien barnehage befinner seg i et bygg som er i dårlig stand, og Kirkhaugen barnehage er del av et større bygg der mesteparten ikke er i bruk. Det foreslås at disse barnehagene flyttes til bedre lokaler, og må således sees i sammenheng med den foreslåtte nye barnehagen. Det er ikke bestemt hvilken metode som er best for selve avhendingen. Eksempler kan være nybygg på tomtene i kommunal regi, salg av bygningsmassen eller salg av tomtene til andre formål.

Ny barnehage Rønvik

Rønvik er en bydel i vekst, og som har to kommunale barnehager som befinner seg i bygg med lav standard. Det er ønskelig å samle disse barnehagene i en ny og moderne barnehage, samt se på muligheten for å få til en større enhet som kan ta høyde for den forventede befolkningsveksten fra 2018. Kostnadsramme 40 mill.

Flytting barnehage inn i gamle Løding skole

Realiseringen av nye Tverlandet skole vil gjøre lokalene til Løding skole tilgjengelig. Disse passer veldig godt med behovene til en middels stor barnehage, og gjør at det modulbygget som nå er en del av Engmark barnehage blir overflødig. Dette sparer husleie og legger til rette for langsiktig dekning av behovet på Tverlandet. Det er foreslått brukt 2 mill kr til utbedring og tilrettelegging til en barnehages behov og ønsker.

Mørkvedlia idrettspark servicebygg m.m.

Bodø Friidrettsklubb ønsker å søke Hovedmesterskap (NM) i friidrett i 2016, noe som har en kostnadsramme på 1,5 mill kr. Klubben søker bistand fra Bodø kommune til nødvendig oppgradering av friidrettsanlegget i Mørkvedlia. Søknaden om å arrangere NM i 2016 vil bli sendt under forutsetning av at Bodø kommune behandler og gir en bekreftelse/garanti på at friidrettsanlegget tilfredsstiller kravene til å kunne holde et NM i friidrett. Bodø kommune har også behov for lager- og driftsbygning i Mørkvedlia, med en kostnad på 3,9 mill.

Tribune Aspmyra Stadion

Kjøp av gamle hovedtribunen på Aspmyra Stadion.

Nytt banedekke Aspmyra stadion

Bystyret vedtok i møte 17.2.2011 å kjøpe Aspmyra Stadion AS. Banedekket på Aspmyra Stadion må rehabiliteres senest i 2014 for å møte krav til fotballanlegg stilt av Norges fotballforbund for spill i de to øverste divisjonene. Kostnad kr. 4 mill.

Rehab. Basseng Rønvik skole og Alstad skole

Viser til PS 12/69. Rønvik og Alstad sine basseng er i dag nedlagte, og det er disse bassengene som er mest aktuelle å sette i stand dersom det er ønskelig at elevene skal svømme mer enn de gjør i dag. Det er på andre siden satt i gang arbeid med å finne alternative bruksområder for disse arealene, da for eksempel auditorium eller klasserom. Grunnskolekontoret mener andre tiltak enn rehabilitering av basseng kan ha høyere nytte per investert krone enn dette tiltaket. Kostnadsramme på rehabilitering har blitt satt til 6 mill kr per basseng.

Ny skole Mørkvedbukta (Hunstad Sør)

Bystyret behandlet sak om skolestruktur Hunstad/Mørkved/Støver i PS 108/115 i møte 28.10.2010. I vedtaket står det at midler til ny skole i Mørkvedbukta søkes innarbeidet i økonomiplanen 2015-2018. Foreløpig har vi ikke noen tidsplan fra utbyggerne av boligfeltene i Hunstad-Sør om når hovedtyngden av boligbyggingen vil komme i gang. Vi har tro på at det ikke vil være behov for ny skole før om cirka 5-6 år. Det betyr at en ny skole må ferdigstilles til skolestart 2018/19. Det betyr at planleggingsarbeidet må komme i gang i 2015, prosjekteringen i 2016 og byggingen må komme i gang i løpet av 2017. Det forutsettes at dette bygget skal erstatte Støver skole og dermed vil det være noe innsparing på driften.

Newton Læringscenter

Samarbeid mellom UiN, Fylket og Bodø kommune om bygging av Newton Læringscenter i Mørkvedbukta. Det er både behov for investeringsmidler og driftsmidler til dette. I tillegg overføres den drifta av Newtonrommet som i dag er lokalisert på Hunstad U. Investering på 2 mill kr, driftsmidler på 0,7 mill kr årlig.

Stordalshallen rehabilitering

Det er utarbeidet tilstandsrapport for Stordalshallen. Men unntak av sportsgulvet har ikke hallen vært rehabilitert siden den sto ferdig i 1979, og det har etter hvert blitt store behov for vedlikehold ut over det som ligger i vedlikeholdsplanen. Kostnadsramme på 8 mill kr.

STImuli del 2

STImuliprojektet er en målrettet satsning på bostedsnære turløyper i Bodø. Arbeidet har et mål om at ingen i byen skal ha mer enn 500 m til nærmeste turløype. Planlagte tiltak i perioden 2013-2016 er ny turvei Soløyvatnet rundt, Keiserstien, ulike tiltak i Rønvikfjellet aktivitetspark, Skivika – Vågøyvatnet, ulike tiltak på Kjerringøy/Saltstraumen samt ulike tiltak i øvrig løypenett.

Kommunal andel kr. 4,5 mill. per år. Kr. 18 mill. til sammen over fire år. Totalkostnad kr. 26,7 mill.

Bru til Store Kjerringøy

Bru over fra Kjerringøy til «Øya» og opparbeidelse av sti er en sak som har mange gode sider/formål: et statlig sikret friluftsområde blir gjort tilgjengelig, Kjerringøy som reisemål øker i verdi, - et pluss for havna og båtfolket, og for næringslivet lokalt. Investeringsbehov vel 1,5 mill. kroner, 2013-14.

HO-avdelingen

Investeringsprosjekt (tall i 1000 kr)	Pri	2013	2014	2015	2016
Vollsletta omsorgsboliger	1	-	2 000	12 000	59 600
Omgjøring Hovdejordet 3 etg til sykehjem	2	-	14 210	-	-
Kommunale utleieenheter	3	-	-	-	-
Veranda Gml Riksvei 18	4	1 000	-	-	-
Helseradio (nødnett)	5	300	1 000	-	-
Stordalshallen - lagerbygg	6	-	900	-	-
Rehab./vedlikehold 3 etg. Gml riksvei 18	7	-	300	-	-
Planlegging nytt sykehjem/bokollektiv	8	-	-	-	2 000

Vollsletta omsorgsboliger

I økonomiplanen 2012-2015 er det lagt inn 73,6 mill kr fordelt med 2 mill kr i 2014 og 12 mill kr i 2015 og resten senere. Bystyret behandlet i PS 10/138 saken «Utvikling av Vollsletta». Dette prosjektet er 1. utbyggingsetappe av området i henhold til denne saken. 1. etappe inneholdt 20 boliger for unge voksne med store bistandsbehov inkludert arealer til aktivitet. Eiendomskontoret har vurdert at realisering av 1. utbyggingsetappe vil koste 92 mill kr i 2012-kr. Dette ble meldt inn i budsjettarbeidet i fjor. Det er med andre ord en redusert 1. utbyggingsetappe som er innarbeidet i økonomiplanen. Investeringstakten i økonomiplanen for 2012-2015 tilsier prosjektering og byggestart i 2015. Det antas at byggearbeidene vil fullføres i 2016. Det må derfor avsettes resterende 59,6 mill kr i 2016. Alle beløp i 2012-kr.

Hovdejordet, omgjøring av flyktningeboliger i 3 etg. til sykehjemsplasser

Helse- og omsorgsavdelingen ønsker som et av flere tiltak for å imøtekomme behovet for flere sykehjemsplasser, etter at Sølvsuper helse- og velferdssenter er tatt i bruk, og tilrettelegge for sykehjemsplasser i 3 etg. i Vebjørn Tandbergsvei 7 (Hovdejordet sykehjem). Et alternativ viser 2 avdelinger med 6 rom hver. Foreliggende kostnadsestimat fra Eiendomskontoret er basert på en oppussing der eksisterende lokaler i stor grad beholdes. Dette innebærer at tiltaket så langt vurderes å kunne falle utenfor dagens investeringstilskudd til sykehjemsplasser fra Husbanken som innebærer krav om omfattende renovering. Selve ombyggingen er kostnadsberegnet til 12,21 mill kr. 2 mill kr er i utgangspunktet knyttet til tilbakebetaling av boligtilskudd til de 8 flyktningeboligene som ble oppført i 2005. Forslaget innebærer at man må finne nye boliger til dagens beboere i berørte boliger.

Kommunale utleieboliger

Det foreligger flere strategier for å imøtekomme boligbehovet til ungdom, flyktninger og økonomisk / sosialt vanskeligstilte. Et av forslagene for 2013 er kjøp av enkeltstående boenheter i markedet for 22 mill kr. Dette må evt. finansieres med låneopptak. Tiltak kan utløse tilskudd på 20 % fra Husbanken.

Veranda, Rehabiliteringsavdelingen (døgn)

HMS planen for avdelingen som ligger i 2 etg. i Gamle Riksvei 18 har over flere år påpekt utfordringer tilknyttet problemstillingen klima/ tilrettelegging av arbeidet. Tiltaket er nå utredet og kostnadsoverslag foreligger. Tiltaket er nå foreslått nedprioritert som følge av andre forslag til prioritering over ansvarsnummer 9379.

Helseradio (nødnett)

Stortinget vedtok 09.06.2011 utbygging av nødnett i hele Norge. Dette skal være klart fra og med 01.01.2015 til drift. Planlegging av utbygging starter høsten 2013 og utbygging gjennomføres i 2014.

Frisklivssentralen/ Stordalshallen

Frisklivssentralen har behov for lagringsplass til sitt utstyr. OK-avdelingen har også behov for økt lagringskapasitet. Kostnadsoverslag på lagerbygg til 0,9 mill kr foreligger. HO –avdelingen omdisponerte 0,2 mill kr til tiltaket i forbindelse med tertial 2/2012. Realiseres ikke tiltaket vil disse midlene igjen bli foreslått omdisponert.

Gamle Riksvei 18 / Bokollektiv

Når Korttidsavdelingen flytter sin aktivitet til Sølvsuper helse- og velferdssenter ønsker Helse- og omsorgsavdelingen å omdisponere arealene som blir ledig til bokollektiv. Dette var det opprinnelige formålet lokalitetene var bygd til. Lokalene må pusses opp og tilrettelegges til formålet.

Planlegging av nytt sykehjem/ bokollektivplasser

Det foreligger flere bystyrevedtak på at planlegging av at det neste store sykehjemmet etter ferdigstilling av Sølvsuper helse- og velferdssenter må iverksettes. Behovet må sees i sammenheng med andre mulige løsningsalternativer som det arbeides med når det gjelder videre utbygging av sykehjemsplasser i Bodø kommune. Videre balansen mellom institusjonsplasser og behovet for bokollektiv/ bofelleskap i kommunen.

Andre

Investeringsprosjekt (tall i 1000 kr)	Pri	2013	2014	2015	2016
Nødvendig oppgradering Bodø domkirke		7 200	-	10 000	4 800
Orgelplan, Saltstraumen kirke		-	2 500	2 600	2 000
Nødvendig oppgradering, kirker		2 500	2 500	2 500	2 500
Brannsikring kirker		1 000	1 000	1 000	-
Bodø kirkegård, omregulering og utvidelse		-	350	400	-
IT/data		500	-	-	-
Salten krematorium, renseanlegg		-	-	-	3 100
Gudstjenestereformen		250	-	-	-
Asfaltering adk.veg krematoriet og Saltstraumen kirke		300	-	-	-

Nødvendig oppgradering av Bodø domkirke

Tilstandskontroll 2011 viser at det er behov for omfattende utvendig, vedlikehold og oppgradering,

hvorav en del av behovet betegnes som strakstiltak. Fylkeskommunen har gitt pålegg om utbedringer i 2012 som krever bevilgning. Tiltakene er avgjørende for sikkerheten rundt hovedinngangen. I tillegg kommer innvendige tiltak som ikke er detaljtrudet.

Nødvendig oppgradering, kirker

Ordringen med årlig rammebev. foreslås videreført i hele perioden ut fra behovet. For 2013 foreslås følgende tiltak:

1. Lydanlegg Rønvik kirke	kr 300 000
2. Nytt varmeanlegg Bodø domkirke	kr 1 200 000
3. Belysning Bodø domkirke	kr 600 000
4. Nytt felles låsesystem	kr 400 000

Brannsikring kirker

Innvendig og utvendig sikringsanlegg samt sprinkling av Kjerringøy og Saltstraumen kirker som er rene trekirker med stor kulturhistorisk verdi, og som det ut fra beliggenhet vurderes som best å sikre med sprinkling

Orgelplanen

Av orgelplanen som ble vedtatt av bystyret i 1993/94 gjenstår utskifting av orgelet i Saltstraumen kirke. Kommunesammenslåingen i 2005 medførte at to nye orgler kom til. Orgelet i Misvær kirke er renoveret i år. Orgelet i Skjerstad trenger ombygging.

Bodø kirkegård, omregulering og utvidelse

Det meste av gravene på den eldste delen er tilbakeført kirkegården. Før arealet kan tas i bruk til ny gravlegging må det omreguleres. Samtidig er det ønskelig å få utarbeidet plan for utvidelse mot Olav V's gt.

IT/data

Oppgradering av utstyr og programvare.

Salten krematorium, renseanlegg

Antallet kremasjoner har økt jevnt siden driftsstart. I 2011 var antallet 105. Det er grunn til å forvente en utvikling som gjør at vi kommer opp mot 200 i løpet av planperioden, og det vil i tilfelle utløse krav om renseanlegg.

Gudstjenestereformen

Som en del av gudstjenestereformen kommer det nye salmebøker i 2013. Det må anskaffes bøker til alle kirkene

Asfaltering adkomstveg Salten krematorium og Saltstraumen kirke

Grusveger som til tider er i dårlig forfatning. Av hensyn til virksomheten og driften av anleggene generelt ønskes vegene asfaltert.

Vedlegg 2 – Avtaler/tilskudd 2013

Sentraladministrasjonen, prisjusterte budsjettbeløp for 2013

Kontor	Beløp	Formål/Leverandør
IKT	986 000	Husleie Norgesbankbygg
IKT	6 705 324	Driftsavtale bredbånd, Signal
IKT	11 056 500	Driftsavtale, Umoe iTet
IKT	457 500	Redundant internett fiber, Umoe itet
IKT	39 881	Vedlikeholdsavtale MD 110 telefonsentralen, Umoe iTet
Arkivet	950 000	Driftsavtale, ephorte, Ergo Group AS
Arkivet	84 200	Driftsavtale, byggesaksdokumentasjon, Goematikk
Arkivet	406 800	Medlemskontingent, Nordland fylkeskommune
BHT	258 500	Husleie, Union Eiendom AS
Servicekontor	2 536 800	Husleie, Postgård
Servicekontor	1 764 600	Renhold, Bodø byggservice
Lønn- og regnskap	1 732 500	Husleie, Hansenhjørne Eiendom AS
Lønn- og regnskap	240 000	Renhold, Bodø byggservice
Kemner	573 900	Husleie, Skatt Nord
Tillitsvalgte	146 900	Husleie, renhold, Postgård og Bodø byggservice
Organisasjon	369 100	Husleie kursrom, Postgård
Sum	28 308 505	

Oppvekst- og kulturavdelingen, prisjusterte budsjettbeløp for 2013

Kontor	Beløp	Formål/Leverandør
Kulturkontoret	6 675 141	Nordnorsk opera og symfoniorkester
Kulturkontoret	2 573 500	Salten Museum
Kulturkontoret	1 995 600	Tusen hjemmet
Kulturkontoret	1 880 400	Bodø kulturhus/Sinus
Kulturkontoret	1 218 800	Nordland musikkfestuke
Kulturkontoret	1 066 700	Bodø kunstforening
Kulturkontoret	633 700	Bodø Domkirkes musikkråd
Kulturkontoret	328 300	Salten kultursamarbeid
Kulturkontoret	269 700	Nordnorsk jazzsenter
Kulturkontoret	154 900	Dirigentordning korps & kulturskole
Kulturkontoret	140 700	Mediegården
Kulturkontoret	129 100	Bodø internasjonale orgelfestival
Kulturkontoret	165 200	Sceneinstruktørordningen NFK
Kulturkontoret	121 900	Stiftelsen Ragnhilds Drøm
Kulturkontoret	117 400	VocalART
Kulturkontoret	64 500	Bodø orkesterforening
Kulturkontoret	56 800	Kulturpris/kulturstipend
Kulturkontoret	98 300	Bodø big band
Flyktningkontoret	439 800	Internasjonalt sent., driftsstøtte og leksehjelp

Flyktningkontoret	1 058 800	Internasjonalt sent., husleiestøtte
Sum	19 189 241	

Helse- og omsorgsavdelingen, prisjusterte tall for 2013

Kontor	Beløp	Formål/Leverandør
Kommunaldirektør	1 066 500	Tilskudd til Ny Giv/Jobb1, Kirkens bymisjon
Kommunaldirektør	367 200	Farmasøytisk tilsyn Sykehusapoteket
Kommunaldirektør	6 981 456	Medfinansiering VTA-plasser, BOPRO AS
Kommunaldirektør	214 338	Lønnskutt til brukere, BOPRO AS
Kommunaldirektør	813 164	Driftstilskudd kommunalplasser, BOPRO AS
Tildelingskontoret	2 928 400	Krisesenteret, Bodø kommunes andel av interkom. samarbeid
Tildelingskontoret	8 745 900	Drift av botilbud Junkerveien 49, Kirkens bymisjon
Tildelingskontoret	464 850	Tilleggsavtale Kirkens bymisjon NLSH-BRUA
Tildelingskontoret	12 687 600	Frelsesarmeens bo- og omsorgssenter
Tildelingskontoret	1 009 400	Tilleggsavtale Frelsesarmeen, økt bemanning
Tildelingskontoret	3 129 662	Saltdal kommune, 2 brukere
Tildelingskontoret	7 792 225	RIBO, 2 brukere
Tildelingskontoret	869 100	Conrad Svendsens senter, 1 bruker
Tildelingskontoret	14 325 716	KOA Midt-Troms AS, 3 brukere
Tildelingskontoret	203 800	Sommer sammen, Aktiv hverdag
Hjemmetjenesten	690 400	Trygghetsalarmer, Salten Brann IKS/Nordkontakt
Helsekontoret	1 341 500	Overgrepsmottak, Bodø kommunes andel av interkom. samarbeid
Helsekontoret	330 400	Driftstilskudd Frivillighetssentralen
Kjøkkendriften	2 605 500	Transport/reparasjon av tekniske hjelpemidler, Bodø Industri AS
Sum	66 567 111	

Kommunens fellesområde, prisjusterte budsjettbeløp for 2013

Kontor	Beløp	Formål/Leverandør
Avtaler	314 100	Bodø Havn KF, driftstilskudd
Avtaler	4 543 000	Bodø Spektrum KF, driftstilskudd
Avtaler	5 813 000	Bodø Kulturhus KF, driftstilskudd
Avtaler	25 327 000	Bodø kirkelige fellesråd, driftstilskudd
Avtaler	2 260 000	Salten kommunerevisjon
Avtaler	361 000	Salten kontrollservice
Avtaler	1 119 800	Visit Bodø
Avtaler	149 800	Skjerstad bygningsstiftelse
Avtaler	200 000	Torghallen AS
Felles	4 400 000	Bodø kommunale boligstiftelse, leieavtale
Avtaler	2 600 000	Visma drifts- vedlikeholds- og support avtaler til økonomisyst.
Avtaler	1 667 000	Helse og miljøtilsyn _Salten IKS, driftstilskudd
Avtaler	220 000	Helse og miljøtilsyn _Salten IKS, husleie fremleide lokaler
Avtaler	41 041 000	Salten Brann IKS

Avtaler	4 540 000	Personalforsikringer
Avtaler	300 000	Domkirkens menighets diakonistiftelse
Avtaler	183 400	Tilskudd Tono, Gramo og Kopinor
Avtaler	1 770 000	Tros- og livssynssamfunn, etter oppgave fra OK-avdelingen
Avtaler	227 200	Bodø Brannstasjon, kommunale avgifter/strøm
Avtaler	190 000	Salten IUA
Avtaler	1 926 000	Salten regionråd, Salten friluftsråd, Norsk tjenestekatalog
Felles	1 000 000	Norsk pasientskade erstatningsfond
Felles	125 000	Sjunkhatten nasjonalpark
Felles	4 510 000	KS kontingent
Sum	104 787 300	

Vedlegg 3 - Prislister

Sentraladministrasjonen

Det innkreves behandlingsgebyr for ambulerende skjenkebevilling. Gebyret reguleres av alkoholloven. I 2013 er gebyret kr 280,-.

Oppvekst- og kulturavdeling

Skolefritidsordning (SFO)	Sats 2012	Sats 2013	Endr
5 dagers tilbud	1 902	1 965	3,3 %
4 dagers tilbud	1 551	1 602	3,3 %
3 dagers tilbud	1 193	1 232	3,3 %
2 dagers tilbud	984	1 017	3,3 %
1 dags tilbud	656	677	3,3 %

Husstander med lav inntekt under 3,5 G i brutto årsinntekt beregnet per husstand kan få redusert foreldrebetaling.

På Kjerringøy skole er prisene 2/3-del av dette, siden tilbudet har et omfang som er tilsvarende kortere på grunn av skyssordning (dvs 1310, 1068, 821, 678, 453). Misvær, Saltstraumen og Skjerstad skole får også redusert SFO-tid på grunn av skyssordning og prisene blir her 15% redusert (dvs 1670, 1362, 1047, 864, 577).

Opphold på 1 time per gang	169	175	3,3 %
Opphold per enkelt dag	201	208	3,3 %
Sommer-SFO sats per uke	588	607	3,3 %
Sommer-SFO sats per dag	118	122	3,3 %

Skole

Leie av skolelokaler til overnatting:

Landego og Helligvær skoler	65	75	13,33 %
Andre skoler, per person per natt	36	50	38,89 %

Kulturskole

Prisene unntatt elevopptreden, instrumentleie og materialavgift foreslås økt med 3,3 %

- Fag som har fullt skoleår: Instrumentalopplæring, sang, samspillgrupper, visuelle kunsthøgskole, drama, skriveverksted: 2 585 kr (2 500) per år.
- Fag som har avkortet skoleår (30 uker undervisning): Kulturlek, :1 890 kr per (1 830) år.
- Instrumentleie kr 300 (300) per semester.
- Materialavgift visuelle kunsthøgskole: kr 300 (300) per semester.
- Salg av tjenester til lag og foreninger - medlemmer u/18 år. Per time 230 kr (223)
- Salg av tjenester til lag og foreninger -medlemmer o/18 år. Per time 346 kr (335)
- Avgift ved elevopptredener kr 514 (514)
- Ved salg av tjenester i grunnskolen; tolærersystem, kr. 275,- (266) per time.
- Ved salg av lærerressurs til grunnskolen med ordinær undervisning, kreves full refusjon av lønnsutgiftene.

Det gis 25 % søskenmoderasjon i kulturskolen (gis til søsken nr. to og evt. flere).
 Det gis 25 % moderasjon på tilbud nr. 2 for de som har flere tilbud i kulturskolen

Bodø voksenopplæring

Prisene justeres slik at det harmonerer med nasjonalt nivå.

Elever med rett til opplæring i norsk og samfunnskunnskap (flyktninger og familiegjennforente innvandrere) får gratis norskopplæring. Dette tilbudet gis på dagtid med 25 t/u.

Kveldskurselever som har rett og plikt til norskopplæring men som ikke har gjennomført dette på dagtid kan gis gratis undervisning på kveldstid.

Det kan gis tilbud til elever med plikt til norskopplæring (ikke-rettighetsselever) og evt. EØS-arbeidsinnvandrere/andre i ordinære grupper på dagtid hvis det er ledig plass.

Pris per undervisningstime:

kveldskurs 3 t/u - høstsemesteret

kveldskurs 3 t/u - vårsemesteret

	Sats 2012	Sats 2013	Endr
0	0	0	
0	0	0	
35	37	5,71 %	
2000	2066	3,3 %	
2000	2066	3,3 %	

Barnehage

Foreldrebetalingen holdes nominelt uendret.

Foreldrebetaling

0-8 timer	465	465	0 %
9-16 timer	930	930	0 %
17-24 timer	1 165	1 165	0 %
25-32 timer	1 395	1 395	0 %
33-40 timer	1 865	1 865	0 %
Mer enn 40 timer	2 330	2 330	0 %
Sats per ukedag	155	155	0 %

I samtlige kommunale barnehager gis det 30 % moderasjon for første søsken og 50 % moderasjon for søsken utover det. Satsene betales for 11 måneder per barnehageår, jfr forskrift.

Kostpenger

Prisene øker med 3,25 %

Kostpenger, lav sats – per mnd	58	60	3,25 %
Kostpenger, middels sats – per mnd	173	180	3,25 %
Kostpenger, høy sats – per mnd	230	237	3,25 %
Kostpenger, kveldsplass inkl middag per mnd	290	300	3,25 %

Idrettsanlegg

Prisene justeres med 3,25%.

<u>Idrettshaller/friidrettsanlegg (Mørkvedlia)/ basseng</u>	Sats 2012	Sats 2013
Idrettslagenes egenandel for trening barn/unge	72,5	75
Arrangement barn/ungdom/voksne og trening voksne	360	370
Kommersielle tiltak/andre arrangement	Etter avtale	
Gymnastikksaler og 12 m basseng	0	0
<u>Kunstgress-/fotballbaner 11'er baner</u>		
Trening barn/ungdom	145	150
Arrangement/kamp barn/ungdom og trening voksne	360	370
Arrangement/kamp voksne	720	745
Med undervarme	Dobbel sats	
Gressbaner barn/ungdom	540	560
Gressbaner voksne	810	835
Kamp per time	720	745
Grusbaner	0	0

På mindre baner endres prisen forholdsmessig.

Uteareal

Leie parkeringsareal ol til kommersielle tiltak, holdes fast på 0,50 per døgn per m2.

Merknader

- Kommunale skoler og barnehager trener gratis i kommunale anlegg.
- Fylkeskommunale og statlige skoler, bedrifter og lag fra andre kommuner betaler voksenpris.
- For ikke-kommersielle arrangement faktureres brukerne for maksimalt 10 timer per døgn
- Der lagene trener med blandede aldersgrupper, det vil si både voksne og barn/ungdom, bestemmes prisen etter gruppas forholdsmessig aldersfordeling.
- Anlegg/selskap som Bodø kommune eier eller yter tilskudd til, forutsettes samme leiepris til lag/foreninger som sammenlignbare kommunale anlegg.
- Rådmannens gis fullmakt til å vurdere at særskilte grupper kan følge satsene som for barn/ungdom, eventuelt fritas for leie.

Bratten aktivitetspark	Sats 2012	Sats 2013	Endr
Priser for mopedføreropplæring for elever ble justert i løpet av 2012 for å komme nærmere			

landsgjennomsnittet og deres konkurrenter. Pris for trafikalt grunnkurs holdes uendret.

Prisene justeres i takt med markedet.

Trafikalt grunnkurs	3 100	3 100	0,0 %
Mopedføreropplæring	4 250	5 000	17,6 %

Bibliotek

Gebyrer for lånekort, varsel om forfall og erstatning for tapt materiell. Bibliotekets priser er generelt noe høyere enn landsgjennomsnittet og holdes derfor uendret.

Gebyr lånekort:

Glemt lånekort	10	10	0 %
Tapt lånekort	30	30	0 %

Varselgebyr:

1. varsel 3 uker etter forfall (barn/voksen)	30/60	30/60	0 %
2. varsel 5 uker etter forfall (barn/voksen)	55/115	55/115	0 %
3. varsel 7 uker etter forfall	Erstatningskrav/regning		

Erstatningskrav for tapt materiell (i skranke/komm.faktura):

Fagbøker voksen og barn	415/530	415/530	0 %
Skjønnlitteratur voksen	350/465	350/465	0 %
Skjønnlitteratur barn	220/330	220/330	0 %
Tegneserier/tidsskrifter	100/155	100/155	0 %
Tegneseriebøker	200/280	200/280	0 %
Video/CD	240/340	240/340	0 %
Lydbøker inntil 4 enheter	285/395	285/395	0 %
Lydbøker over 4 enheter	505/620	505/620	0 %
Digibøker/digikort	Som lydbøker	505/620	0 %
Mikrofilm	395/505	395/505	0 %

AV-media, stoff fra lokalsamling og særlig verdifullt materiale prises i samråd med leder.

Erstatning i skranke før krav er utstedt gir redusert pris. Erstatningskrav medfører tapt lånerett til kravet er innfridd. Barn regnes som voksne fra den måned de fyller 15 år.

Helse- og omsorgsavdelingen

Praktisk hjelp i hjemmet

I forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 8 gis kommunen anledning til selv å fastsette regler for betaling av egenandel og betalingssetser for praktisk bistand og opplæring etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 første ledd nr 6 bokstav b, herunder for brukerstyrt personlig assistanse som ikke er til personlig stell og egenomsorg.

Med personlig stell og egenomsorg menes hjelp til å stå opp og legge seg, personlig hygiene, toalettbesøk, til å kle av og på seg, hjelp til å spise, nødvendig tilsyn og tilsvarende grunnleggende behov.

Egenandelen skal ikke overstige kommunens egne utgifter til angjeldende tjeneste (selvkost). Selvkost beregnes til en gjennomsnittlig timelønn for den tjenesten som utføres, tillagt sosiale

utgifter samt administrasjonsutgifter som skal utgjøre 10 % av timelønnen og sosiale utgifter. Tidsforbruket skal rundes av til nærmeste halvtime.

Egenandel kan ikke settes høyere enn at vedkommende beholder tilstrekkelig til å dekke personlige behov og bære sitt ansvar som forsørger.

Dersom husstandens samlede skattbare nettoinntekt før særfradrag er under 2 G skal den samlede egenandelen for tjenester som nevnt i § 8 ikke overstige et utgiftstak fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet. I St.prp. nr.1 foreslås det at maksimal egenandel per måned for hjemmetjenester i husholdninger med inntekt under 2 G justeres fra 170 kroner til 175 kroner.

Praktisk bistand og opplæring

Prisen for tjenesten økes fra kr 310 til kr 320 per time. I tillegg fastsettes følgende utgiftstak for egenandel per måned.

Inntekt i kroner/ pris per time	Sats 2012 makspris per mnd	Sats 2013 makspris per mnd	Endr
Inntekt i kroner.			
0-1G : 0 - 82 122	128	132	3,3 %
1-2G : 82 123 - 164 244	128	132	3,3 %
2-3G : 164 245 - 246 366	959	991	3,3 %
3-4G : 246 367 - 328 488	1 493	1 542	3,3 %
4-5G : 328 489 - 410 060	1 812	1 872	3,3 %
5-6G : 410 061 - 492 732	3 198	3 304	3,3 %
6-7G : 492 733 - 584 854	4 485	4 633	3,3 %
>7G : 584 855 ≤	310 per time	320 per time	

Trygghetsalarm

Prisen for tjenesten økes med 10 kr til kr 328. For husstander med inntekt under 2G settes maksimalt vederlag per måned til 55 kr. Er trygghetsalarmen tildelt til erstatning for tilsyn skal tjenesten være vederlagsfri. Installering, flytting og nedkobling av alarm betales med selvkost, for tiden kr 857.

Dette gir følgende:

Inntekt i kroner.	Sats per mnd 2012	Sats per mnd 2013	Endr
0-2G : 0 - 164 244	53	55	3,3 %
2-3G : 164 245 - 246 366	170	175	3,3 %
3-4G : 246 367 - ≤	318	328	3,3 %
Gebyr installering/flytting av trygghetsalarm	Selvkost	Selvkost	

Matombringing

Bruker betaler for antall leverte middag/frokost/kvelds.

Avbestilling og oppsigelsesfrist er 14 dager.

	Sats 2012	Sats 2013	Endr
Pris for middag	70	72	3,3 %
Pris for kvelds	23	24	3,3 %
Pris for frokost	23	24	3,3 %

Vaktmestertjenester	Sats 2012	Sats 2013	Endr
Vaktmestertjenester per time	310	320	3,3%

Transport

Avdelingens brukere som benytter seg av kommunal transportordning må betale sats på nivå med honnørpris.

Korttidsopphold i institusjon

Jfr forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester kan kommunen kreve egenandel for opphold i institusjon som nevnt i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 første ledd nr. 6 bokstav c når kommunen helt eller delvis dekker utgiftene til opphold i slik institusjon, eller har stillet garanti for oppholdet.

Det kan likevel ikke kreves egenandel for:

- korttidsopphold som primært ytes for å avlaste pårørende i deres omsorgsoppgaver
- døgnplasser som kommunen oppretter for tilbud om døgnopphold for øyeblikkelig hjelp. I forslag til endring i St.prp. nr.1 foreslås det at kommunene kan ta betaling med inntil 137 kr per døgn og med inntil 72 kr for det enkelte dag- eller nattopphold.

Korttidsopphold i institusjon – dag/nattopphold

Bruker betaler for tildelt tjeneste. Bruker kan gis betalingsfritak ved sykdom. Oppsigelsesfrist er 14 dager. Bruker må betale for tjenesten i oppsigelsesperioden.

Dag/nattopphold	70	72	3,3 %
-----------------	----	----	-------

Korttidsopphold i institusjon – døgnopphold

Bruker betaler for antall liggedøgn. Har bruker hatt flere korttidsopphold i institusjon krever kommunen vederlag etter § 3 i forskriften (langtidsopphold) når vedkommende har vært på institusjon i minst 60 døgn per kalenderår.

Korttidsopphold i institusjon – døgnopphold	133	137	3,3 %
---	-----	-----	-------

Teknisk avdeling

Vanngebyr

Det foreslås ingen økning av gebyret for 2013

Avløpsgebyr

Det foreslås ingen økning av gebyret for 2013

Slamtømming

Det foreslås ingen økning av gebyret for 2013.

Byggelånsrente på investeringer innenfor vann- og avløpssektoren

Prinsippet om bruk av byggelånsrente på investeringer innenfor vann og avløpssektoren videreføres i 2013 i henhold til forskrifter, og settes til 3,0 % p.a.

Renovasjonsgebyret

Det foreslås å følge de satser som vedtas av representantskapet i IRIS Salten IKS. Det kommunale påslag vedrørende avfallsgebyret endres per 1/1-2013 fra kr. 75,- til kr. 56,- eks. mva.

Bygge-, plan-, fradeling- og oppmålingssaker

Det foreslås ingen økning i gebyrene for bygge-, plan-, fradeling og oppmålingssaker.

Feiing

Feieavgiftene for 2013 endres med deflatoren.

Satser per pipeløp (alle beløp ekskl mva)	Sats 2012	Sats 2013	Endr
Bolig 1 og 2 etasjer	312	322	3,3 %
Boliger 3 etasjer og over	430	444	3,3 %
Forretninger med større fyringsanlegg	987	1020	3,3 %
Industripiper per m	101	104	3,3 %
Ekstrafeiing utenom rute	655	677	3,3 %

Bodø kirkelige fellesråd

	Per grav per år 2012	Per grav per år 2013	Endr
1. Avgift for feste av grav			
a) Feste av kistegrav ved siden av fri grav (0-20 år)	155	170	9,7 %
b) Feste av kistegrav (20-40 år)	207	238	14,9 %
c) Feste av kistegrav 40-60 år)	260	300	15,4 %
d) Feste av kistegrav (60-80 år)	310	355	14,5 %
e) Feste av urnegrav (20-40 år)	88	100	13,6 %
f) Feste av urnegrav (40-60 år)	119	137	15,1 %
g) Feste av urnegrav (60-80 år)	119	137	15,1 %
2. Avgift for gravlegging av personer fra andre kommuner			

a) Nedsetting av urne			
1. på tidligere festet grav	1345	1547	15,0 %
2. på ny grav	3935	4525	15,0 %
b) Nedsetting av kiste			
1. på tidligere festet grav	3105	3570	15,0 %
2. på ny grav	7865	9045	15,0 %
3. Avgift for kremasjon			
a) egne innbyggere	0	0	
b) personer hjemmehørende i andre kommuner	4945	5200	5,2 %

Vedlegg 4 – Overføringer til ikke-kommunale barnehager

Satsene er beregnet ut fra budsjetterte kostnader eks mva i kommunale barnehager, antall barn i opptaket, tillegg for felleskostnader og fratrukk for foreldrebetaling. Pensjonskostnader er beregnet ved å korrigere pensjonsutgifter for forventet premieavvik. Ved justering av forslaget til årsbudsjett må tilskuddssatsene justeres tilsvarende. Prisene er medregnet lønnsoppgjør og er justert med deflator.

<i>Beregnet tilskuddssats for drift ordinære barnehager</i>	Sats 2011		Sats 2012		<i>Endring i %</i>
	<i>Per heltidsplass</i>	<i>Per oppholdst</i>	<i>Per heltidsplass</i>	<i>Per oppholdst</i>	
Barn 0-2 år	153.200	70,93	156.527	72,47	2,2 %
Barn 3-6 år	73.725	34,13	75.568	34,99	2,5 %

<i>Tilskuddssats for drift familiebarnehager (nasjonale satser)</i>	<i>Per heltidsplass</i>	<i>Per oppholdst</i>	<i>Per heltidsplass</i>	<i>Per oppholdst</i>	
Barn 0-2 år	138.000	63,90	142.700	66,05	3,4 %
Barn 3-6 år	105.300	48,70	109.000	50,45	3,5 %

<i>Tilskuddssats for kapital (nasjonale satser)</i>	<i>Per heltidsplass</i>	<i>Per oppholdst</i>	<i>Per heltidsplass</i>	<i>Per oppholdst</i>	
Ordinære barnehager	7.600	3,50	7.500	3,50	-1,3 %
Familiebarnehager	12.000	5,60	11.600	5,40	-3,3 %

<i>Beregnet tilskuddssats for drift og kapital åpne barnehager</i>	Sats 2011	Sats 2012	
6-15 timer	9.143	9.539	4,3 %
16 + timer	15.026	15.677	4,3 %

- Satsene angir maksimalt tilskuddsgrunnlag. Den enkelte barnehage har krav på samme %-andel tilskudd som året før; minimum 92,83 %, maksimalt 100 % av vedtatte satser.
- Det er tatt utgangspunkt i nasjonale satser 2013 for familiebarnehager og for kapitalkostnader. Ved justering av nasjonale satser justeres kommunens satser tilsvarende.
- Tilskuddene justeres ved bevilgningsendringer til kommunale barnehager og ved årlig fastsettelse av årsregnskapet
- Reduksjon av tilskudd skal vurderes for barnehager med vesentlig lavere bemanning/lønnskostnader og der eier tar ut urimelig høyt utbytte/overskudd
- Barnehagene plikter å informere kommunen ved store aktivitetsendringer.

Vedlegg 5 – Fondsoversikter

Ubundne driftsfond

Disposisjonsfond		2 56 89 15	
Status 01. 01. 2012	14 571 571	Kommentarer	
Disponert i 2012	-2 980 000	1. tertialrapport 2012	
Status 31.12.2012	11 591 571		
Andre disposisjonsfond:		Status 01.01.2012	Status 31.12.2012
Flyktningfond		3 237 053	3 237 053
Momskompensasjon		9 896 195	9 896 195
Premieavvik		97 760 671	* 97 760 671

* ikke inkl avsetning i 2012, fordi

dette avhenger av positivt årsresultat

Ubundne investeringsfond

Kapitalfond		2 54 00 01	
Status 01. 01. 2012	4 619 922	Kommentarer	
Tilført i 2012	900 000	2.tertialrapport	
Status 31.12.2012	5 519 922		

Andre kapitalfond		Status 01.01.2012	Status 31.12. 2012
2 54 00 17 Stormen kulturkvartal		355 430 915	216 000 000 inkl SKS (anslag)

Tomteutbyggingsfond		2 54 00 03	
Status 01. 01. 2012	33 108 900	Kommentarer	
Tilført 2012	7 928 000	Korrigerings av tidligere årsoppgjør	
Tilført jfr budsjett	52 700 000		
Disponert jfr budsjett	-52 700 000		
Status 31.12.2012	41 036 900		

Vedlegg 6 – Økonomiske oversikter

Økonomisk oversikt - drift. Tall i 1000 kr.	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftsinntekter						
Brukerbetalinger	107 049	111 457	122 414	123 914	125 414	126 914
Andre salgs- og leieinntekter	337 036	321 324	323 995	329 331	332 075	335 620
Overføringer med krav til motytelse	369 128	335 894	396 671	361 665	329 609	337 302
Rammetilskudd	973 662	1 039 388	1 089 651	1 094 836	1 100 697	1 107 633
Andre statlige overføringer	68 761	63 141	67 224	67 224	67 224	67 224
Andre overføringer	5 445	2 402	1 097	1 097	1 097	1 097
Skatt på inntekt og formue	1 001 743	1 051 480	1 130 623	1 170 760	1 211 619	1 248 574
Eiendomsskatt	93 251	94 100	95 600	96 600	97 600	98 600
Andre direkte og indirekte skatter	321	0	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	2 956 396	3 019 185	3 227 276	3 245 428	3 265 335	3 322 964
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	1 456 253	1 509 824	1 603 418	1 645 217	1 669 536	1 714 897
Sosiale utgifter	277 149	307 162	334 049	334 045	334 045	334 045
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	527 862	513 772	529 743	528 141	531 875	528 453
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	287 228	337 615	312 917	313 538	303 661	304 536
Overføringer	277 332	202 905	261 055	257 975	259 883	261 633
Avskrivninger	132 539	4 580	136 070	136 070	136 070	136 070
Fordelte utgifter	-129 752	-136 816	-135 183	-135 183	-135 183	-135 183
Sum driftsutgifter	2 828 612	2 739 043	3 042 068	3 079 803	3 099 886	3 144 450
Brutto driftsresultat	127 783	280 143	185 207	165 625	165 449	178 514
Finansinntekter						
Renteinntekter og utbytte	98 838	87 979	70 949	77 600	84 807	92 954
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	6 002	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	490	331	331	331	331	331
Sum eksterne finansinntekter	105 330	88 310	71 280	77 931	85 138	93 285
Finansutgifter						
Renteutgifter og låneomkostninger	111 720	128 574	122 432	133 677	150 843	169 354
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	8 711	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	185 143	173 981	155 137	166 182	197 255	211 826
Utlån	1 581	902	902	902	902	902
Sum eksterne finansutgifter	307 155	303 457	278 471	300 761	349 000	382 082
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-201 825	-215 147	-207 191	-222 830	-263 862	-288 797
Motpost avskrivninger	132 539	4 580	136 070	136 070	136 070	136 070
Netto driftsresultat	58 498	69 576	114 086	78 865	37 657	25 787
Interne finanstransaksjoner						
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	16 809	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	15 804	0	3 000	0	0	0
Bruk av bundne fond	12 346	1 308	1 299	1 299	2 849	5 945
Bruk av likviditetsreserve	0	0	0	0	0	0
Sum bruk av avsetninger	44 959	1 308	4 299	1 299	2 849	5 945
Overført til investeringsregnskapet	19 148	66 228	108 145	72 726	36 717	30 457
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	66 013	0	0	0	0	0
Avsatt til bundne fond	18 295	4 656	10 240	7 438	3 789	1 275
Avsatt til likviditetsreserven	0	0	0	0	0	0
Sum avsetninger	103 457	70 884	118 385	80 164	40 506	31 732
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	0	0	0	0	0	0

Økonomisk oversikt - investering. Tall i 1000 kr.	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Inntekter						
Salg av driftsmidler og fast eiendom	12 975	57 200	38 150	19 500	7 000	19 000
Andre salgsinntekter	100	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	62 525	88 050	160 900	194 200	38 150	5 000
Statlige overføringer	140	0	0	0	0	0
Andre overføringer	4 795	0	0	60 000	0	0
Renteinntekter og utbytte	0	0	0	0	0	0
Sum inntekter	80 536	145 250	199 050	273 700	45 150	24 000
Utgifter						
Lønnsutgifter	1 416	0	0	0	0	0
Sosiale utgifter	268	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	289 626	663 155	674 975	791 500	373 700	301 000
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	1 992	0	0	0	0	0
Overføringer	52 393	0	0	0	0	0
Renteutgifter og omkostninger	0	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0	0	0	0
Sum utgifter	345 695	663 155	674 975	791 500	373 700	301 000
Finansransaksjoner						
Avdrag på lån	17 838	39 435	27 707	32 040	72 707	39 613
Utlån	59 424	104 718	104 541	104 541	104 541	104 541
Kjøp av aksjer og andeler	17 474	0	1 500	1 500	1 500	1 500
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0
Avsatt til ubundne investeringsfond	22 728	57 200	37 150	18 500	6 000	18 000
Avsatt til bundne investeringsfond	697	0	0	0	0	0
Avsatt til likviditetsreserve	0	0	0	0	0	0
Sum finansieringstransaksjoner	118 162	201 353	170 898	156 581	184 748	163 654
Finansieringsbehov	383 321	719 258	646 823	674 381	513 298	440 654
Dekket slik:						
Bruk av lån	306 061	338 623	406 571	562 615	435 874	355 584
Salg av aksjer og andeler	14	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	25 507	20 207	27 707	32 040	35 707	39 613
Overført fra driftsbudsjettet	19 148	66 228	108 145	72 726	36 717	30 457
Bruk av tidligere års udisponert	1 774	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	1 172	500	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	197	238 500	77 900	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	29 449	55 200	26 500	7 000	5 000	15 000
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av likviditetsreserve	0	0	0	0	0	0
Sum finansiering	383 321	719 258	646 823	674 381	513 298	440 654
Udekket/udisponert	0	0	0	0	0	0